

Universitätsbibliothek Wuppertal

Appianu Alexandreōs Rhōmaika

Continens bellorum civilium libros V. Historiae Celticae ac Illyricae
fragmenta, & excerpta quaedam de legationibus

Appianus

Amstelodami, 1670

De bellis civilibus, liber III

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1215](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1215)

Α Π Π Ι Α Ν Ο Υ
 Α Δ Ε Ξ Α Ν Δ Ρ Ε Ξ
 Ρ Ω Μ Α Ι Κ Ω Ν Ή Μ -
 Φ Τ Α Ι Ω Ν Γ .

APPIANI ALEXAN-
 DRINI ROMANARUM
 HISTORIARUM DE
 BELLIS CIVILIBUS
 LIBER III.

Υ Τ Ω μὲν δὴ Γαίῳ
 Καίσαρ, παλείς Ρω-
 μαίοις ἐξῆς ἐς τὴν ἡ-
 γερμονίαν ἡνύμην, ὑ-
 πό τ' ἐχθρῶν ἀνήρητο, καὶ ὑπὸ τ'
 δήμου τιθάσθη· ἀπάντων δ' αὐτῆς
 τ' σφαγῶν δίκην δόντων, ὅπως οἱ
 καθ' ἑαυτοὺς μέλιτα ἔδουσιν, ἡδὲ
 ἢ βίβλη· καὶ ἢ μὴ τὴνδε ἐπιδείξου-
 σιν, ἐπιλαμβάνουσι καὶ ὅσοι ἄλλα
 Ρωμαίοις ἐμφύλια ἐς ἀλλήλους ἐ-
 γίνετο ὄμοι.

Ἀντώνιον μὲν ἢ βουλή δι' αἰτίας
 εἶχεν ἐπὶ τοῖς ἐπιτιφίοις τῶν Καί-
 σαρος, ὑφ' ὧν δὴ μέλιτα ὁ δήμος
 ἐρεθισθεὶς, ὑπερέδωκε τ' ἄρρη ἐπιψη-
 φισμένους ἀμνηστίας, ἔτι πάλιν οἰ-
 κίας τ' σφαγῶν σὺν πρὸς ἑδρα-
 μῶν· ὁ δὲ αὐτὸν κατεπαύουσαν,
 εἰ τοιαῦτα πολιτεύματα ἐς ἔννοιαν ἐ-
 αὐτῆς μετέβαλεν· Ἀμφίπῳ δὲ ὁ
 ψευδομάρτυρ, Μάρκῳ ἢ ὑπεκρί-
 νετο ἱκανὸς ἔναι, καὶ Δίῳ Μάρκου
 ὑπεμήσατο τῶν δήμων γινώσκον· ἐν
 τῷ τὴνδε τῶν ὑπεκρίσεων συγγήνῳ

mulatione effecerat, ut videretur

ÆSAR quidem in
 promovendis imperii
 Romani pomceriis om-
 nium præstantissi-
 mus, sic ab inimicis occisus, pu-
 blicè funeratus est. Quomiam
 verò omnes ejus percussores pœ-
 nas dederunt, de præcipuorum
 exitu hic liber & proximus tracta-
 bit, simulque complectetur reli-
 qua Romanorum bella civilia.

Quum enim senatus in Anto-
 nium culpam conferret, quòd
 ejus maximè opera in Cæsaris
 funere populus concitus, & le-
 gis de præteritarum injuriarum
 oblivione recens late oblitus,
 cum facibus accurrisset ad aedes
 conjuratorum, ille indignationem
 hanc uno suo facto ad rem-
 publicam pertinente mutavit in
 benevolentiam. Erat Amatius
 quidam qui se falsò in Marii no-
 men inseruerat quasi filius, gra-
 tiosus apud plebem ob C. Marii
 memoriam. Is quomiam hac si-
 non alienus à cognatione Cæsa-

527
 Amatius.

ris, præ ceteris ægrè ferens ejus
Ara Casari
posita.

Amatii in-
teritus.

posuit: stipatusque manu juve-
num audacium, terrori conju-
ratis fuit: quorum aliis ex
Urbe fuga dilapsis, quotquot à
Cæsare provincias acceperant,
in eas profecti sunt: Decimus
Brutus in Galliam Italiae finiti-
mam, Trebonius in Asiam,
Tullius Cimber in Bithyniam.
Cassius verò & Marcus Brutus
qui maximè cordi erant senatui,
in futurum annum designati
fuerant à Cæsare cum pratoria
potestate præfides, Syria Cas-
sius, Brutus Macedonia: tunc
verò ut pratores urbani ex officio
curabant mittendos in colo-
nias, præter alia concedentes eis
ut possent portiones suas vende-
re, quod lex non permittebat
nisi post annum vigesimum.
His Amatius dicebatur moliri
perniciem, nec aliud quàm oc-
casionem expectare. Quo ru-
more motus Antonius pro po-
testate jussit comprehendi Ama-
tium: móxque indicta causa in-
terfecit per insignem audaciam.
Id factum senatus miratus est ut
vehemens & inconcessum legi-
bus, libenti tamen animo tulit
ut perutile: quòd alioqui pa-
rum tuti fore videbantur Brutus
& Cassius. At milites Amatii ce-
teraque plebs, necati desiderio
mota, & indignè ferens hanc
sibi mercedem ab Antonio red-
ditam, pro honore hæctenus illi
habito, rem non dissimulan-
dam censuit: occupato igitur

τῷ Καίσαρι, ὑπερήλυτο μέγιστα
αὐτῆς πεινῶτος, ἔβρωον ἐπαυ-
δομένη τῇ πυρᾷ, ἔχειον θρασύτε-
ρον ἀνδρῶν εἶδος, καὶ φρόνητος καὶ αἰεὶ
τοῖς σφραγίσαι, ὧν οἱ μὲν αἰεὶ δι-
πνεύσαν ἐν τῷ πόλεως, καὶ ὅσοι
περ' αὐτῶν Καίσαρος εἰληφισαν ἡ-
γεμονίας ἐδῶν, ἀπελλύδισαν ἐπὶ
ταῖς ἡγεμονίαις, Βρῦτος μὲν ὁ Δέκι-
μος ἐς τὴν ὄμβρον τῆς Γαλιίας Κελ-
τικῶν, Τρεβόνιος δὲ ἐς τὴν Ἀσίαν
τὴν πρὸς Ἰωνίαν, Τυλλίος μὲν Κίμ-
βερ ἐς Βιθυνίαν, Κάσσιος δὲ ἔβρω-
τος ὁ Μάρκος, ὧν δὴ ἔκλειστο τῇ
βουλῇ διέφερον, ἤρωτο μὲν καὶ οἰδε
ὑπὸ τῷ Καίσαρος ἐς τὸ μέλλον ἔτος
ἡγεμονοῦναι, Συρίας μὲν ὁ Κάσσιος,
καὶ Μακεδονίας ὁ Βροῦτος, ἔτι δὲ ὄν-
τες ἀσπίδι στρατηγῆς ὑπ' ἀνάγκης
καὶ ἀξιοτάτοις, οἷα στρατηγῶν τῆς
κληρονομίας ἐδεσπόδου, ὅσοις τὸ ἄλ-
λοισ ἐπίνοιον, καὶ τὰ κληρονομί-
α συγκαταστήσαντες αὐτοῖς πικροτέρως
ἔβρωον καλοῦντος ἐν τῷ εἰρησιν ἐ-
τῶν ἀποδιδόσθαι, σὺν αὐτοῖς δὲ ὁ Ἀ-
μάτιος ὅτε συντύχαι, ἔκλειστο
σὺν ἐλέγετο. τῶν δὲ οὐκ ἴσως τῶν
ἐνείδεος ὁ Ἀντώνιος ἐπίδοσαν οἷα
ὑπαιτός, συλλαμβάνει ἔκτεινει τῶν
Ἀματίων χωρὶς δικῆς μάλα θρα-
σύως: καὶ ἡ βελὴ τὸ μὲν ἔργον ἐθαύ-
μαζεν, ὡς μείζονα καὶ περὶ σπουδαιότερον,
τῶν δὲ θρασύων αὐτῶν ἀποσπομιώτο
ἠδιστα: καὶ γὰρ αὐτοῖς ἐδοκε ποτὲ
χωρὶς τοιαύτης τόλμης ἀσφαλῆ πᾶσι
καὶ Βρῦτον ἔκλειστο ἔσσειν. οἱ δὲ
ἔκλειστο θρασύωτες, καὶ ὁ ἄλ-
λος δῆμος ἐπ' ἐκείνοις, πόθω τῶν
Ἀματίων, καὶ ἀγαπητικῶν ἔκλειστο
νόστον, ὅτι μέγιστα αὐτῶν ὁ Ἀντώνιος
ἐπικράτειαν, ὑπὸ τῷ δήμῳ π-
μάρχοι, σὺν ἡξίω σφῶν κρητι-
φροσῶν

Φοβειν τω άρχοντι αυτ ή καταλα-
 βοντες εσοαν, η τ' Αντωνιον εβλα-
 σφησων, η τας δροσας εμειδον
 αντι Αματιου τ' βασιον κησεω,
 ε θυνεν επι αυτ' Καισαρα πρωτας
 εξελαυνόμενοι ελ' εν τ' άρχοις υπαδ
 σεσηλωτων επιπεμφθεντων υπο Αν-
 τωνις, μαλλον τε η ανακτου κη
 εμερογισου, η εδρου ενιοι τ' Καί-
 σαρ' ανδραϊντων επεδεικνουν αν-
 ηρηδραν' ως δε ης αυστis εφη, η
 το εργασηραον, ηθη οι ανδραϊντες
 ανεσεδαζοντο, διεξεν, ενδυσ ει-
 ποντο, η ιδοντες ενεπιμπρασαν,
 εως ετερον επιπεμφθεντων εξ Αν-
 τωνις αμυνόμενοι τε ανηρεδθησαν εν-
 νοιο, η συλληφθεντες ετεροι εμερε-
 μαδθησαν, οσοι ηερφοντες ησαν,
 οι η ελευθεροι η ε κρημεις κητερ-
 ριφησαν' ε ο μιν παροχ' επι-
 παντο. μισ' η αργητον εξ δροισης
 ενοιας τοδ δημου ως τ' Αντωνιον
 εηγαρο' η βουλη ελ' ημερον ως
 εσο αν ετερως εν αδεια αυτ' των
 αμφι τ' Βρουτον ηνοόμενοι. ως δε
 η Σιξστον Πομπηιοι ο Αντωνιου,
 τ' Πομπηις Μάγνου αειποζητου
 πυσιν επι οντος, εισηγησατο κηλειν
 εξ Γεργιας, πολεμυόμενον επι ως
 Καϊσαρ' σεσητων, αντι τε της
 πατρως εσιας δεδυμευμενης εν τ'
 κρηων αυταδ δδωλω κηραδιδας Ατ-
 τικων δεσημεων πεντακηχλιας, εση
 η ε σεσητηρον ηδη τ' θαλασσης, κη-
 ρις λι η ο πατηρ αυτ'ε, η τως
 Γωρκιαον ναυσιν αυτηγη της παν-
 ταχου κρηαδ' εις τα επειρησα, παν-
 μαζουσαι ενκατε η βουλη, με τ' ε-
 τον εξεδιχθη, η των Αντωνιον επι
 ολιν ευφημωυ ημερον. ε γαρ ης
 tentia hujus autorem faustissimis acclamationibus per eius
 dici reliquum profecuti sunt. Nemo enim unquam eis visus
 est

foro convitiose clamabant in
 Antonium, flagitantes à magi-
 stratibus, ut quando Amatii pa-
 rum valuisse autoritas, ipsi a-
 ram dedicarent ubi sacra face-
 rent Cæsari primi omnium. Sed
 quum inde submoverentur per
 Antonianos milites, magis et-
 tiam exasperati vociferabantur,
 nonnulli ostentantes bases, unde
 statuae Cæsaris avulsæ fue-
 rant. Ubi verò quidam ait se
 ostensurum & officinam in qua
 ille in alias facies refingeban-
 tur, statim eum secuti, re con-
 specta incenderunt eam: quum-
 que alia manus Antonianorum
 ad restinguendum supervenis-
 set, aliquot ex eis occisi sunt,
 alii comprehensi, ex quibus
 quotquot servi erant, suspen-
 derunt, ingenus verò è rupe præci-
 pitarunt. Tumultu sedato,
 benevolentia plebis erga
 Antonium in odium versa est:
 patres contrà gaudebant, quòd
 aliàs Cassianis nulla foret securi-
 tas. Ut verò Antonius ad fena-
 tum retulit de vocando Sexto
 Pompeio, Magni, omnibus de-
 siderati, filio, qui tum impu-
 gnabatur à Cæsarianis in Hispania:
 utque pro paternis bonis in
 ærarium redactis darentur ei ex
 publico quingenties sestertium,
 utque decerneretur ei, sicut
 prius patri, maris imperium,
 classisque traderetur ad usus ne-
 cessarios: patres mirabundi pro-
 baverunt omnia, ipsùmque sen-
 tentia hujus autorem faustissimis
 acclamationibus per eius
 dici reliquum profecuti sunt. Nemo enim unquam eis visus
 est

528

Servi sus-
 pensis, in-
 geni è ru-
 pe præci-
 pitati.

Antonius
 de vocan-
 do Sexto
 Pompeio
 ad fena-
 tum re-
 fert.

est amantior reipublicæ quàm Magnus, nemo apud populum desiderator. Ex cuius factione quoniam Brutus Cassiûsque erant, & tunc ab omnibus honorabantur, videbatur tutos fore in posterum, & approbatorum factò, partibusque ipsorum prævalentibus, incolumem fore rempublicam. Quapropter & Cicero continuè laudabat Antonium, & senatus non ignarus ei plebem infensam, propalam perniciem moliri, permisit ut ex præsentī veteranorum copia satellitium sibi deligeret. Ille verò, sive quia hoc jam antè egerat, sive fortuitam occasionem libenter arripiciens, deligendo sibi custodes, continuè numerum augebat, donec explevit sex millia, non ex gregariis, quos quoties opus esset aliunde paraturum se putabat facile, sed ex centurionibus artium bellicarum peritis longo usu, quos in communi sub Cæsare, militia familiares sibi fecerat. Ex his ipsis tribunos etiam legit pro cuiusque dignitate, habuitque in honore, consiliis quoque præterquam secretioribus adhibens. At senatus jam suspectos habens, vel propter multitudinem nimiam, vel quòd essent lectissimi, suadere cœpit ut ad cavendam invidiam numerus in modum certum qui satis esset redigeretur: promissit ille se facturum quamprimum plebs redierit ad quietem pristinam. Et quia senatusconsulto rata erant acta Cæsaris ac consilia: quorum commentarios habebat Antonius, si-

Cicero
Antonium
laudat.

Satelli-
tium mili-
tium Anto-
nio contra
plebem
datum.

529

αὐτοῖς ἰδοῦσι Μάγνης ἡμῶν δημοκρατικώτερον, ὅθεν ἐστὶ ἀπορητότερον ἢ ὁ τε Κάσιος ἢ ὁ Βρούτος ἐν τῷ εὐσταθῶν ὄντι τῷ Μάγνης, ἢ πᾶσι τότε πρῶταίῳ, τὴν σωτηρίαν ἐδοκίμω ἔξεν ἀσφαλῆ, & τὴν γνώμην ὧν ἐπεσφάραται ἐγκρατῆ, & τὴν δημοκρατικὴν ἐς τέλος ἐπιζέουσα, τῆς μοίρας σφῶν ἀνισχόμενος: ἀ & Κικέρων συνίχως ἐπήκει τῷ Ἀντωνίῳ, ἢ ἡ βελή συγκρινώσαστα αὐτὰ Διοσσοφῶς ἐπιβελόντα τοὺς δῆμον, ἰδοῦσι φερούσῳ ἀεὶ τῷ σῶματι ἐν τῷ ἐσφατῶν δὴμον & ἐπιδοκίμωσαν ἐαυτῶν κραταίερονται: ὁ δὲ εἶπε εἰς τὸ αὐτὸ πάντα πεπεσῶς, εἶπε τὴν συντυχίαν, ὡς ἐυχρηστον, ἐσασσάμενον, τὴν φερούσῳ κρατέλετρον εἶναι ἀσφατῆς μέρους ἐς ἑκακχιλίους, ἐκ ἐν τῷ ἡμοδῶν ὀπιτῶν, ἐς δὲ μακρῶς ἀν ἐν τῶν χροῖας αὐτοῦ ἔξεν ἢ ἐτέραθεν, ἀλλὰ πρῶτος λοχαγὸς ὡς ἡγεμονικὸς τε ἢ ἐμπειροπολιμους, ἢ οἱ γνωσμέως ἐν τῆς στρατίας τῆς ἰσπῶν Καίσαρος παρὶ ἀρχῆς δὲ αὐτοῖς ἐς τὸν πρῆπονται κόσμον ἐξ αὐτῶν ἐκείνων ἐπισήσας, ἢ ἡμῶν ἐν τιμῇ, ἢ ἡγεμονίῳ ἐποιεῖται τῶν φανερῶν βουλοδύματα. ἢ δὲ βουλὴ τὸ τε πᾶντος αὐτῶν & τὴν ἐπιλεξίῳ ἐν ἰσπνοῖα τιτέμενοι, συνδύλεον τὴν φερούσῳ, ὡς ἐπίφθονον, ἐς τὸ δόκω ἐπινοαζεῖν ὁ δὲ ἰσπνοῖα το ποιήσῃ, ὡς ἐσφατῶν το δὴμον τὸ παραχρῆδες. ἐψοφισάμενον δὲ εἶνα καρῶν, ὅσα Καίσαρος πέπρακτό τε ἢ ἡμῶν βεβούλετο, τὸ ἰσπνοῖα τῶν βεβούλεμενων ὁ

Αντωνίου

Καοσίῳ οἱ μὲν δὴ τῶν δημάρχων τινὰ Ἀσπενίαν ἔπεισαν ἐν τῇ χειροτονια ψευδοῦσιν ἀεὶ διοσημίαι, ἐλπισταυτές ἔ & Ἀντωνίου συμπερῶξεν, ὕπατον τε ὄντα, καὶ τῶν σημείων ἱερέα, & Διόφορον ἔτι νομιζομένον εἶναι τῶν Δολοβείλων. ὁ δὲ Ἀντωνίου, ἐπεὶ τῆ χειροτονιας ἐσης, ὁ Ἀσπενίως ἔφη διοσημίαν ἀπαγορεύοντα, ἔδους ὄντα ἐτέρους ἐπὶ τούτῳ πέμπειν, πάνυ χαλεψάμενος τὰς Ἀσπενίαν ἔψυχομαχίας, τὰς κεφαλὰς αἰδέσκει χηροτονεῖν ἀεὶ ἔ Δολοβείλων καὶ γινεταί μὲν ἔτα Συρίας ἡγεμῶν Δολοβείλων, & στρατηγὸς ἔ πολέμου ἔ αὐτὸς Παρθύμας, καὶ στρατιῶς τῆς ἐς αὐτὸν ὑπὸ Καίσαρος κατὰ λεγμένης, ὅση τε ἀεὶ Μακεδονίαν ἀσπληγυθεῖ. καὶ ὁ Ἀντωνίου τότε αὐτὸν ἔγνω συμπελάσαν τὰ Δολοβείλων, γελουμένων τῶν δὲ ἐν τῶν δήμῳ, πλὴν βουλῶν ὁ Ἀντωνίου ἤται Μακεδονίαν, εὐ εἰδῶς ὅτι αἰδέσονται μὲν Συρίαν δελεῖσαν Δολοβείλων, ἀντιπεῖν ἀεὶ Μακεδονίας Ἀντωνίου, & ταῦτα γινούσης στρατηγὸς ἡμομένους, καὶ ἔδουσαν μὲν ἀκοντες, καὶ ἐο θυμῶντι ἔχοντες, ὅπως τὸν ἐν αὐτῇ στρατὸν ἀσπληγυθεῖ ὁ Ἀντωνίου τὰ Δολοβείλων, ἡγάπων τῶ ὅμως Δολοβείλων ἔχεν τῆ στρατὸν Ἀντωνίου μᾶλλον ἐν καμῶν δὲ αὐτοῦ τῆ Ἀντωνίου τοῖς ἀμφὶ τῆ Καοσίῳ ἀντήντων ἔπερ ἔδην, & ἔδοθη Κυρήνη τε & Κρήνη ὡς δὲ ἑτέροις δακί, πᾶσι μὲν ἀμφότερα Καοσίῳ, Βιθυνία τῆ Βρέτω. τὰ μὲν δὴ γηρόμα ἐν Ρώμῃ τιαδε ἦν.

Οὐκ αἰεὶ τῆ τῆ ἀδελφῆς ἔ Καίσαρος θυγατρὶδος, ἔπαρτος μὲν αὐτῆς Καίσαρος γελούσιν ἀεὶς ἐ ἔτος, ἐξ ἔ τῆνδε πλὴν τιμῶν ὁ Καίσαρ ἔπε

senatus Asprenatem tribunum plebis subornavit, ut in comitiis obnuntiaret malum augurium, sperans adjuturum se hic Antonium, qui & consul & augur, inimicus adhuc putabatur Dolobellæ. Id ubi fecit tribunus, quod officium erat alterius, Antonius offensus mendacio, iussit tribus ferre de Dolobella suffragia. Sic Syria obvenit illi provincia, simulque bellum Parthicum, legionisque ad id destinata à Casare, unâ cum his quæ in Macedonia præcesserant. ac tum demum apparuit, favere collegæ Antonium. His à populo impetratis, ipse à senatu poposcit Macedoniam, sciens quòd post concessam alteri Syriam, puderet eos pernegare sibi de Macedonia, præsertim quum ea provincia careret exercitu: & obtinuit, ab invitis tamen, mirantibusque quòd passus esset prius legiones inde Dolobellam deducere, penes quem malebant esse illum exercitum. Et commodum placuit eis ab Antonio vicissim alias Cassianis provincias petere: estque impetrata Cynensis atque Creta, vel, ut alii produnt, hæ ambæ Cassio, Bruto verò Bithynia. Hic tum erat rerum urbanarum status.

Ceterum Octavius, Cæsaris ex sororis filia nepos, avunculi magister equitum in unum annum creatus erat, posteaquam

Asprenas trib. pl.

531

Octavius, Cæsaris ex sororis filia nepos.

ἐπιθυμώτατα, αἰρεῖτο μάλιστα, καὶ
 εὐθὺς σφῶς εἰς Ρώμην ἐπιγενομένη
 Φυλακτῶν οἷς Οὐκράτου ἐν-
 δους Διφ. τὸν ἐπ' ἀγνοίαν ἔπι τῆς
 βασιλείας ἡγουμένη, τὴν ἡμετέραν
 τὴν στρατὸν δεξιωσάμενος, διέταξε
 ἔτι Ἰόνιον, ἐκ εἰς τὸ Βρετανίον (ὅτι
 πῶ γὰρ πῶ τὴν πύκνῃ στρατὸν πύ-
 ρων εἰληφῶς πάντα ἐφυλάσσετο)
 ἀλλ' εἰς ἐτέραν ἔμενον δὲ τὸν
 Βρετανίον πόλιν εὐπὸς ἕσασ' ὁδοῦ,
 ἢ ὄνομα Λυπία. ὁμοῦτα αὖτ' ἐν-
 θυλίσετο Διφ. τῶν. ὡς ἢ οἱ τότε
 ἀκραιβότερα ἀεὶ ἔφονον, καὶ τὸν
 δημοσίᾳ παιδούς, ἔτι Διφ. τῶν
 καὶ τῶν ἐψηφισμένων ἤλθε τὰ ἀντι-
 γραφαί, οἱ μὲν ἐπ' ἡμίλλων αὐτῶν ἡ-
 ξίου τὸν ἐχθρὸν Καίσαρ. δε-
 δίαται, ἰὸν τε αὐτῆ καὶ κληρονομήν
 ὅτι, καὶ περιήρου ἀμει τῶ κλη-
 ρῶ τῶν ἴσων ἀπέπαιδα. ὁ δὲ ἔ-
 λωτῶ οἱ καὶ τὸ μὴ τηρεῖν αὐτὸ
 Καίσαρ. ἀχρὸν ἡσθῶν, εἰς τὸ
 Βρετανίον ἦεν, ἀεὶ πῶντα ἔ-
 ροδησάμενος, μήτις ἐκ τῶ φονίαν
 ἐγκαθίστατο ἐνδρα. ὡς ἢ αὐτῶ ἔ-
 ἔσθῶτ' ἀεὶ πῶντα οἷα Καίσαρ. ἡδὲ δε-
 ξιῶν ἀπὸ τῶ, παρρησίας ἔδωκε, ἔ-
 ἐνθὺς ἀνομιάζετο Καίσαρ. ἔθος γὰρ
 τῶ Ρωμαίοις τὸν θεῶν τὰ ἔ-
 ἔθων ὄνομα ἐπιλαμβάνειν. ὁ ἢ ἐκ
 ἐπιλάθων, ἀλλὰ ἔ-
 πῶ τῶν ὄλων ἐκλάθων, ἀντὶ Ο-
 κτωβίου πατρὸς Οὐκράτου, Καίσαρ
 εἶναι καὶ Καίσαρ. ἡδὲ δι-
 τίσειεν οὕτω ἡσθῶν. ἐνθὺς τε
 εἰς αὐτὸν ἀθροῦν ἔ-
 ἔθων, ἀλλῶς ἀνθρώπων σκεῦθων, οἱ
 μὲν ἐκ φιλίας Καίσαρ, οἱ ἢ ἔξ-
 ἔθων καὶ ἡσθῶν αὐτῶ, καὶ

ful sit: tutius fore si intra priva-
 tam conditionem ad tempus fe-
 contineat, & ad urbem conferat
 cum amicorum cohorte. His ille
 permotus, quòd nondum cog-
 novisset quid eadem secutum
 vale dicto praefectis exercitus,
 trajecit, non tamen Brundisium
 (quippe incertus de militum ejus
 loci voluntate cavebat omnia)
 sed in aliud oppidum non longè
 inde remotum, cui nomen Lu-
 piae: ibique aliquantisper diver-
 satus est. Deinde ubi literis ac-
 curatius scriptis factus est certior
 de dolore ob eam necem publi-
 co, de testamento & senatuscon-
 sultis, amici tanto magis timen-
 dos censebant inimicos Caesaris,
 quando & haeres sit & filius: hor-
 tabanturque ut unà cum haeredi-
 tate adoptionem recusaret. Ille
 non minùs hoc tempore ratus,
 quàm non ulcisci Caesaris inju-
 riam, Brundisium profectus est,
 praemissis qui scrutantur, ne
 forte quis ex illius percussoribus
 ibi lateret in insidiis. Ut verò
 ab eo exercitu obviam progresso
 tanquam Caesaris filius exceptus
 est, ad audendum confirmatus
 est, sacrificavit, confestimque coepit
 nominari Caesar, quum alioquin
 Romanis sit mos, assumere no-
 men patris adoptivi: hic verò id
 omnino mutavit, pro Octavio
 Octavii filio dictus in perpetuum
 Caesar filius Caesaris. Ad quod
 nomen mox, non aliter quàm
 ad verum filium, undique ma-
 gnus concursus fuit partim ami-
 corum Caesaris, partim libertinorum
 & mancipiorum, cum

Amici O-
 ctavium
 hortantur
 cum haere-
 ditate ad-
 optionem
 Caesaris re-
 linquere.

Octavio
 Caesar ap-
 pellatus.

533

Confluen-
 tium ad
 Caesarem
 adolescen-
 tisque tem turbā.

είσque militum etiam, vel qui apparatus & pecunias ferebant in Macedoniam, vel qui vestigalia pecuniamque aliam ex provinciis exactam portabant Brundisium. Ille tum multitudine ad se confluentium, tum Caesar, nominis vulgo gratiosissimi existimatione factus auctior & confidentior, ad Urbem iter fecit, cum haudquaquam contemnendo comitatu, indies torrentis jam tutus propter eam quam circa se habebat frequentiam, sed ob hoc ipsum magis suspicax, ut in recenti familiaritate fermè omnium. Civitatum verò alia quidem non admodum æquo erga eum erant animo; ceterum veterani Caesaris qui nuper agros acceperant, confluebant è coloniis in adolescentis gratiam, deplorantes Caesarem, Antonio contra maledicentes, qui tantum scelus inultum reliquisset, profitentésque se ultores, modò daretur cujus auspicii id possent efficere: quos Caesar laudatos, & rem differre iussos, dimisit. Jáμque prope Terracinam venerat, ad quinquagesimum ab Urbe lapidem, quum nuntiatum est consules admississe Cassio Brutoque Syriam & Macedoniam, pro quibus concessas eis in solamen alias minores provincias, Cyrenensem & Cretam insulam: revertisqué in Urbem quosdam exules, & accitum Pompeium: in Urbem pervenit; rursus matrem ejus & Philippum ceterof-

Syria &
Macedonia
Cassio &
Bruto ad-
emptæ.

ἔτεροι στρατώται σὺν αὐτοῖς, οἳ μὲν ἀποσιδῶναι ἢ ῥεθίμματα φέροντες ἐς τὴν Μακεδονίαν, οἳ δὲ ἔτερον ῥεθίμματα καὶ φόρους ἐξ ἐθνῶν ἄλλων ἐς τὸ Βρεντέσιον. ὃ δὲ ἐπὶ τῶν πολλῶν ἐστὶν ἐς αὐτὸν ἀφικνουμένων, ἔ τῆ Καίσαρος αὐτὸ δόξῃ τε καὶ τῆ πάντων ἐς αὐτὸν ἐνοία ἡρώων, ἀδδοει ἐς Ρ' ἄμλιον σὺν ἀξιολογῶν παλῆθι ἀνξοιδρῶν μάλιστα ἐκείνης ἡμέρας, οἷα χειμῶν, Φανερῶς μὲν ἐπιβουλῆς ὦν ἀμεινῶν ἀλλὰ τὸ παλῆθ' ὄν, ἐνέδρας δὲ αὐτὸ καὶ μάλιστα ὑφορώμην, ἀρπ ἡρώων οἳ τῶ συνόντων χεῖρον ὄντων ἀπάντων τὰ δὲ τὸ πόλειον, τῶν μὲν ἄλλων ἐ πάντῃ αὐτῶν αὐτὸν μὲν ὁμοίαι· οἳ δὲ τῶ Καίσαρος ἐστρατοδυσάμηναι τε καὶ ἐς κληρονομίαν ἀνηνῶν, συνέπεστον οἳ τῶ ἀποικίων ἐπὶ χεῖρι τῶ μειοκίον, καὶ τῶ Καίσαρος ὠλοφύοντο, καὶ τῶ Ἀντωνίου ἐβλασφήμωσαν, οἷα ἐπιξιοῦσα πληκνύτω μύση, ἔ σφῶς ἐλεγον, εἰ πῶς ἡρώιτο, ἀμεινῶν ἔς ὃ Καίσαρ ἐπαγῶν ἔ ἀναπείμην οἳ τῶ παρόντι, ἀπέπεμπε. Ὅπῃ δὲ αὐτὰ ἀπὸ Τερρακίνης ἀπὸ τετρακυσίων ποῦ Ρ' ἄμους στεδίων, ἀλγίκεται Κάσιος τε ἔ Βροδῶ ἀφρημῶν αὐτῶν ὑπάτων Συρίαν καὶ Μακεδονίαν, ἔ ἐς παρῆγοιαν βραχύντες ἔτερον Κυρηνίαν ἔ Κρήτιν ἀντιληφότες, φυγάδων τε πινῶν κῆδοδοι, καὶ Πομπηίῳ μετῆκῆσι, καὶ ἀπὸ τῶν Καίσαρος ὑπομημάτων ἐς τε τὴν βουλῆν ἐγγραφεῶν τινῶν, καὶ ἔτερον πολλὰ γινωσκόμεν. ὡς δὲ ἐς τὴν πόλιν ἀφικετο, ἡ μὲν μήτηρ αὐτῆς καὶ Φίλιππος, ὅσοι τὸν ex commentariis Caesaris allectos aliquot in senatum, multaque alia fieri. Postquam autem

τε άλλοι κηδεμόνες ἦσαν αὐτῶ, ἰδὲ
 δίκασαν τῶν τε τῆς βουλῆς εἰς τὸν
 Καίσαρα ἀποδείξασιν, καὶ τὸ δόγμα
 μη εἶναι δικαίαι ἐπὶ Καίσαρα
 φωνεῖ, & τῷ Ἀντωνίου τότε ὄμομα
 φέροντ' ἐς αὐτὸν ὑπεροψίαν, ἔτε
 ἀφικουμένοι πρὸς τὸν Καίσαρα ἰὼν
 ἑλθόντα, ἔτε πρὸς πρῶτον αὐ-
 τῶ. ὁ δὲ καὶ τῶν ἐπεσύνεν, αὐ-
 τὸς ἀπαντήσας εἰς τὸν Ἀντωνιον εἰ-
 πὼν, οἷα νεώτερος ἐς πρεσβύτερον,
 καὶ ἰδιώτης ἐς ὑπεύθυνον, & τῷ βου-
 λῶν θεροκλιθῶν πρὸς εἰκότα· καὶ τὸ
 δόγμα ἔφη ἠθέλαζ μηδένος πρὸς
 ἀνδροφόνους διακονεῖν, ἀλλ' ὀπό-
 τε θαρρήσας πρὸς διακί, καὶ τὸ δῆ-
 μον ἐπισηυρήσας καὶ τῷ βουλῶν ὡς
 εὐνοίῳ, καὶ τῶν θεῶν ὡς δικίῳ,
 & τὸ Ἀντωνίου ἰσως, εἰ δὲ καὶ τῶ
 κλήρου & τὸ δέσους ὑπερῶν, ἔστε
 τὸ Καίσαρα ἀμειψήσασθαι, & τὸν
 δῆμον ἀδικήσας εἰς τῷ ἀνατομῶν
 ἀπεργῶν τε λήρων ἔργου, ὅτι
 μὴ κινδυνώσας οἱ κελὸν εἶναι μένον,
 ἀλλὰ καὶ θήσασιν, εἰ πρὸς κελὸν
 ἐκ πάντων εἰς πρῶτον ἰσὺ τῶ
 Καίσαρα, ἀνάξιο αὐτῶ φάροι-
 οῦ φιλοκινδυνώσασθαι γεροῦτος· πρὸ
 τε ἔργου ἰσὺ ἡμῶν οἱ τότε ὄν-
 τα μάλιστα, εἰς τῶν μετέω, ὡς
 περ εἰς τῶ Οἴων ἐπιπρεφῶν,
 ἔλεξο,

Αὐτίκα τεθναίνω, ἐπεὶ οὐκ ἄρ'
 ἐμείλιον ἑταίρω

Κτεινομένων ἐπιμύθειαν.

& τὸδε εἰπὼν, Ἀχιλλεῖ μ' ἔφη κέ-
 μιν ἀθάνατον ἐκ πάντων ἐνὶ τῷ
 τῶ ἔπ' οἷ, & τὸ ἔργον αὐτῶ μάλιστα.
 αὐτὸς δ' ἀτεκαλῶ τὸ Καίσαρα ἔχ

que tutores sollicitos habuit alienatio senatus à Caesare, & S. C. per quod percussiores ejus non amplius erant obnoxii judicio, & Antonii, tum praetentis, & superbia, qui nec filium Caesaris adiiit, nec suorum quenquam misit ad eum. Ipse vero hanc eorum indignationem sedebat: iturum se dicens ad Antonium, ut decebat juniorem ire ad senio-rem, & privatam ad consulem: senatui quoque se exhibiturum obsequia debita: addebat, S. C. id conditum quum nemo exstaret accusator homicidii: quod si quis accusationem suscepit, nec sibi defore plebis auxilium, nec senatum legibus, nec deos immortales justitiae, ac fortasse nec ipsum Antonium. qui si pergat testamentum simul & adoptionem contemnere, id cum injuria tam Caesaris facturum quam Rom. populi, cui ex legato viritum debeatur pecunia. Abrupit deinde sermonem his verbis, Satius esse non periculum adire modò, sed emori etiam, quam postquam semel praelatus sit omnibus, indignum videri iudicio Caesaris, qui nullo unquam territus fuerit periculo. Versus deinde ad matrem, usurpavit illa, quæ tum ex recenti, lectione succurrebant, Achillis verba ad Thetidem,

Dispercam casu mi jam fuero ul-
 tor amici.

Versus ab Octavio al-
 lati,

Addiditque, in hoc versu extare
 Kkk z non

immortale Achillis monumentum ornamentumque, maxime postquam verbis effectus respondit: sibi vero Caesarem fuisse

534

ὁφλήσω· τὰ δ' ἐπιμέμφομαι, &
 λελέξεταί μ' ἐπὶ παρρησίας, ἐς ἃ
 ἢ λύπη με σφραγίσσει κτενορῶν
 μὲν ἐπαρῆς, ἢ φονίαν σε πε-
 ρασσασάντων παρὶ θυροῦ, ἐπεὶ
 παρὶ σάφους ἀν' αὐτὸν, ἢ σιωπῆν-
 διώδους ὁμοῖα παιθεῖν· ἂν εἰ γὰρ
 τερον ἐμᾶλλον ἐσπιδάμ, κελῶς ὁ-
 πὴ μὴ παρῆς· ψηφίζομεν δ' ἐ-
 πὶν αὐτοῖς ὡς ἐπὶ τρεῖσιν γέ-
 ρας, ἀντιπῆρας ἐγκρατῶς, καὶ
 τὸ δὲ σὺ χάρεν οἶδα λαμπρόν.
 εἰ καὶ τὸς ἀνδρας ἔγνωσ' σιωπῆ-
 λην σε βεβαυλομένους, ἔχ, ὡς
 ἤμεις ἠγάμεθα, πμωρον ἐσόμε-
 νον Καίσαρι, ἀλλ', ὡς αὐτοῖ
 λέγεις, ἢ τρεῖσιν ἢ ἑξήκοντα
 χον ἄμω δ' ὅσα ἦσαν εἰσένοι
 τρεποκτόνοι, εἰ μὴ ἔφονεῖς ἦ-
 σαν, διὰ καὶ ἐς τὸ Καπιτώλιον
 σωεφυγον, ὡς ἐς ἔσθον, αἰμωρ-

dæ, refugerint in Capitolium,

semper tibi gratiam: partim in-
 cuso, ut ingenuè dolorem amici
 fatear: dum interficeretur non
 aderas, ab homicidis circa fores
 detentus: alioquin aut servasses
 eum aut incidisses in idem pe-
 riculum, horum duorum hoc
 posterius si secuturum erat, be-
 ne factum quòd non aderas.
 Deinde quum quidam cona-
 rentur percussoribus præmia
 tanquam tyrannicidas decerne-
 re, contradixisti constanter:
 & hoc quoque nomine gratias
 tibi habeo maximas: quamvis
 compertum est illos decrevisse
 te simul tollere non ut ulto-
 rem Casaris, quod nos opina-
 mur, sed, ut ipsi dicunt, ne
 superesset successor tyrannidis:
 quum tamen illi egregii tyran-
 nicidæ, haud secus ac homici-
 di, vel religione loci suum protectu-
 ri faci-

Ἐπεὶ παρὶ σάφους ἀν' αὐτὸν, ἢ σιωπῆν δύναντες ὁμοῖα παιθεῖν.] Magis iustatè
 dictum fuisset, ἐπεὶ παρὶ σάφους ἀν' αὐτὸν, ἢ σιωπῆν δύναντες. Et sequentia
 ita quidem P. Candidus, quorum alterutrum futurum esset, honestè tamen non
 affuisti: sed Gelenii tam prudens est interpretatio, quàm est illius impru-
 dens. Ita enim vertit, Horum duorum hoc posterius si sequenturum erat. Magis
 tamen infitens Græcis verbis dicere potuit, & debuit, Horum (vel quorum)
 duorum alterum si sequenturum erat, bene factum quòd non aderas. Quamvis e-
 nim non dubium sit quin de posteriori intelligi debeat, tamen id lectoris iu-
 dicio relinquere, esse decentius videtur. Præterea mox cum κελῶς non à li-
 brario omisum esse verbum ἔχ, sed ipsam scriptorem reliquisse subaudiend-
 um existimo. Sed malè P. Candidus, honestè tamen non affuisti.

Ἄμω δ' ὅσα ἦσαν εἰσένοι τρεποκτόνοι, εἰ μὴ καὶ φονεῖς ἦσαν, διὰ καὶ ἐς
 τὸ Καπιτώλιον σωεφυγον.] P. Candidus ita, non iustique tyranni occisores esse
 potuerunt quin homicidæ simul sint. Quamobrem itaque in Capit. confugere & sen-
 sum non assequens. At Gelenius, quum tamen illi egregii tyrannicidæ, haud
 secus ac homicide, refugerint in Capitolium, sed ne ipse quidem (ut opinor)
 sensum assequitur. Nam, aut valde fallor, aut hæc est mens Octavii, Adde
 quòd tyrannicidæ non erant, nisi fortè simul & tyrannicidæ & homicidæ erant, in-
 deoque in Capitolium confugerunt. Perinde acsi diceret, Adde quòd tyranni-
 cidæ non erant. Quòd si tyrannicidas se fuisse dicent, ac simul se homicidas
 fuisse (id est homicidii sibi confcios) fateantur necesse est: quippe qui interfe-
 cto eo quem ut tyrannum se iaterfecisse dicunt, in Capit. non secus ac ho-

31 μνήμη χυόμενοι, πῦρ ἐπὶ αὐ-
 32 τὰς ἔφερον, & φεισάμενοι χεῖρα
 33 τῆ γενεῶν, ἐς τὴν ἐπίστασιν δις
 34 ἐπὶ ὄπλα συνέθεντο, πῶς ἐχρὶ τῶ
 35 δήμῳ συνέπραξας, καὶ στρατηγί-
 36 σεις ἔπυργος, ἢ τῶν ὀπλων, ἢ
 37 δίκην γε τοῖς ἀνδροφόνους ἐπί-
 38 γραψας; εἰ δίκης ἐδῶ καὶ αὐτο-
 39 φόρων φιλοῦ ἂν Καίσαρι, καὶ
 40 ὑπατοῦ καὶ Ἀντωνίου, ἀλλὰ
 41 Μάρκου μὲν ἐξ ἐπιτάγματος ἀ-
 42 νηρέδῃ καὶ τὸ τῆ δόξης μέγαδῳ.
 43 ἀνδροφόνους ἢ εὐφυνεῖν ὑπερεί-
 44 δες, & ἐς ἡγεμονίας ἐπίου Δία-
 45 δραμείν, ὡς ἀδειμίσως ἔχουσι τῶ
 46 δόντα ἀνελόντες. Συρίαν μὲν δὲ
 47 & Μακεδονίαν εὐ ποιῶντες οἱ ὑ-
 48 πατοι, σὺ & Δολοσίπιδας, κα-
 49 Σιταρῶν ἄρτι τῶ παραγμῶν,
 50 ὡσεὶ πᾶσασι ἐς ἑαυτὰς; καὶ τὰ
 51 δε σοι χεῖρα ἦδεν ἂν, εἰ μὴ αὐ-
 52 τήν Κυρήνῳ καὶ Κρήτῳ ἀν-
 Cyrenem & Cretam eis decrevissetis, & præfecturis provinciarum

memoria Cæsaris percitus, cum
 facibus ad ædes eorum occurrit,
 & vicinæ tum parcendo sequenti
 die bis armis correptis in fo-
 rum confluit, cur non adjuvisti
 eum? cur non faces armâve in
 homicidas inferentibus ad stipula-
 tus es? An amicus Cæsaris expe-
 ctabas sententiam judicum contra
 obnoxios sceleri manifesta-
 rio, quum & consul esses & Anto-
 nius? Sed Marium pro pote-
 state iussisti necari, homicidas
 dissimulantly passus es evadere,
 nonnullos etiam fugere in provin-
 cias, quas nunc contra jus fâc-
 que tenent, cæso à quo illas ac-
 ceperunt. Nam quod Syriam &
 Macedoniam vos coss. tu & Do-
 lobella rempublicam ordinando
 illis erupivisti, bene factum est:
 haberemque gratiam, nisi mox

536

fuit, in funere à te acta. Fuisse autem hac oratione funebri accensos populi animos, & ita quidem ut eum ceperit impetus domos percussorum Cæsaris incendere, scribitur initio libri tertii. ubi non singulare ἑπιτάγῳ sed plur. ἑπιτάγῃς habemus.

Πᾶς οὐχὶ τῶ δήμῳ συνέπραξας, καὶ στρατηγίῃς ἢ πυργῶ. Scribendum est ἐστρατηγίῃς. vertit autem ita P. Candidus hoc loquendi genus, (quod non dubito quin multis novum futurum sit) vel, ut dixi, cum igne aut armis [non] accurvisti? Huius autem impetus populi quo ad incendendas domos percussorum Cæsaris ferebatur, mentio fit in fine pag. 526. nec non in oratione Octavii, in fine pag. 535.

Ei δίκης ἔδει καὶ αὐτοφόρον φιλοῦ ἂν Καίσαρι. Muto ἔδει in ἔδει. nam ἔδει retinendo mutandi essent nominativi in dativos. Esse autem scribendum αὐτοφόρον, cuius notum esse potest: sed simul notandum est, αὐτοφόρον pro ἐπὶ αὐτοφάρμα ἀνόντων. Non abs re autem hoc dicit, εἰ δίκης ἔδει: quum Amatium illum cuius fit mentio in principio pag. sequentis, dicatur interfecisse τοιοῦτος δίκης.

Ἀλλὰ Μάρκου μὲν ἐξ ἐπιτάγματος ἀννῆδῳ. Apud P. Candidum Amatius vocatur, qui hic Μάρκου. Illam autem scripturam defendit locus paginæ 527. in principio. Nisi quis pro Μάρκου scribendum putet Ψευδομάκου, quum ibi dicatur, Ἀματίου ἢ ὁ Ψευδομάκου. itidemque in fine pag. 563. legamus ἢ Ψευδομάκου. Sed & ipse Antonius vocat Amatium, in fine paginæ 549.

„ δὴ ἴσασθαι γὰρ εἰ θέλεις· εἰ δὲ μὴ,
 „ τὰ γε τὰ λοιπὰ τὸς Φονίας ἀ-
 „ μωλοῦσθαι μοι μὲν ἔστι δήμες καὶ
 „ πᾶνδὲ ἔστι μοι πεπενημένων φι-
 „ λων συνιστάσθαι καὶ συνεργεῖν· εἰ
 „ δὲ σε ἔτι ἀνδρῶν τις ἢ τὸ βαλῆς
 „ αἰδώς ἔχει, μὴ ἐπιταράξῃν. Ἐπι-
 „ δὲ μὲν ἀμφὶ τούτων. Οἴσθα δὲ
 „ ὅπως ἔχει μοι καὶ τὰ οἴκησι, δε-
 „ πνήσας τε ἐς τὴν Διανομίῃ καὶ ὁ
 „ πατὴρ ἐκείνουσι τῶ δήμεω δοθῆ-
 „ ναί, καὶ ἐπιπέσεις ἐς αὐτῶν, ἵνα
 „ μὴ βραδύων ἀρχαίσις ἴναι
 „ δεκσίλω· μὴ δὲ ὅσοι καὶ δεκχθῆν-

si libet: potes enim, sin minus,
 saltem in posterum me patris
 percussiores persequenter favente
 populo & iis quos vides in pa-
 terna perseverantes amicitia, tu
 quoque adjutes. Quòd si aut illos
 aut senatum vereris, ne me gra-
 ves, scis ipse quomodo se mea res
 familiaris habeat, quandoqui-
 dem reddenda est populo pecu-
 nia legataria, idque primo quo-
 que tempore, ne beneficium
 cunctatione perdat gratiam: ne-
 ve ii qui in colonias deducendi
 sunt,

Benefi-
 cium cun-
 ctatione
 perdit gra-
 tiam.

sequi, si non, quæ sint, at qualia sint. Scribo igitur (quædam simul emen-
 dans) καὶ πρὸς αὐτὸ τὸ Καίσαρος (vel, αὐτὸ γε τὸ Καίσαρος) δέουσι σοῦ
 μέλισσα μὲν τί καὶ τὸ γερνύτων μεταδέσθαι θέλει. Sciunt certe vel qui me-
 diocrem Græcæ linguæ cognitionem adepti sunt, ante ei δὲ μὴ sapere præce-
 dere in priori membro μέλισσα μὲν. Non sum alioqui necius, eos qui P. Can-
 didi interpretationem legent, ex ea iudicaturos ipsam longè aliam lectionem
 sequuntur esse. Ita enim ille, *In futurum itaque, Antoni, si qua deorum*
immortalium, signa tibi Cæsaris reverentia inest, quippiam ex his que facta sunt
velis immutare. Sed quid de ea quam sequitur lectione suspicabimur? an eam
 ex conjectura, an verò ex alicujus exemplaris autoritate sequi? Hoc poste-
 rius vix credo, quoniam inferi verba Græca non possunt, quæ Latinis ejus
 respondeant, quin pleraque mutantur. His enim (aut ejusmodi) usum fuisse
 verbis dicendum esset, ἐς δὲ τὸ μέλλον, ἃ ἄντωνι, εἴπῃ σοὶ θεῶν φιλῶν,
 εἴπῃ σοὶ αὐτὸ τὸ Καίσαρος αἰδώς ἐνισι, μέλισσα μὲν τί καὶ τὸ γερνύτων με-
 ταδέσθαι θέλει. Vel, εἴπῃ σὲ θεῶν φιλῶν καὶ αὐτὸ τὸ Καίσαρος αἰδώς ἐστὶ.
 sicut paulo post legimus, εἰ δὲ σὲ ἔτι ἀνδρῶν τις ἢ τῆς βουλῆς αἰδώς ἐστὶ.
 Quicquid si verò hic locus alterum illum ita interpretandi occasionem P. Candido
 (alicujus fortasse consilium sequenti) præbuit?

Eἰ δὲ σε ἔτι ἀνδρῶν τις ἢ τὸ βουλῆς αἰδώς ἐστὶ, μὴ ὀπταίην. καὶ τὰ δὲ
 μὲν ἀμφὶ τούτων. Omisit Gelenius interpretationem harum vocum, καὶ
 τὰ δὲ μὲν ἀμφὶ τούτων. Jam autem & P. Candidus eam omiserat: sed neces-
 sariæ tamen videntur, quum ad transitionem necessariæ sint, quam huic lo-
 co merito fuisse adhibitam existimo. Possunt autem illa sic verti, *Ei hæcenus*
quidem de his. Est enim ἀμφὶ τούτων pro περὶ τούτων.

Ἴνα μὴ βραδύων ἀρχαίσις ἴναι δεκσίλω.] Malè hic ἀρχαίσις à P. Can-
 dido redditur *ingratus.* Ego verba hæc, ἵνα μὴ βραδύων, ἀρχαίσις ἴναι
 δεκσίλω, sic verti posse crediderim, Ne, cunctando, facere videar quod
 gratiam nullam mereatur. Alioqui & Gelenius sensum assequutus est, quam-
 vis liberius vertens. hæc enim sunt ejus verba. Ne beneficium cunctatione
 perdat gratiam. Et mox neuter interpres verbum *τελεῖσθαι*, reddidit. Di-
 cuntur autem *τελεῖσθαι* ii quorum facultates velut atteruntur. Sed inter-
 pungendum est post τῆ πόλεως. nam hæc vocalæ δὲ ἐμὲ cum illo verbo *τελε-*
ῖσθαι junguntur. Intellige autem δὲ ἐμὲ, Propter meam cunctationem.

31 τον ἐπὶ ἐμοὶ μὲν ἔσθ' ἀποκρίσεις
 32 δεῖ σπεῦσαι σὲ ἀπελθεῖν κρινῶν. τῷ
 33 δὲ αὐτοῦ λόγῳ & σὲ κροφίζω, μὴ
 34 χάριν ὀφείλειν ἡμῖν ἐπ' αὐτοῖς·
 35 ἐπεφάστετο γὰρ ἔσθ' οὐ χάριν, ἀλλ'
 36 λάβει δῆμους, πάλιν ἐνός τ' ἐμ-
 37 γίστου δὴ μάλιστα πάντων ἔς τε
 38 Καίσαρος καὶ σέ ἔργου. εἰ γὰρ τ'
 39 κατ' ἐμμευτὸν ἔνευθ' ἀδελφεὸς καὶ ἀ-
 40 νεπιφθόνα, ἀπειθεῖν ἐγὼ πρῶτος
 41 ψηφίζομαι τοῖς φοβουμένοις ὡς
 42 τυραννοκτόνοις, τυραννῶν δὲ Καί-
 43 σαρος ἐγένετο, ὃ μὴτε δόξης,
 44 μὴτε πρῶτος πόνος, ἢ τ' ἐγνωσμέ-
 45 νον βεβαιώσεως ἐπιμετῶ, ἔ-
 46 λθη δὲ ἔργον ἄν, ἔσθ' ἅπαντα,
 47 οὐκ ἔστιν, ἐκ αὐτοῦ τὸ σῶμα
 48 ταφῆς ἀξιοῦμαι, ἔσθ' ἰδιώτου.
 49 ἀπαφαί γὰρ οἱ νόμοι τὰ σώματα
 50 τ' τυραννῶν ὑπερβαλλέσθαι, καὶ τὴν
 51 μνήμην ἀπαιεῖν, & δηλοῦσαι
 52 τὴν ἀπειθεσίαν. ὧν ἐγὼ δεδιώς
 53 ἔκτιστον, ὑπερηφανοῦμαι Καί-
 54 σαρος, ἀθανάτου τε δόξης &
 55 δημοσίας ταφῆς, ἐκ ἀκινδυνώ-
 56 οῦσθ' ἀνεπιφθόνως ἐμμευτῶ τυ-
 57 χεῖν, σπεῦσαι τε ἀνδρῶν ταχυεργεί-
 58 & φόου πλήρεις, & ὡς ἐμμευτῆς,
 59 ἢ δὴ καὶ ἐπ' ἐμὲ σωμαθμοσμέ-
 60 νους, σπεῦσαι τε τὴν βελίαν ἀγ-
 61 γομένην σου τῷ πατρὶ τ' ἀρχῆς·

do à se interfectum regem non
 imperatorem) ne opus quidem
 est à me tibi responderi de actis
 publicis. Pari ratione te quoque
 levo hoc onere, ne mihi ullam
 gratiam eorum nomine debeas :
 quando non in tuam gratiam sed
 populi ea feci, uno excepto egre-
 gio erga te ac Cæsarem merito.
 Nam si propter meam securita-
 tem & ad vitandam invidiam dis-
 simulanter passus fuisset præ-
 mia decerni percussoribus tan-
 quam tyrannicidis, Cæsar factus
 esset tyrannus, cui nec gloria nec
 honor, nec actorum confirmatio
 deberetur, non testamentum
 haberet, non filium, non bona,
 nec corpus quidem vel ad priva-
 tam sepulturam: leges enim cor-
 pora tyrannorum insepulta extra
 fines projiciunt, memoriam abo-
 lent, bona publicant. Quæ ego
 singula timens, suscepi conten-
 tionem pro Cæsare, ejusque im-
 mortali gloria & sepultura publi-
 ca, nihil veritus vel periculum vel
 invidiam, quamvis mihi res esset
 tam cum viris cruentis & ad cæ-
 dem promptis, qui, ut scis, jam
 & in me conspirant, quàm

538

Τύραννος δὲ Καίσαρ ἐγένετο.] Pro his, τύραννος δὲ Καίσαρ ἐγένετο (ni-
 si forte particula ἀν δεest) Gelen. Cæsar factus esset tyrannus: at melius P. Can-
 didus, tyrannus habitus fuisset Cæsar. ut pag. 548. ὅταν μὲν Καίσαρ ἐπὶ δόξῃ
 τύραννος. Verum paulo post dicitur eodem sensu, ὅτι μὴ Καίσαρ εἴη τύ-
 ραννος.

Οὐκ ἀκινδύνως οὐδὲ ἀνεπιφθόνως ἐμμευτῶ τυχεῖν, σπεῦσαι τε ἀνδρῶν ταχυε-
 ρεῖς.] Post ἐμμευτῶ interpingendum. Intelligit enim, etiamsi periculum
 mihi crearem, & invidiam constarem. Sic autem in fine pag præcedentis, se-
 ratione non habita τῷ κατ' ἑαυτὸν ἀδελφεῷ καὶ ἀνεπιφθόνως, permittere no-
 luisset ad præmia percussoribus Cæsaris, tanquam tyrannicidis, decerne-
 rentur.

Ἡ τὰ

tum ab eo imperium. Malui tamen & hoc periculum subire, & quidvis ultro pati potius, quam permittere ut honore sepulturae careret Caesar, vir aetate sua praestantissimus, & plerumque felicissimus, omniisque honore dignissimus, mea quidem sententia. Quae quidem mea pericula & tibi praesentem felicitatem peperere, quod habes nomen & familiam Caesaris, quod dignitatem ejus, quod bona: pro quibus omnibus aequum erat te mihi gratiam habere potius, quam si quid concessum est ad leniendum senatum, aut poscentibus repensum pro meritis, aut alia quapiam ratione necessaria factum id inculcare, praesertim quum sis junior. Et de his quidem haecenus. Quod vero subindicas me principatum cupere, equidem ut eum non affecto, ita non indignum me illo judico: nec molestum est non esse infertum

αλλά ἢ ταῦτα κινδυνώσκειν καὶ παθεῖν ὅπῃ ἡρώδης ἐκὼν κινδύον, ἢ ἀπαφῆν ἐ ἀπρον γρηγορήσαν ἀδελφεῖν Καισαρεῶν, ἀρῶν τὸν ἀνδρῶν τῷ ἑαυτοῦ, ἢ εὐτυχῆσαι ἐς τὰ πλεῖστα, ἢ ἀξιοπρωτάτων ἐν πάντων ἔργῳ γοργόν τοῖς δὲ αὐτοῖς με τοῖς δὲ κινδύοις, ἢ σὺ τὰ νῦν σὺ παροῖσα πάντα λαμπροῦ τῷ Καίσαρος ἔχεις, γένῳ, ὄνομα, ἀξιώματι, ἀρεσκουσίων ὡς σε διακαρτέρον βῶ ἔργῳ χρεῖν εὐδαιμον μύλλον, ἢ τὰ ἄλληθεντα εἰς τὴν τῷ βασιλεὺς παρηγορεῖν, ἢ ἐς ἀντιδοσι τῶνδε, ἀν ἔχρηζον, ἢ κατ' ἀλλας χρεῖας, ἢ λογισμῶς ἐπιμέμεθαδ πρὸς οὐδέτερον νεοπερον ὄνται. ἢ παδὲ μὲ δόξασθαι σὺ παδὲ τῶνδε εἰρησθῆ, ἐσημείων ἢ ἢ τῷ ἡγεμονίας με ἐπιθυμῶν, ἢ σὺ ἐπιθυμῶντα μὲ, σὺν ἀπαξίον ἢ ἡρώδην εἶναι, ἢ ἀχρησθῶν μὲ τυχόντα τῷ Διῳτῶν τῷ Καίσαρος, ὁμιλοῦν μὲ ἢ τὸ

testamento Caesaris, contento factum, τῷ Ἡρώδῳ.

H³ τὰ ἄλληθεντα εἰς τὴν τῷ βασιλεὺς παρηγορεῖν.] Scribendum est εὐδαιμον φθίντα.

Καὶ ἀχρησθῶν μὲ τυχόντα τῷ διαδοῦν τῷ Καισαρῷ.] Non animadvertit Gelenius, haec verba, & quae proximè sequuntur, ferri ad verbum ἐπιθυμῶν, & ista, ἐν ἐπιθυμῶντα μὲ, ἐν ἀπαξίον δὲ ἡρώδην (ἐν ἡρώδην τῷ) καὶ ἀχρησθῶν μὲ τυχ. τῷ διαδ. τῷ Καισαρῷ, ὁμιλοῦν μοι καὶ τὸ τῷ Ἡρ. &c. Quum, inquam, locus de quo agitur, ita scriptus sit, & scribi debeat, Gelenius perinde illum vertit acsi scriptum esset, καὶ ἐν ἀχρησθῶν μὲ τυχόντα τῷ διαδ. τῷ Κ. ὁμιλοῦντα μοι καὶ τὸ τῷ Ἡρ. vel ita, ὁμιλοῦν γὰρ μοι καὶ τὸ τῷ Ἡρ. Hunc igitur locum ita legens, hanc cum lectione ista convenientem interpretationem ejus dedit, Quod verò subindicas me principatum cupere, equidem, ut eum

ἢ Ἡρακλεῖδαν ἢ Ἡρῶν. πει-
 ρεῖ δὲ τῶν ἡρώων, ἐδίλοντα
 μὲν σε ἐν τῷ δημοσίῳ δανείσει-
 σθαι, ἢ ἡρώων ἀνὴρ εἰρημῶν λέ-
 γει, εἰ μὴ πιδανὸν ἔπ' ἀ-
 γνοῖεν σε καὶ αὐτὸς τοῦ πειτῆτος
 ἀπολεῖσθαι τὰ κριὰ ταμεία
 τῷ περὶ ἡρώων, ἐξ ἧς παρῆλθεν ἐ-
 πὶ τῷ ἡρώων, ἐς αὐτὸν ἀντὶ τῆς
 ταμείας συμφεροντῶν, ἢ ἐν-
 τησῶν ἀντικρὺ ἐν τῇ Καισα-
 ρῷ ἀπειθεία, ὅταν αὐτὸς ἐπὶ
 τῶν ψηφισάμεθα. ἀδίκον ἢ δὲ
 δὲν τῷ ἐς τὸν Καισαρῶν ἐστὶ
 πειτῆτος τε ἡδὴ, ἢ ἐκ ἀνεί-
 κων ἀδίκον εἶναι, εἰ καὶ ζῶν
 ἢ τῷ τὸς λογισμῶν ἐπὶ τῷ τῷ
 ἰδιωτῶν πολλοῖς ἀμφισβητοῦσι
 σοὶ καὶ ἕνα τῶν ἡρώων, ἐκ ἀδύ-
 νητος αὐτῶν ἔχον γνώση. τῷ δὲ
 μετῆτος δὲ αὐτὸς μετῆτος
 τῶν ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐστὶν ὅσον εἰ-
 non tantus est numerus quantum putas, nec ejus quicquam

milia deducta ab Hercule. Quod
 verò in tuos usus dixisti te velle
 pecuniam ex publico mutuò su-
 mere, ludere te putarem, ni
 credibilius esset te ignorare
 quàm exhaustum redditibus pu-
 blicis tuus pater reliquerit aera-
 rium: qui postquam principa-
 tum adeptus est, non cō sed ad
 se publicam pecuniam afferri
 voluit, invenendam mox in
 bonis illius, quando earum in-
 quisitio decreta per nos fuerit:
 nec enim id fiet cum in injuria Ca-
 saris jam mortui, & si viveret ce-
 tiam non recusaturi rationem,
 ut æquum est, reddere. Et sunt
 privati quoque homines, quo-
 rum singulos videbis de horum
 bonorum possessione litem ac
 controversiam tibi facere. Ceterum
 pecuniæ ad me translatae
 penes

Aetarium à
 Casare ex-
 haustum.

non affeſto, ita non indignum me illo judico. Nec moleſtum eſt, non eſſe inſer-
 tum teſtamento Caſaris, contento familia deducta ab Hercule. At ego verum
 hujus loci ſenſum (quibuſcumque quis verbis ad eum exprimendum uti ve-
 lit) eſſe hunc dico, *Subindicas praterea me principatum cupere*, (quum eum
 non aſſeſtem quidem, ſed nec indignum me eo judicem) & moleſtè ferre quòd
 non conſequutus ſim teſtamentum Caſaris: quum interim fatearū familiam ab
 Hercule deductam mihi ſufficere. Ad illas autem voces quòd attinet, *μὴ τυ-
 χόντα τῷ διαθ. ἢ Κ.* in iis vertendis reddere verbum verbo contentus fui,
 quum alioqui durè illud dici fatear, quòd non conſequutus ſim teſtamentum Ca-
 ſaris: ac non ſolum Gelenius, ſed ipſe etiam Caudidus molliendum id puta-
 verit: ſuo tamen ille modo, hic ſuo. nam hic ita vertit, *non conſequutum
 fuiſſe Caſari adoptionem*. quum potius (meo quidem judicio) dicendum fuiſ-
 ſet, *non conſequutum fuiſſe adoptionem ex Caſaris teſtamento*. Quid ſi verò di-
 camus Appianum, *μὴ τυχόντα θεοῦ ἐν τῷ διαθικῶν ἢ Κασαρος*, ſcri-
 piſſe? Hoc quidem ſuſpicari ſaltem fas ſit. Ceterum huc pertinentia verba
 habes pag. 530. circa ſinem, *καὶ ταχὺ ἀν' αὐτῶν καὶ δεπὸν ἡρώων*.

Ep̄ei καὶ ἢ ἰδιωτῶν πολλοῖς ἀμφισβητοῦσι σοὶ καὶ ἕνα τῶν ἡρώων.] Non
 habemus quòd hocce dativos referamus: ac videri poſſit opus fuiſſe potius
 genitivo quem abſolutum vocant: hoc modo, *ἔπι καὶ πλεῖστον ἢ ἰδιωτῶν
 ἀμφισβητοῦτων σοὶ*. &c. Sed cum minori mutatione ſatis commodam hujus
 loci ſcripturam habebimus: ſi legamus, *ἐπὶ καὶ ἢ ἰδ. πολλοῖς ἀμφ' σοὶ καὶ
 ἕνα τῶν ἡρώων, καὶ ἐκ ἀδύρ. &c.*

539

penes me est reliquum, quando in magistratus & potestates, excepto Dolabella & fratribus meis, divise sunt tanquam bona tyranni: quamvis postea me adnitente S. C. factum est in favorem Cæsaris. Tu verò ubi quod reliquum est acceperis, non in plebem, sed in eos qui offensi sunt, conferes, si sapias: nam illi, si sapient, mittent plebem

Egregia de plebe comparatio.

in colonias: plebs autem, ut ex Græcis literis nuper didicisti, est res instabilis, instar marinorum fluctuum accedentium ac recedentium: quemadmodum & in nostra republica sæpe cultores suos plebs in altum sublatos dejecit in genua. His verbis, ut magna ex parte contumeliosus, offensus Cæsar discessit, patrem identidem nominatim invocans: mōxque bona venum propofuit, quæ ei ex hac hæreditate obvenerant: hortatusque est Quirites ut sibi adessent contra inimicum Antonium, qui manifestè præ se ferebat quàm molestè pateretur hoc ejus erga plebem studium. Quumque senatus decrevisset perquiri pecunias publicas, multi timuerunt juveni Cæsari, propter patris benignitatem in milites & populum, & propter largitione paratum egregium favo-

καίσεις, ἕτε π νυῦ ἔτι παρ' ἐμοῦ, πῆντε ἔ ἐν ἀρχαῖς καὶ δουκίαι, πλὴν Δολοβέλλα εἰ τῶν ἐμῶν ἀδελφῶν, νεμεσίων μὲ ἐυθὺς ὡς τυράννου, δι' ἐμὲ ἵ μετὰ δέ τῶν ἐς χάριν ἔ ἰστέρ Καίσαρ εἰ ψηφισμένῶν ἐπὶ καὶ σὺ τὰ λοιπὰ φέρων, οἷός ἀντὶ εἰ δέμου τῆς δυσχεραίνουσι, ἀν σφραγῆς. οἱ μὲ γὰρ εὐπείθευσι, ἀν σφραγῆς, ἔ δέμου ἐπὶ τῆς δέμου κίας. ὁ ἵ δέμος ἐστίν, ὡς περ καὶ σὺ ἔ Εὐκλιτικῶν ἀρπιδιαντῶν ὡν ἔμοιγε, αἰσάδμητον, ὡς περ ἐν γαλάσῃ κῦμα κινέμενον, ἀ μὲρ ἤλθεν, ὁ δὲ ἀπῆλθεν ἂ λόγῳ εἰ ἔ ἡμέτερον αἰεὶ τῆς δέμου κίπας ὁ δέμος ἐπὶ πλείστον ἐξάσας, ἐς γόνυ ἔρριψε. Τῆσσι τῆς πολλοῖς δυσχεραίας ὁ Καίσαρ ἐς ὕβριν εἰσηλθὼς, ἀπέχρησεν, ἔ πατήρα ἀναγκάων ζαμνά ἐξ ὀνόματῶν καὶ τῶν πτωχῶν ἐς πρῶτον ἀντίμα ἀσούτιδῃ πύσων, ὅση καὶ τὸν κλῆρον ἐγίνετο αὐτῶν, ἀσπείπων ἐπικυρεῖν οἱ τὸ δέμου ἐκ τῆς εἰς ἀσούτης, φαινεῖς τε τὸ Ἀντωνίου ἀσὺς αὐτῶν ἔχρημα γηροδῶνης καὶ τὸ βουλῆς ζήτησιν ἐυθὺς ἐπὶ τῆς δημοσίῳν χρημάτων ψηφισταμένους, οἱ πολλοὶ ἔδεισαν ἀεὶ τῶν νέων Καίσαρ, ἔ πατρῴας ἐς τῆς στρατιῶτες καὶ τὸ δέμου ἐνοχίας ἔνεκα, καὶ τὸ νῦν ἐπὶ τῇ χορηγίᾳ δημοκρατίας καὶ αἰου-

Πᾶντα ἔ ἐν ἀρχαῖς καὶ δουκίαι, πλὴν Δολοβέλλα καὶ ἔ ἐμῶν ἀδελφῶν, νεμεσίων μὲ ἐυθὺς ὡς τυράννου.] Hæc verba, malim sic interpretari, quæ magistratus & qui in aliqua potestate constituti erant, omnia statim inter se distribuerunt.

Ἐ λέγω καὶ ἔ ἡμέτερον αἰεὶ τοῦς δημοκόπας ὁ δέμου ἐπὶ πλείστον ἐξάσας, ἐς γόνυ ἔρριψε.] Sicut hic dicitur, ἐς γόνυ ἔρριψε, ita pag. 545. circa finem, κλίματα ἐς γόνυ.

αειουσίας, ἢ δὴ πάντῃ αὐτῷ πολ-
 λῇ αἰσθητέσθαι, ἐκ ἰδέσθαι τοῖς
 πλείοσι αὐτὸν ἐν ἰδιότητι μέτρη-
 κατέξεν· ἐπὶ ᾧ Ἀντωνίῳ μάλιστα,
 μὴ τῷ Καίσαρι νέον ἀνδρα ἔ' ἔνδο-
 ξον καὶ πλείοσι ἐπιμελειασθῆναι ὕφ'
 αὐτὸν εἶ, αἰσθητέον αἰψαῖα τῆς
 Καίσαρος δυνάσεως· οἱ δὲ τοῖς
 τότε γιγνομένοις ἐφῆδοντο, ὡς ἔ' ἔ'
 ἀνδρῶν ἀπλήθους ἐμποδῶν ἰσομένων,
 ἔ' ἔ' Καίσαρος πλάττει τῇ ζητήσῃ
 ἔ' χρημάτων αὐτίκα ἀξιοχρηστο-
 μίαι, καὶ σφίσι ἔ' ταμίαι αἰειου-
 σίας πλήρως ἐξ αὐτῆς ἰσομένους· τὰ
 γὰρ πολλὰ ἔ' κτηνῶν ἐνυρήσθαι αἰσθη-
 τῆς Καίσαρος, πολλοὶ τε αὐτῶν ἐς δι-
 κῆς τῷ Καίσαρι ἰσῆζον αἰεὶ χρο-
 νίων, ἔτερον ἔτερον ἐπιλέγοντες,
 ἀλλὰ τε ἴκασται, καὶ τὸ κτηνὸν ἐπὶ
 τοῖς πλείοσι ἐκ αἰσθητέων εἶ ἔ'
 δημοδιδόντων, ἢ φυγοντων, ἢ ἀ-
 ναιρεθέντων ἤγρον, τε τὰς δικαιο-
 ἐπι τῷ Ἀντωνίῳ αὐτὸν, ἢ ἔτερον
 ὑπαιτιον Δολοβέλλαν· εἰ δὲ πρὸς καὶ
 ἐφ' ἑτέρως ἀρχῆς ἐδικάζετο, πεν-
 ταχρὸν τὰ πολλὰ ὁμοίως ὁ Καίσαρ
 ἐς χάριν Ἀντωνίου ἠπιῶτο, τὰ τε
 ἀνήματα τὰ παρὰ ἐκ δημοσίαις
 γλυκῶρα ἐπιδικῆναι, καὶ τὸ τελο-
 τῆσι ψήφισμα τὸ βεβαίου τὰ
 Καίσαρι πεπραγμένα πάντα, ὕ-
 βρεις τε πολλὰ αἰσθητέων τῆς δικαιο-
 σῆς αὐτῶν, καὶ τὸ τῷ Ζημίας αἰσθη-
 κῆσθαι ἐς ἀπειρον ἔς τὸ Πεδίον ἐκ
 Πινάριον· οὕτω γὰρ τὸν ἐκ τῶν
 Καίσαρος ἀξιοχρησίων τῶν κληρονό-
 μων μοίραν εἶχον, μίμνησθαι τῶν
 Ἀντωνίου αἰεὶ τε σφῶν αὐτῶν καὶ
 αἰεὶ ἔ' Καίσαρος, ὡς αἰσθητέων πα-
 ρουσιων αἰσθητέων τὸ ψήφισμα τῷ βου-
 λῆσ' ὄντο τε αὐτὸν τὰ ἐς ὕβριον

rem populi, qui, ut plerisque
 videbatur, cum intra privatum
 modum contineri non sineret:
 sed magis timebant Antonium,
 ne Cæsare juvene illustri ac divi-
 te in societatem ascito, ipse sum-
 mam potentiam sicut prius Cæ-
 sar, usurparet: qui tum gaude-
 bant eorum similitate, quasi al-
 ter impedimento futurus esset al-
 teri: Cæsarem quoque post in-
 quisitionem cariturum divitiis,
 & inde abundaturum ararium,
 quòd se putarent apud illum in-
 venturos magnam partem pecu-
 niæ publicæ. de agris etiam pas-
 sim lites ei movebantur, aliis a-
 lios repetentibus privatim, bona
 etiam eorum parte spectante ad
 rempublicam, ut qui proscrip-
 torum fuissent aut exulum. De his
 iudicem poscebat ipsum Anto-
 nium, aut collegam ejus Dolo-
 bellam. Quòd si quid & apud a-
 lios magistratus iudicabatur, ubi-
 que pariter Cæsar in Antonii gra-
 tiam discedebat inferior, quam-
 vis quid pater emisset indicabat
 instrumentis publicis, & profere-
 bat S. C. ultimum, quo omnia,
 Cæsaris acta probata sunt. *Quin*
 & extra iudicia multæ illi infere-
 bantur injuriæ, in tantum ut nec
 à Pedio Pinariò que abstineretur:
 nam & his hæreditatis portio
 quedam cesserat. Qui quom de
 communi injuria quererentur a-
 pud Antonium, proferréntque
 S. C. censentes luenda tantum
 siqua injustè oblata sint, cetera
 verò acta Cæsaris tuenda: re-
 spondit ille, Fortasse non convenire
 cum S. C. quæ tum fierent,

540

Injuriæ O-
 ctavio fa-
 ctæ.
 Pedius.
 Pinarius.

sed

00

sed ne scriptum quidem illuc convenisse cum senatus voluntate. Quum enim solius injuriarum oblivionis ratio haberetur præcipua, nihil mutatum esse de præteritis, non quòd omnia probarentur, nec in defuncti gratiam, sed quòd ita tum decreret, quòdque leniendus esset eo S. C. populus. Justum autem esse, mentem potius senatusconsulti valere quam verba: nec tot civibus, qui per seditiones excidissent possessionibus, vel suis vel majorum suorum, reluctari, idque in unius adolescentis gratiam: qui majores quam pro conditione privata divitiis præter spem nactus, non ad splendorem fortunæ uteretur, sed ad audaciam. ipsis tamen se velle parcere, ubi portionem suam receperissent à Cæsare. Post hoc Antonii responsum, statim cohæredes portionem debitam abstulerunt, ne & hanc perderent, non tam suapte culpa, quam propter adversariorum livorem & potentiam; alioqui largituri ei paulo pôst omnia.

Jámque instabant ludi quos Ludi editi pro Bruto prætor Cajus Antonii frater editurus erat, & in ceteris rebus collegæ absentis vicarius: erátque apparatus sumptuosus admodum, ea spe, quasi

Cæsar quibus sibi plebem conciliet & deliniat officiis.

spectaculis delinita plebs revocatura esset Cassianos. Cæsar contra ut sibi plebem conciliaret officii, quantum pecuniæ colligebatur ex bonis divenditis, aliam

οὐκ ἔλεον δὲν μόνον, τὰ ἄλλα δὲ πάντα κυρῆν, τὰ ὅσα τῶ Καίσαρι πείσρακται. ὁ δὲ ἀμολογῆ μὲν τὰ προσούδια, ἵσως ἐναντίον ἔχειν τοῖς συνειψηφισμένοις, καὶ τὴν ἐψηφισμένα δὲ ἔφη, τοῖς τότε δόξαν ἐναντίας γεγραμῶν. μή τις γὰρ τὴ ἀμνησίας ἐπιγέσης τὸ μὴδὲ ἀνατρέπειν τὴν ἀσθενειαν, ἢ τὸ αὐτῶ δὲ χάσαν, ἢ δὲ ἐφ' ἀπίστον ἀπλῶς κῆλον, ἢ ὡς εὐπείθειαν καὶ παρηγορίαν τῷ δήμῳ, Ἰουδοῦ μὲν τῆς ἐπιγέσης, ἐπιγεγραμῶν ἐν αὐτῷ δικαιοῦσιν τῇ γνώμῃ τὴν ψήφισμα τῶ κῆλον, ἢ τῶ ἰσχυρῶ χάραξ, μὴ πᾶσι εἰς ἀντιπαρατίθην ἀνδραγαθῶν τοσοῦτοι, ἰδίαν ἢ ἀσθενικῶν κήσεων καὶ τῶν οὐκ ἐπιπέσειν ὑπὲρ νεανίσκων, τοιοῦτοι πλεῖστον ἀλλοτρίων τε καὶ οὐκ ἰδιωτικῶν παρ' ἐλπίδα λαβόντων, καὶ ἐκ ἐπιπέσειν, ἀλλ' ἐς Ἰουδοῦ τῆ τῶ κῆ χάραξ, σφῶν μὲν τῶ φαισῶ τὸ μέρῳ νευμαίμων αὐτῶ Καίσαρα. ὡς μὲν ὁ Ἀντωνίου τοῖς ἀμφὶ τὸ Πινάκων ἀπεκρίματο, ἔ ἐυδὸς ἐπέμνητο, ἵνα μὴ καὶ τὸ μέρῳ αὐτῶ δικαιοσ ἀσθενικῶν, ἢ σφῶν ἐνεκα αὐτῶν, ἀδικα καὶ τῶνδὲ τῶ Καίσαρος ἐμελλον γὰρ αὐτῶ μετ' οὐ πολὺ πάντα χαλεπῶν.

Οἷος ἡ ἀληθινῶστος, καὶ ἐμελλον ἔλεον ὑπὲρ Βρούτου πρατηγῶν ἐπιπέσειν Γαίῳ Ἀντωνίου ὁ ἀδελφῶς Ἀντωνίου, καὶ τῶ κῆ τῶ Βρούτου τῶσ πρατηγῶν ἐπιπέσειν ὡς δῶν τῶσ, περὶ οὐδὲν τε καὶ ἐς αὐτῶ ἀντιπέσειν, ἔ ἐλπίς ἐν τῇ τῶ δῆμον ἐπιπέσειν καὶ τῶσ ἀμφὶ τῶ Βρούτου. ὁ δὲ Καίσαρ ἀνησυχῶν τὸ πλῆθος, ὅσοι δόξαν ἐν τῶσ περὶ τῶσ ἐγίνητο, αὐτῶ καὶ μέρῳ

τοῖς Φυλάρχοις ἀνεδίδου ἔμεν τοῖς
 φθάνουσι λαθεῖν, καὶ ἐς τὰ πωλητή-
 ρια παρῶν, κατακέραιον ἐκείδον
 ὅσων δίκαιον πᾶσι, τοὺς πικρῶ-
 σκοντες ὀλιγίστου, καὶ τὰς δι-
 κὰς ἀμφιόλοια ἢ ἐπίφορα ἐπ' ὄντα,
 ἔ καὶ τὴν Καίσαρ σπαδὴν ἄ-
 περ αὐτὰ πάντα τ' ἄρ' ἴδον ἐς ἔννοιαν
 ἤγειρε, καὶ ἐς ἔλεον ὡς ἀναξίω ποι-
 εῖν πύχην. ὡς δ' ἐπὶ τῇ κληρο-
 νομίᾳ καὶ τὴν ἴδιον αὐτῶ ἀλευσίαν,
 ἔση τε ὡς ὁ Οὐραίου πατρὸς,
 ἢ ἑτέρων ἢ αὐτῶ, καὶ τὰ τ' μη-
 φεῖς πάντα, καὶ τὰ Φιλίππου, καὶ
 τὸ μέγ' ἐπὶ κληρῶν Πινάριον καὶ
 Πεδίον ἀγῆτας, ὡς ἔδειξεν ἐς τὴν
 καίσαρος ἀλευσίαν ἔδ' ἐς τὸ το-
 μῶν ἀφύπνου καὶ τὴν ἐπὶ τῆς
 Καίσαρος, ἔ καὶ ὡς τῶν τῶν αὐ-
 τῶ τὴν ἐπίδειξιν λογισμῶν εἶναι,
 ἐκπαθῶς αὐτὸν ἠλὲν, καὶ ἐπ' ἠέω
 ἔδδ' ἐπύχοντα, καὶ ἔδδ' φιλοπρό-
 μῶν, δηλοῖ τε ἦσαν ὅσα ἐς πολὺ
 τὴν ἐς αὐτὸν Ἀντωνίῳ ὑπερ-
 σφόδρῶν. δέδειξεν δὲ ὡς τῶν τῶν
 Βρούτου θείας πολυτελείας δὴ γε-
 νοιχίας ἐμείδων γὰρ πᾶν ἀνα-
 κερῶντων ἡγεμονίαν Βρούτον τε καὶ
 Κάσιον, ἐπὶ τὸ λοιπὸν αὐτοῖς θεί-
 αρον σπεδωμεθα γαίτη ἐς τ' ἔλεον,
 ἐπὶ ὅσῳ ἀδελφοῖ, ἔ τῶν θείας ἐπέ-
 ρων μίχρη τὴν ἀξίωσιν αὐτῶν σέ-
 σση. Βρούτος δὲ καὶ Κάσιον, ἐπεὶ
 σφῶν τῶν ἐλπίδας τῶν ἐν τῶν θείας
 ὁ Κάσιον διέχεεν, ἔγνωσαν εἰς Συ-
 ρίαν καὶ Μακεδονίαν, ὡς ὡς Ἀντωνί-
 ον καὶ Δολοβέλλα σφίσι ἐψηφί-
 & Cassius ubi viderunt se hac spe
 fratos per Casarem, statuerunt, Syriam Macedoniamque, ut à
 senatu decretas sibi prius quam Antonio Dolobellæque, per vim

post aliam tributum dividebat,
 ut quisque primus petebat: &
 obeundo fora rerum venalium
 præcones jubebat omnia mini-
 mo, quantum res pateretur, ad-
 dicere, propter incertum pericu-
 losumque judiciorum eventum,
 & propter ipsius festinationem:
 quæ omnia profuerunt ad be-
 nevolentiam populi miserantis
 cum, ut indignum talibus inju-
 riis. Ut verò præter hanc heredi-
 tatem etiam proprium patrimo-
 nium, & quicquid etiam aliunde
 habebat, insuperque materna &
 Philippi bona, portiones etiam
 Pinarii Pediique venum proposuit,
 ut ad legata perfolvenda suffice-
 ret, quasi deficientibus in hunc
 usum bonis Casaris propter ini-
 micorum importunitatem, plebs
 reputans hanc liberalitatem non
 hujus sed majoris esse Casaris,
 mirifico affectu complecteba-
 tur hominem, collaudans ejus
 tum patientiam, tum magnificen-
 tiam, & præ se ferens non se-
 laturam diutius Antonii super-
 biam. Id quod declaravit in Bru-
 ti ludis, maximo sumptu exhibi-
 tis: quum enim quidam ad hoc
 conducti vociferarentur, revo-
 candos esse Brutum & Cassium,
 quia hoc modo reliquæ specta-
 torum multitudini movebatur
 exulum commiseratio, incursu
 frequentissimo plebis spectacu-
 lum est inhibitum, donec cessa-
 ret hæc postulatio. Tum Brutus
 demerendæ per ludos plebis fru-
 stratos per Casarem, statuerunt,
 Syriam Macedoniamque, ut à
 senatu decretas sibi prius quam Antonio Dolobellæque, per vim

541

Amor ple-
 bis erga
 Octavianum.

invadere. Quod consilium postquam detectum est, Dolobella properavit in Syriam, obiter invisurus Asiam, ut inde pecunias colligeret. At Antonius ratus sibi opus fore copiis, nec ignarus Macedonicas legiones tum virtute præstare, tum numero (erant enim sex) cisque adjunctam magnam manum sagittariorum & armaturæ levis ac velitum, equitatum præterea ceterumque apparatus absolutissimum, qui videbatur debere Dolobellæ propter decretum ei bellum Parthicum, quando Cæsar hæc contra Parthos paraverat, cogitavit eas ad se pertrahere: quia propter propinquitatem statim trajecto mari supero poterant adesse in Italia. Sed repente fama nuntiavit, Getas addita morte Cæsaris, incursionibus vastare Macedoniam, & Antonium à senatu exercitum petiit, quo de hostibus pecnas sumeret, dicens eum à Cæsare contra Getas priusquam contra Parthos paratum, & parata esse impræsentiarum omnia circa limitem Parthicum. Non neglexit eam famam senatus, missis qui provinciam inspicerent. Antonius quo magis metum ac suspicionem eximeret, legem tulit, nequis ullam ob causam de dictatore creando referret, néve quis dictaturam oblatam acciperet: qui contra fecerit, eum liceret à quovis impune interimi. Atque ita maxime deceptis patribus, & pactus cum Dolobellæ amicis, traditurum se illi unam

Lex ab
Antonio
lata.

σφίρας, χρυσῶν ἑ βιάξασθ' ἔ παυ-
δε φανερῶν χρυσοῦν, ἠπίετο κὴ
Δολοβέλλας ἐς τὴν Συρίαν, ἔ παθ
Συρίας ἐς τὴν Ἀσίαν ὡς χρημα-
πέμψῃ ἀπ' αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἀντώνιος
ἤσχετο ἐς τὰ μέγιστα οἱ
δέησάν διωόμενος, τὴν ἐν Μακε-
δονία στρατιάν, ὅσσην τε ἔσται δρι-
στω κὴ παύθη μεγίστη (ἐξ γὰρ
ῶ τέλη) ἔ ὅσον ἄλλο παύθη αὐ-
τοῖς τοξοτῶν κὴ ψιλῶν ἢ κομητῶν
συνεξήγγυτο, ἵππῶν τε πλῆθ' ἔ
πυροβολῆ κὴ λόγων ἐντελής, δο-
κῶντι ἀποσπῆναι Δολοβέλλα Συ-
ρίαν κὴ τὰ ἐς Παρθυαίους ἐπιτε-
τραμμένα, διότι κὴ ὁ Καῖσαρ αὐ-
τοῖς ἐς Παρθυαίους ἔμελλε χρῆσθ',
ἄσθε αὐτὸν ἐπιτοὶ μετενεγκαν, ὅτε
κὴ μέγιστα ῶ ἀγγλῶν τ' Ἴόνων πε-
ρριοντα, ἐνθὺς ἐν τῇ Ἰταλίᾳ ἐί-
ναι, ἄσθαι δὲ Φίλην κατέσκηψε Γέ-
τας τ' ἰαίκατον τ' Καίσαρος ποτα-
μῶν, Μακεδονίαν πορθεῖν ἐπιτρέ-
χέας, ἔ ὁ Ἀντώνιος τὴν βουλὴν
ἤτει τὸν στρατὸν, ὡς Γέτας ἐπιή-
σων δίκην, ἐς τε Γέτας αὐτὸν ἀπὸ
Παρθυαίων Καίσαρος παρεσπλά-
σθαι, κὴ τὰ Παρθυαίων ἠρεμεῖν ἐν
τῷ παρόντι. ἢ μὲν οὖν βουλὴ τὴν
Φίλην ἰσχυροί, κὴ τὸς ἐπιστολεψο-
μῶν ἐπέμψεν ὁ δὲ Ἀντώνιος
τ' ὄσον αὐτῶν κὴ τὴν ἰσχυροίαν
ἐκλήων, ἐψηφίσατο μὴ ἐξενεῖσθαι
κὴ μηδεμίαν αἰτίαν ἀπὸ διαπρα-
ρῶν δέχθαι μίτη ἐψηφίσεν, μή-
τε λάσσει διδρῆσθαι, ἢ τ' ἐκ τῶν
δὲ πνῶ ἰσχυροῦντα νηποινεῖ ἀσθε
τ' ἐντελέσθαι ἀνευρεῖσθαι, ἔ τῶ-
δε μέγιστα ἐλὼν τὸς ἀκούοντας, κὴ
τοῖς ὑπὲρ Δολοβέλλα προτίκασι συν-
δέρσθαι ἐν τέλει δόσθαι, ἠρέθη τ'
ἐν Μακε-

ἐν Μακεδονίᾳ διωκόμενος ἔταυ στρα-
τηγὸς ἀντοκαράτωρ. Ἐὶ ἄλλο ἔχον ἂ
ἐβόλετο, Γάτων τ' ἀδελφὸν αὐτι-
κῶ συν ἐπέβηε τὸ δογμα φέρουσι
τῶ στρατῷ διεκρίπετο. οἱ δὲ ἐπι-
σπέπται τῆς φήμης ἐπιεικότεροι,
Γεταῖς ἔλεγον οὐκ ἰδέειν ἐν Μακεδο-
νίᾳ, ἀσσοειθεσίου ἦ, εἴτε ἀληθεῖς,
εἴτε ἴσ' Ἀιτωίῃσι διδιχαθίντες, ὅ-
τι δέσ' ἴσ' μὲν, μὴ τῆς στρατίας ποι-
μεταλλύσσης οἱ Γεταῖ τῶν Μακεδο-
νίαν ἐπιδύμωσι. ἄδ' ἴσ' εἴχε ται ἐν
Ρ' αἰμῆ.

Κασιῶν ἦ καὶ Βερῶν καὶ Χερσον-
σου ἔστρατιαν σωμαλεγον, καὶ Τρε-
βωνίων οἱ τῆς Ἀσίας ἠγάρων τῶν
πόλεως αὐτοῖς ἐτείχεζε, καὶ Δολο-
βελλαν ἐλδοῦσα ἐκ ἐδύχετο ἔτε Περ-
γάμῳ ἔτε Σμύρῃ, ἀλλὰ μόνω ἀ-
γορῶν ἐξω τείχεως ὡς ἴσ' αὐτῶ ἀσπύ-
τιθεῖ ἐπιχρησῶν δ' ἔσκεν σὺν
ὄργῃ τῶν τετρασι, Ἐ δὲν ἀνύοιτος,
ὁ Τρεβωνίῳ αὐτὸν ἔφη δεξαοῦται
Ἐ φέσω, καὶ ἐς τῶν Ἐ φέσον ἐνθὸς
ἀπύοιτι, τὰς ἰφεισομῶν ἐκ Δι-
σήμερον ἐπέμπεν, οἱ νυκτὶς ἐπι-
χρησῶν ἀπύοιτι τ' Δολοβελλαν ὀ-
ρῶντες, Ἐ δὲν ἐπ' ἴσ' οἰουώτες, ὀ-
λίγους σφῶν ἴσ' οἰπύοντες ἐπέδω
αὐτῶ, ἐς τῶν Σμύρῃν ἐπανήλθοι,
καὶ τὰς ὀλίγους ὁ Δολοβελλαν ἐν-
δρόσιους τε καὶ ἀσπύλων, ἔκπενε,
Ἐ ἦλθε τ' αὐτοῖς ἐπ' νυκτὸς ἐς Σμύρ-
κην, καὶ αὐτῶ ἀφύλακτον ἐνρῶν,
εἴλε Διῶ κλειμῶν. Τρεβωνίῳ δὲ
τοῖς συλλαμῶν οἰουσι αὐτὸν ἐπ' ἰσνα-
ζιμῶν ἠγείσθαι σπῶς Δολοβελλαν
ἐκείλει, ἐφείθε ἦδ' αὐτοῖς ἐκῶν καὶ
τῶν ἴσ' λοχαγῶν αὐτὸν ἐπισκοπέων
ἠ κείμῳ, Ἰδὲ σὺ, δ' ἴσ' τῶ
ἠ κεφαλῶν ἠσπύλων ἠμῶν ἦδ' ἴσ' ἴσ',
ἠ ἀλλὰ τῶν κεφαλῶν ἴσ' ἀσπύλων. ἠ καὶ τῶν ἐπὶ τῶν
LII 2

legionem, imperator Macedo-
nicarum copiarum electus est. Quo
impetrato mox Cajum fratrem
cum S. C. prope rare iussit ad
exercitum. exploratores vero in-
de reversi negabant se ullos Ge-
tas vidisse in Macedonia: & ad-
diderunt, siue verè, siue ab An-
tonio moniti, metum esse ne, si
deducatur inde exercitus, excur-
rant in provinciam.

Dum hæc in Urbe fiunt, Cas-
sius Brutusque exercitum & pec-
unias colligebant: Trebonius
Asia præses urbes eorum recep-
táculo munitabat, Dolobella &
à Pergamo & à Smyrna exclu-
so, foro tantum extra moenia.
ei præbito, tanquam consuli.
Quumque miles iratus oppugna-
tionem frustra tentasset, Trebo-
nius pollicitus est se intromissu-
rum eos in Ephesum: mandavit-
que suis ut consulem illuc profi-
ciscentem ex intervallo seque-
rentur, qui conspicati eum sub
noctem discedere, nihil amplius
veriti, paucis ad eum sequendum
relictis, Smyrnam reversi sunt.
Dolobella paucos illos insidiis
circumventos delevit: & eadem
nocte Smyrnam incustoditam
nactus, scalis evasit in moenia.
Trebonius in cubili deprehen-
sus, rogabat ut ad consulem du-
ceretur, se ultro secuturum esse.
tum quidam centurionum irri-
dens, Ibis, inquit, sed relicto ca-
pite. nos enim iussi sumus, non
te, sed caput afferre: & cum dicto
caput

Trebonius
A sic præ-
ses.
Dolobella
cos. à Per-
gamo &
Smyrna
exclusus.

Smyrna à
Dolobella
occupata.

543

Trebonii
interitus.

Defunctum Trebonii corpus quam contumeliosè tractatum. Primus ex interfecto-ribus Cæsaris Trebonius poenas luit.

caput illi abscidit. id Dolobella prima luce proponi iussit in sella prætoria, in qua ille solebat jus reddere. sed milites & lixæ irati ut conjurationis participi, & quia dum Cæsar occideretur, Antonium sermone circa curia fores distinuerat, tum reliquum ejus corpus variis affecerunt contumeliis, tum caput per vias lapide stratas, sibi invicem propi- la mittentes per ludibrium ita contriverunt ut non appareret facies. itaque primus hic luit pec- nam homicidii.

At Antonius cogitabat exerci- tum è Macedonia transportare in Italiam: & quum nullam ad id occasionem haberet, petiit à senatu ut permutatis provinciis liceret sibi obtinere citiorem Galliam, cui D. Brutus Albinus tum præerat, memor etiam Cæsarem ex hac provincia bello illato, de Pompeio consecutum esse victoriam. Ut verò visus est velle revocare eas copias, non in Italiam, sed in Galliam, ut ibi quasi arcem contra senatum constitueret, patres tum primùm sentientes ejus insidias, molestè tulerunt, adeo ut pœniteret concessisse Macedoniam: & quidam ex hoc ordine privatim scripserunt Decimo, ut constanter retineret provinciam, augeter exercitum, pecunias colligeret, ne fortè vim inferret Antonius: adeo timebant eum simul & ode- rant. Ille versus ad plebem, rogationem tulit de Gallia, sicut Cæsar prius impetraverat eam

τὴν κεφαλὴν. αὐτὸν δὲ ἡμέτερα Δολοβέλλας μὲν αὐτὴν ἀποσιπέψεν ἐπὶ τῇ πραιτωρίῳ βήματι, ὅθεν ὁ Τρεβόνιος ἐξημερεύει, ἀπετεδύνατο· ἡ γραμὴ δὲ συνὸν ἦν καὶ ὁ οἰκετικὸς ἀπὸ ὀμίλων αὐτῆς, ἐπεὶ τὸ φόνου Καίσαρος ὁ Τρεβόνιος μετὰ χεῖρας, καὶ τενορῶν τῶν Ἀντωνίου ἐν ὀμιλίᾳ ἀπὸ θυρῶν τῆς βουλῆς πρὸς ἀπὸ πρῶτον, ἐς τε τὸ ἄλλο σῆμα αὐτῆς περικύβητος ἐνὸς οὐλοῦ, καὶ τὴν κεφαλὴν οἷα σφραγισμένην ἐν λυθιστῶν πόλει ἀποκρίναντες ἐς ἀλλήλους ἐπὶ γέλασιν, συνήχοντες καὶ συνῆλθον. καὶ ἀπὸ τῶν οὐδὲ τῶν φόνων δικῶν τῶνδὲ ἐδεδάκεν.

Ὁ δὲ Ἀντώνιος ἐς τὴν Γαλιαν τὸ στρατὸν ἐν τῇ Μακεδονίᾳ διατετακέναι ἐπέσει, καὶ ἀποφασίως ἄλλως ἐς τὸ πρῶτον, ἠξίου τὴν βελῶν ἀντὶ τῆς Μακεδονίας ἀναπαύσασθαι οἱ τῶν αὐτῶν Ἀπλιαν Κελτικῶν, ἧς ἡγεῖτο Δέκιμος Βρῦτος Ἀλβίνος, εἰδὼς μὲν ὅτι καὶ ὁ Καίσαρ ἐν τῆσδε τῆς Κελτικῆς ὁρμῶντος ἐκροτήσῃ Πομπηίου. ὡς δὲ τὸ στρατὸν δεξῶν ἔκ ἐς τὴν Γαλιαν, ἀπὸ ἐς τὴν Κελτικὴν μετακταλεῖν, ἢ οὐ βουλή τῆσδε τῆς Κελτικῆς ἀκρόπολιν ἐπὶ σφίσι ἠξουμένη, ἐδραζομένη τε, καὶ τῶν οὐδρας τότε ἀπὸ τῶν ἡμετέρων, καὶ τῶν Μακεδονίων δόντες αὐτῇ, μετεπίον, ἰδίᾳ τε αὐτῶν οἱ δυνατοὶ ἐπίστειλον τῷ Δέκιμῳ τὸ δέχσθαι ἐγκρατῶς ἔχειν, καὶ στρατὸν ἄλλον καὶ χεῖρῶν ἀγείρειν, εἰ ἀπὸ Ἀντωνίου βιάζοιτο. ἕτως ἐδεδίκεσαν τε ἐν ὀργῇ τὸν Ἀντώνιον εἶχον· ὁ δὲ ἀντὶ μὲν τῆς βουλῆς ἐπέσει τὸ δῆμον ἐπισημῶν νόμῳ τὴν Κελτικὴν, ὃ πρὸς τῶν καὶ ὁ Καίσαρ αὐτῶν ἀπέπειν εἰλήθει,

λήφει, & Συρίαν δὲ Δολοβέλλας
 παρῆρας. ἐς τὸ φόβον τῆ βελῆς τὴν
 στρατιάν ἐς τὸ Βρεντέσιον ἐκέλευε
 Γαίω τῆ Ἰονίου πέραν αὐτήν· καὶ ὁ
 μὲ ἔμελλε ποιῆσαι ὡς ἀποστέτακτο.
 Δέω δὲ ἦσαν ὡς Κελταῖοι ἀγρο-
 ρανοῦσαν ἔμελλε τελεῖν, καὶ ὁ Καί-
 σαρ ἐς τὰς θείας τῶ πατρὶ τὸν τε
 χρύσειον θρόνον καὶ στέφανον πυρε-
 σιδάσειν, ἅπερ αὐτὸς ἔχεν παύλας
 θείας ἐψηφίσαντο ἀποτίθεσθαι· τὸ
 Κελταῖοι δὲ εἰπὼντο ὅτι ἀνέξε-
 σθαι τιμαρῶν Καίσαρος ἐν ταῖς
 αὐτῶ δαπάναις, ὁ Καίσαρ αὐ-
 τὸν ἐς τὸ Ἀντωνίου ἤλυθ, ὡς ὑπα-
 τὸν Ἀντωνίου δὲ εἰπὼντο ἐς τὴν
 βουλῆν ἐπινοῶν, χαλεπήνας ὁ
 ,, Καίσαρ, Ἀνάφερε, εἶπεν, ἐ-
 ,, γὰρ δὲ τὸν θρόνον ἕως ἀν ἢ τὸ
 ,, δογμα ἀποθῆσω καὶ ὁ Ἀντωνί-
 ος χαλεπήνας, ἐκάλυπεν ἐκάλυ-
 πτε δὲ καὶ ἐν ταῖς ἐξῆς θείαις ἐπι-
 παρολογεῖτο, ὡς αὐτὸς ὁ Καί-
 σαρ ἐτέλει, ἀνακειμένη ἐν τῷ πα-
 τρὸς Ἀφροδίτη γλυπτεῖρα, ὅτε περ
 αὐτῆ ἐ τὸ νεῖον ὁ πατὴρ τὸν ἀγρο-
 ρὰ ἄμα αὐτῆ ἀγορὰ ἀνετίθει. τότε
 δὴ καὶ μέγιστα μῖσος ἦδη σα-
 φῆς ἐκείνων ἐς τὸ Ἀντωνίου ἐ-
 γίνετο, ὡς οὐκ ἐς τὸ νῦν Καιοσα-
 ρα φιλονεμεῖται μέλλον, ἢ ἐς τὸ
 ἀποτίθειν ὑποκρίνοντα ἀρχαίνας. ἀν-
 τὸς τε ὁ Καίσαρ μὲν πηλὴθες εἰς
 φραγῶν, τὸν δὲ μὲν καὶ τὸς δὲ τι-
 παθόντας ὑπὸ τῷ πατρὸς, καὶ τὸς
 ἐκείνῃ στρατοδουλοῦντας ἀφροδίτων, ἐ-
 πιφθόντας καὶ τὸν, ἐ μὲν αὖτῷ τοιαύ-
 τῃ ἔσπευθε πύργοντες ἐπαροῶν ἐ ἀμε-
 λῶν ἐκείνους, Καίσαρ δὲ τῷ σφῶν
 αὐτοκράτορα καὶ ἐυεργέτη ἀμύσειν

provinciam, nuper Dolobella
 Syriam: & ut senatui timorem
 incuteret, Cajo fratri manda-
 vit, trajiceret confestim Brun-
 disium: quod ille facturus erat
 ita ut jussus est. Interea tempus
 ludorum instabat, quos editurus
 erat ædilis Critonius, & Cæsar
 patri sellam auream atque coro-
 nam parabat, id quod illi ex se-
 natuconsulto in perpetuum ludis
 omnibus decretum fuerat. Quumque
 adilis negaret se passurum hono-
 rari Cæsarem in iis ludis quos ipse
 sumptu suo faceret, Cæsar illum ad
 Antonium duxit, ut ad consullem: consul
 ad senatum super ea re se dixit
 relaturum. Cæsar indignatus, Re-
 fer, inquit: ego interrim sellam
 proponam. Id Antonius exasperatus
 prohibuit: nec hoc contentus, prohibuit
 etiam ludis proximè secutis, quos
 Cæsar ipse celebrabat, in honorem
 Veneris genitricis institutos, quando
 ades ei in foro & forum ipsum à
 patre dedicatum est. Quòd Antonii
 factum exceptum est publico odio,
 quasi non tam ad æmulationem
 quæ illi intercedebat cum juniore
 Cæsare, quam ad ingratiudinem
 erga parentem ejus pertinens: & ipse
 Cæsar in satellitii modum stipatus
 discurrebat per plebem, beneficiarios
 patris & veteranos prehensans
 supplex ad movendam invidiam
 adversario, orantque ne contemptum
 negligenter suam ultro-

Ludi.
 544
 Sella aurea
 in omnibus ludis
 Julio Cæsari à senatu decreta.

neam patientiam, neve ferrent Antonium sic impunè imperato-

ri optime de ipsis merito illudere: agerent potius suum negotium, & propugnarent accepta ab illo commoda, quæ rata esse non possent, nisi salvis honoribus ei ex fenatufconsulto concessis, Passimque è superioribus locis vociferabatur in hunc modum, Cavete Quirites ne propter me iniquiores sitis in Casarem, néve injuriam ei rependatis pro beneficiis, præsertim tu Antoni, qui fructus eis maxime: in me contumelias usque ad fatietatem effunde: à bonorum ejus direptione tempera, tantisper dum civibus distributur, quod ex pecunia legata debetur reliquum. Mihi quantumvis inopi succederit decus paternæ liberalitatis, modò populo ea frui per te liceat. Quo factum est ut sine intermissione voces omnium in Antonium jactarentur, propalam indicantes indignationem publicam, quumque ille acrius interminatus esset Casari, & ex minæ vulgatæ essent, magis accensum sunt omnium animi: ipsi quoque tribuni Antoniani præsidii qui sub Casaris patre militabant, & apud ipsum consulem in summo erant pretio, conabantur eum reddere mitiorem, vel suametipsum gratia militum quondam illius cui deberetur quicquid tum in bonis haberent. His vera monentibus cessit Antonius, eo facilius quod Casaris apud plebem gratiosi opera indigeret in permutandis provinciis, asseverabatque jurejurando, nec

Octavii
verba ad
populum.

§45

ἀπερνοῦν ὡς Ἀντωνίου ἀμνη-
νεῖν δὲ ἐ σφίσιν αὐτοῖς ἐσθὲν ἐξου-
σι βεβαιῶν ἂν εἰληφῶσι ὄψιν Καί-
σαρος, εἰ μὴ δὴ αὐτοὶ Καίσαρα
ῥῆσι τὰ ἐψηφισμένα βεβαιῶν Ἀν-
τωνίου τε πατρὸς τῆς πολιεύς ἐς
τὰ ὑψηλά ἀπαρηθῶν, κατεβα,
καίσαρι μὲν δὲ ἐμὲ μὴτι ὀργί-
ζεισθαι, μὴτε οὐβουλίην εὐερ-
γίην σοῦ μάξιμα, ὦ Ἀντώνει,
ἐς τὰ μάξιμα γενησῶν ἔργα,
δὲ τῶν μὲν ὕομαι ἐς ὅσον θε-
λοῖς, ἐμφορεῖσθαι τίω δὲ τὸ ἔ-
σις ἀρπαγῆν ἐπιχεῖν, μήχει
τὸς πολιτεύς κρημασάθ τῆν Δι-
νέμησιν, ἐ τὰ λοιπὰ πάντα ἐ-
χειν δοκέσθαι ἢ ἐργα πενομένη
τίω τε τὸ παρὸς εἶρεν, ἂν
Διμερή, καὶ τίω τὸ δίκου
Διμερησιν, ἐάν ἐσθης δοθῶναι,
ἐφ' οἷς ἡδὲ ὄψιν πάντων οὐνεχῆς
ἐγγίγοντο κὲ φαιερῶν κὲ Ἐ Αντων-
νίς βοαὴ ἀπειλησῶν δὲ αὐτοῦ
πιρότερον τὸ Καίσαρι, καὶ τὸ ἀ-
πειλῆς ἐξερχείσθαι ἐς τὸ φαιερὸν,
ἐπὶ μάλλον ἀπαντες ἀρμυλο, κὲ
οἱ τὸ φερεῖσθαι Ἀντωνίου ταξιαρχοῖ,
ἐς εἰσδύμενοι τε Καίσαρι τὰ πρε-
στέρα, κὲ ἐς τὰ μέγιστα ἴω Ἀντων-
νίς τότε πρεσβυτέρου, τίω ὕομαι
αὐτὸν ἐπιχεῖν ἡξίωμ ἐ Διξ σφῶς
καὶ δὲ ἐκυτόν ὑπο Καίσαρι ερε-
τολοσάμενον, κὲ τῶνδὲ τῶν οἱ πε-
ρόντων ἀγαθῶν περὶ οὐείνου τυχοῦ-
τα συζηώσων οὐδὲ Ἀντωνίου
ἀληθείην εἶσι τῶντοις, κὲ τὸς πρε-
φερεῖσθαι αὐτὰ ἀιδεῖμεν, ἡδὲ δὲ
πὲρ Καίσαρος αὐτὸς Διξ τὸ δίκου
ἐς τίω ἀπαγῆν τὸ Κελπήνης δό-
μεν, ὁμολόγη τῶς λεγόμενοις,
κὲ ἐπῶμενοι αὐτὰ ἐ οἱ πῶν ἀβῶ-
suum esse id consilium: & in hoc

ἀπτα

λιται είναι, τ' δὲ γνώμης ἔνεα-
 νισκου ἕνεκεν μετεπίθεως, ἐπιηρέ-
 σον τε ἐπαχθῶς ἐτι τηλικούδε ἔν-
 τος, & ἄθεν ἔχοντο ὑπόθεσιν ἢ
 τίμιον ἐς πρεσβυτέρους τε & ἐς ἄρ-
 χοντας, ἀπερ αὐτὸν ἰδὼν καὶ τοῦ
 νεισίου ἡξίωσεν ἐτι νουδελίας
 σφῶν ἢ αὐτῶν ἑωυτὰ ἀξιούτων ἔ-
 νεικα αὐτὸς κατέβη τ' ὀργῆς, & ἐς
 τὴν ἀσπίδα ἐαυτῶν ὄφιν τε καὶ
 γνώμην ἐπαυξάνει, ἡ δὲ καὶ ἐπὶ οὐ-
 πύχῃ τ' ἀμετρίῃ. ταῦτα οἱ παξι-
 αρχοὶ ἀπασιδῆροι, συνήθη ἀρ-
 φότερους· οἱ ἢ ἐπιμετρήσαντο ἀλό-
 λους, ἢ σωθεύσαντο ἐς φιλίαν ὅτε
 νόμος ὁ ἀεὶ τῆς Κελτικῆς παρ-
 ρέφειτο αὐτίκα, ὀρθοδύσης πᾶν
 τῆς βουλῆς, ἢ ἱπποσύσης, εἰ μὴ ὁ
 Ἀντώνιος αὐτὸν ἀποβουλάσει, κα-
 λῶν ἀποβουλάσει μόνον, εἰ ἢ ἀπο-
 βουλάσει ἐς τὸ δῆμον ἐσφραγίσει, τῆς
 δημόρχου ἐς κάλυψιν ἐπιπτεπειν
 ἤσαν δ' οἱ ἢ τὸ ἔθνος ὅλων ἐλο-
 θερῶν ἡγεμονίας ἡξίωσεν ἕως ἐδε-
 δικεσαν ἀρχῆς τῆν Κελτικῆν οὐ-
 σαν. ὁ ἢ Ἀντώνιος αὐτοῖς ἀντε-
 κλήσῃ, εἰ δεικνῶν μὲν αὐτῶν πι-
 τεύουσιν, ὅτι Καίσαρος ἀπέκτεθῆναι,
 αὐτῶν δ' ἀπίστῶσιν, ὅτι ἐκ ἀπέ-
 κτεθῆναι τὸν κατὰ τὴν φύσιν αὐτῶν ἢ
 κλιναντα ἐς γόνυ, ἀποβίπτων ἠθῆ
 ἑωυτὰ φερόν ἐς ἀπαιτίας, ὡς ἐ-
 φηδομένους τοῖς γεγονόσιν. ἐλθῶσης
 ἢ τῆς κελτικῆς ἡμέρας, ἢ μὲν βουλή
 τῶν φυλῆτιν ἐνομιζεν ἐκκλησίαν
 συναρροσάσῃ· οἱ ἢ νεκτὸς ἐτι τὴν ἀ-
 γορῶν ἀελοχρονιστῆροι, τὴν λογι-
 τὴν ἐκκλησίαν δὲ συνήμευτο ἐ-
 κκλησίαν ἢ ὁ δημόρχος λέως ἀχ-
 θῆρος, τῶν Ἀντωνίου συνίπτερο-
 σεν ὅμως ἡξίωσεν τὸν Καίσαρος ἐφεσῶτα
 τοῖς ἀελοχρονισμοῖς, ἢ δεικνῶν

tantum videre voluisse mutatum
 suum animum, ut adolescens
 ante maturam aetatem feroculus,
 & grandiorum ac magistratu-
 rum parum reverens, ita ut o-
 pus habebat, fieret castigatior:
 se in gratiam deprecantium re-
 missurum iram, & rediturum ad
 naturam ac voluntatem piissi-
 nam, modò ille fiat modestior.
 Hoc responso tribuni gavisí am-
 bos deduxerunt ad colloquium:
 sicque post mutuas expostulatio-
 nes reconciliati sunt. Ac mox de
 Gallia provincia lex promulgata
 est, magno metu senatus: cogi-
 tantis si quidem de ea cof. ad se
 referat prohibere: quòd si in-
 consulto senatu rogationem tulerit
 ad populum, per tribunos-
 plebis intercedere. Nec deorant
 qui conferent libertate donan-
 dam totam eam provinciam,
 tam formidolosa erat ejus vicini-
 tas. Antonius verò exprobrabat
 eis quòd commississent eam in-
 terfectori Caesaris Decimo: sibi
 committere graventur, quòd
 non interfecerit labefactorem
 & subversorem ipsius provinciae:
 manifestè taxans universos, qua-
 si probarent quæ ibi fiebant.
 Postquam autem dies praestituta
 venit, senatus volebat ut essent
 tributa comitia, Antoniani verò
 ante lucem in forum collecto
 populo, centurias ex composi-
 to vocabant ad suffragia. Tum
 plebs, quamvis infensa Antonio,
 promovebat tamen eum propter
 Caesarem septis adstantem
 & deprecantem pro illo, qui id

Antonius
 & Octa-
 vius re-
 conciliati.

Plebs An-
 tonio pro-
 pter Octa-
 vium gra-
 tificatur.

546

faciebat ea potissimum de causa, ne Decimus provinciae tam opportune cum exercitu praesisset, unus ex patris percussoribus: praeterea ut Antonio nuper reconcilato gratificaretur: nam & ipse ab illo expectabat aliquam mutuam gratiam. Et quia tribunus plebis Antonius corrumperat, silentibus eis & lege perlatâ, exercitus mox honesto jam praelatu transportatus est in Italiam.

Defuncto deinde uno ex tribunorum pl. collegio, comitiis tribunitiis Caesar Flaminio favebat: plebs verò ipsum rata ejus honoris cupidum, quamvis propter immaturam aetatem non profiteretur nomen inter candidatos, volebat Caesarem tribunum declarare suis suffragiis. Senatus verò invidabat ei hanc honoris accessionem, timens ne potestatem adeptus, inimicos caedis paternae reos citaret in judicium populi, Antonius quoque contempta nova Caesaris amicitia, sive in gratiam senatus consolationemve, moleste ferentis legem de Gallia, sive ex colonorum sententia, proposuit editum consulare, ne cui Caesar quicquam in manus daret nisi legitime, aut animadvertendum se in eum pro potestate. Id editum ingratitudinem erga Caesarem cum injuria plebis conjunctam praefereus, indignationem movit multitudini, & apparebat magnam contentionem imminere proximis comitiis, ita ut timeret Antonius: contentusque praesenti tribunorum numero, comitia

ἰδοῦτο δὲ μάλιστα γινῆσθαι, ἵνα μὴ Δέκιμος ἀρρῆι χάριτος τε ἐπιτακτῶν καὶ στρατῶν, ἀνδραγαθῶν δὲ τῶν πατρῶος, ἐπὶ δὲ τῶν καὶ ἐς χάριν Ἀντωνίου σωτηραγαθῶν πατρῶος καὶ δὲ ἀρετῶν καὶ αὐτοῦ ἀντιληφθεῖσθαι τῶν Ἀντωνίου. Διὰ φθάρτων δὲ χρεώσεσσι τῶν δημοάρχων Ἰστανίου καὶ κραταίων πάντων, ὁ νόμος ἐκινεῖτο, καὶ ὁ στρατὸς Ἀντωνίου μετ' αὐτοῦ ἐπέσπευσε ἄδη τὸ Ἴόνιον ἐπέσπευσε.

Τῶν δὲ δημοάρχων τινὸς δόξαν ἔσπευσε, ἐς τὴν αὐτῆς χειροτονίας ὁ Καίσαρ συνέπεσσε Φλαμίνιον, καὶ ὁ δήμος οὐδὲν αὐτὸν ἐπιθυμῶντα τῆς δόξης διὰ τὸν νεώτερον τῆς ἡλικίας ὁ παρεγγέλειν, ἐπιπλέον ἐν τῆς χειροτονίας δημοάρχων δόξαν καὶ τὴν βουλὴν τῆς αὐξήσεως ἐφθόνη, ἔδεδόκει μὴ δημοάρχων τὰς φωνὰς ἐπιπρῶτος ἐπὶ τὸν δήμον ἐς δικὴν ἀπειργάζεσθαι Ἀντωνίου τε τῆς ἀρετῆς συγκεκριμένης αἰτίας τῆς Καίσαρος φιλίας ὑπερβῶν, εἰπεὶ ἐς χάριν τῆς βουλῆς ἢ παρηρησάν, ἀχρημάτως τὰ πρὸς τὴν Κελτικῆς νόμου, εἰπεὶ δόξαν ἡγήθη, ἀπεύρραφεν ὡς ὑπατῶν, μηδὲν Καίσαρος ἐν χειρὶν παρενομήσεως, ἢ χρεώσεσθαι κατὰ αὐτῆς παντὶ μέτρῳ τῆς ἐξουσίας. ἀφελῆσαν δὲ ἐς τὸν Καίσαρα, καὶ ὕβριστικῶς αἶμα ἐς αὐτὸν καὶ τὸν δήμον τῆς ἀπειργαφῆς ἡμετέρας, ὁ δὲ δήμος διαγρηγορῶν, φιλοεικιστῶν ἑμπεδοκῶν αὐτῆς χειροτονίας, ὡς τε δεῖσθαι τὸν Ἀντωνίου καὶ ἀνελθεῖν τῶν χειροτονίας τοῖς ὑπολοίτοις τῶν δημοάρχων δόξαν ἔσπευσε.

Plebs O.
gravius
vult tr. pl.
creare.

Edictum
Antonii.

Antonii
ingratus
erga Caesarem
animum.

O. d. 1

Ο δὲ Καίσαρ ὡς σαφέως ἐπιβου-
 λοῦμενος, ἤδη πολλοὺς ἀξιόπαι-
 πεν ἐς τε πατρὸς ἔργα αὐτοῦ ἀ-
 παικίδος πόλεις ἐξαγγέλλει ἀπαί-
 ρηται, & τῶν ἐκείνων γνώμην κατα-
 μέτρῳαίνει· ἐπεμπε δὲ καὶ ἐς τὰ Ἀν-
 τωνίου στρατόπεδα ἐπιμειγνύσθαι πινύς
 ἀγροῦν φέρουτας, καὶ ἀντιγχανέιν
 τοῖς παύσισι μέλισσαι, καὶ ἐς τὸ πλῆ-
 ϑος ἀλάμπτεν ἀφανῶς βιβλία·
 & ὁ μὲν ἀμφὶ ταῦτα λόγος οἱ παρῆρα-
 ρχοι δὲ αὐτοῖς ὡς δὲ Ἀντωνίος κερδὸν
 ἀγῶνται, ἔλεγον, ΗΜΕΙΣ,
 ὡς Ἀντωνίος, καὶ ὅσοι ἄλλοι μετὰ
 τοῦ Καίσαρος στρατοῦσιν αὐτοῦ
 τε ἡγεμονίαν αὐτῶν σιωπῆσάμε-
 ναί, καὶ ἐς τὰ κριτὰ ἡμέραν αὐ-
 τῆς ἰσχυρότατοι θρόνοι· ἀλλὰ τελευ-
 τῶν, ἔχθρῃ μὲν ἴσθαι & ἐπιβουλῇ
 τῆς φωνῆς αὐτῶν γινώσκουμεν εἰς
 ἡμᾶς χρωμένους, καὶ τῶν βοῶν
 ἡμῶν ἐκείνων ἐπιπέπουσαν· τὸ
 δὲ μὲν δὲ ἐξελάσαντο αὐτοῖς,
 ἀνεπαρήσασθαι, ἐπὶ πάντῃ τῷ Καί-
 σαρι· ὁρῶντες ἀφίλα ἐδὲ ἀμνη-
 σθῆναι ἐδὲ ἀχάριστα· τῶν δὲ ἐς
 τὸ μέλλον ἀσφαλῆσαι ἐχθρῶν ἐν
 σὶ φίλοις τε Καίσαρος ὄντι, καὶ
 ἡγεμονικατῶν μετ' ἐκείνων ἐν
 πάντων, & ἀρχῆναι νῦν ἡμῶν, &
 ἐς τὰ μέλισσαι ἐπιπέπουσαν ἀνα-
 φροσίνων δὲ τῶν ἐχθρῶν, καὶ
 θεσπιάς ἐς τε Συρίαν καὶ Μα-
 κεδονίαν βιαζομένων, καὶ χρε-
 μῶν καὶ στρατῶν ἐφ' ἡμᾶς συν-
 ιστάμεν, καὶ τῆς βουλῆς σα-
 δέκμεν ἐπιλειφύσης, καὶ
 cum committente Decimum,

tolleret. At Cæsar se jam mani-
 festè impugnari videns, mitte-
 bat circa patris sui colonias,
 qui nuntiarent quantum patia-
 tur, & singularum volunta-
 tem explorarent. Misit & ad
 Antonii exercitus nonnullos in-
 termixtos commeatum illuc fer-
 rentibus, qui audacissimum
 quemque sollicitarent, libellós-
 que in turba clam spargerent.
 Dum Cæsar in his rebus occu-
 patur, iidem qui antea tribu-
 ni militares impetrata ab An-
 tonio dicendi copia, sic eum
 allocuti sunt, Nos, Antoni, &
 quantum veteranorum est, qui
 Cæsaribus ductu imperium auxi-
 mus promovemusque etiam
 quotidianis laboribus, sci-
 mus nos æquè invisos ejus per-
 cussoribus & insidiis illorum ob-
 noxios, idque connivente sena-
 tu: sed postquam populus eos e-
 jecit, recepimus animos, dum
 videmus res Cæsaribus non omni-
 no destitutas amicorum grata
 memoria, multumque securi-
 tatis reposuimus in ea quæ tibi
 cum illo intercessit amicitia & in
 rei militaris peritia, qua ad illum
 accedis proximè, imperator nobis
 commodissimus. Ceterum
 quia inimici renascuntur, & oc-
 cupare conantur Syriam & Ma-
 cedoniam, parantque contra nos
 pecunias & exercitus, senatu te-
 curam omnem insumente in-
 conten-

Octavius
 libellos
 spargit per
 exercitum
 Antonii.

Tribuno-
 rum mili-
 tarium o-
 ratio ad
 Anto-
 nium.

547

Οὐ πάντῃ τὸ Καίσαρος ἐχθρῶν ἀφίλα ἐδὲ ἀμνησθῆναι ἐδὲ ἀχάριστα.] No-
 τῆ dici videtur ἀμνησθῆναι, passiva signific. pro ἀμνησα.

contentiones cum juvene Cæsare, meritò veremur ne ad bellum, quod est pro foribus, accedat etiam inter nos seditio, & inimicis succedant omnia quæ illi moliantur contra nos. Quapropter postulam, ut vel pietatis erga Cæsarem gratia, vel incolumitatis nostrum, de quibus haftenus nihil questus es, & ante omnia utilitatis tuæ propriæ causa, dum licet, Cæsari adsis duntaxat in exigenda poena à percussoribus: id enim sat erit: deinde securus potentia fruaris, securitate tibi nobisque parta, qui nunc tam pro nobis ipsis quam pro te fumus solliciti. Ad hæc Antonius ita respondit, QUANTA benevolentia, quantoque favore Cæsarem vivum prosecutus sim, intuituenda ejus dignitate ad omnia pericula promptissimus, scitis ipsi qui expeditionibus ejus & rebus gestis interfuistis: rursus quanta ille me gratia, quantoque honore præ ceteris dignatus est, liquet vel absque testibus. Neutrum horum parricidas etiam latuit, qui decreverant me quoque cum illo tollere, quasi me superstitite nunquam sperarent se fore

Antonii
responsum
ad tribu-
nos mili-
tium.

σὺ τῶν Φαργιτίδων ἐς τὴν Καί-
σαρος ἢ νῦν Διόφορον διαπι-
νῶντων, δέδωκεν εὐχρίστας, μὴ ἐς
τὸ μέλλοντι, καὶ ὅσον ἔπαισι παροί-
τοι πολέμοι, ἢ τῶν ἡμεῶν τῶ
πολέμου σωτηρίῃ, καὶ Διό-
φορον τῶν ἐχθρῶν καὶ ἡμεῶν,
ἀβέλωνται, ἂν οὐκ ἠμεῶν τε
ἀξίον, ὅσας τε χάριν ἐς τὸ
Καίσαρος καὶ Φιδίου ὑπὲρ ἡμεῶν
ἔδει ἐπιμέμπτω σοι γνοῦμαι,
καὶ πᾶσι ἡμεῶν αὐτῶν σοὶ τὴν συμ-
φερόντων εὐχρίστας, ἕως ἐπὶ διω-
σῆ, Κάισαρος μὲν, ὅπερ ἄριστος
μῆνος, σωτηριώδην τὸν φο-
νῆος πρωτοκτόνον, σὶ δὲ αὐτίκῃ
διωκτοῦν ἐν ἀπερχομένῳ γνοῦμαι
τε, ἔκ τῆς ἡμεῶν παρρησίας
σωτῆ τὸν ὑπὲρ τῶν σφῶν αὐτῶν
καὶ ὑπὲρ σοὶ δέδοκται. τοσαύτη
τὸν παρρησίας ἐπὶ τῶν ἄντων
νῦν ἂν ἡμεῶν, ὅση μὲν
εὐνοία ἐστὶ πᾶσι Κάισαρος
ἀείνοντι ἐχθρῶν, φιλοκτόνου
νῦν ἐν πάντων ἐς τὸν ὄ-
νειον χάριν γνοῦμαι, ἕως σα-
φῆς, σωτηριώδην τὸν καὶ
μνηστικῶν παρρησίας ὅση δὲ
αὐτῶν ἐπὶ ἐμὲ χάριν καὶ
σωτηριώδην γνοῦμαι διέτελει, ἔ-
κ τῆς ἐμῆς δικαιοσύνης ἀμφὶ δὲ
ἕωπι ἐπὶ οἱ φοβῆς εἰδότες, σω-
τηριώδην καὶ Κάισαρος σωτηριώ-
δην, ἕως

[Ἔτε σαφῆς, σωτηριώδην τὸν καὶ μνηστικῶν παρρησίας] Scribendum est σωτηριώδην τὸν. Sed & τῶν μνηστικῶν malim scribere.

Ὁὐ μαρτυροῦν ἐμὲ δικαιοσύνης.] Hæc verba, non sonant quod habet Gelenii interpretatio, liquet vel absque testibus: nec quod in Candidi interpretatione legimus, non necesse mihi arbitror testari: sed, non æquum est ut ipse testetur, ut non æquum esse dicatur quod non potest nisi contra decorum fieri, & quod, si fiat, nec habiturum sit ullum pondus.

Ἄμφο δὲ πᾶσι καὶ οἱ φοβῆς εἰδότες, σωτηριώδην καὶ Κάισαρος σωτηριώδην.] Hoc & alii hujus etiam historici testantur loci.

„ ζοτες ὦν ἐπερούω, & ὅστις ἀν-
 „ τὸς μετέπειθε τῆς γνώμης, ὅση
 „ εἰνοῖα ἔμελλε σπηλαιῶς ἐπεισεῖν,
 „ ἀλλ' ἐνπεπείμα τυραννικτοῦναις,
 „ ὡς μὴ δοκῶσι πολλὰς ὡς περ ἔχ-
 „ θρου, ἀλλ' ἐνὶ ἀνελίω ὡς τυ-
 „ ραννοί. τίς ἂν οὐκ πιστεύσειεν ἐμὲ
 „ Καίσαρος τε ἀμελεῖν εὐεργέτου
 „ μὲι μαθητῶν, & ἀεσπέρων τῶν
 „ ἐχθρῶν κείνων, ἢ τ' φρονὸν ἐκόν-
 „ τα χρυζέσθαι τῶν ἐμοῖς ἐπίβου-
 „ λαις, ὡς αἰσταν Καίσαρ ὁ νῆϛ;
 „ πῶθεν οὐκ αὐτοῖς ἀμνηστία ἔφά-
 „ νε & ἡγεμονία; (ταῦτα γ' ἐπι-
 „ κλεῖν ἀντι τ' βουλῆς ἐμοῖ βό-
 „ λεται) μάλιστα ὡς ἐχθρῶ. Καί-
 „ σαρ ὃ ἐν τῷ βυβαλίῳ σφρα-
 „ γισθῶ, ἀφ' ὧν δὲ ἐπέχεν ἐν
 „ πάντων δὴ μάλιστα πλείστον ἐμὲ
 „ φίλια τε αὐτῶ Καίσαρ, καὶ
 „ ἀγνοία ἔσκελῶς; ἔ γάρ που
 „ τῶν σωθῆναι ἐώραν, ὅτε ἐπὶ
 „ ὅσοις ὁ ἦ δὴ μὲ ἐδορυθεῖτο, ἢ
 „ οἱ σφραγίσαι σὺν μουσείοις τὸ
 „ Καπιτώλιον κηλασθῶτες, ἀπ-
 „ ἐκλειον, ἢ ἡ βεβλή σὺν κείνοις
 „ βῶ, ἢ καὶ νῦν ἐπὶ φαιερῶτερον,
 „ γέρον τε τῶν ἀνελῶσιν ὡς τυραν-
 „ νικτοῖς ἐψηφίζετο καὶ εἰ τυ-
 „ ρανθῶ ὁ Καίσαρ ἐφάνη, ἡμῖν
 „ τῶν ἄρχων ἀπολέσθαι πάντων, ὡς τυ-
 „ ραννοῦ φίλοις ἂν δὴ με ἔχοντα
 „ ἰσχυροῦ ἢ μισθῶν & δέσας, ὅτε
 „ ὅσα βῶ γνώμης παραδέξοι, εἰδὲ ἀπορήσαι σκοπιώτες ἐυρήσετε,

voti compotes: quod quisquis eis
 dissuavit, non amore mei fecit
 id: sed quo magis accederent ad
 tyrannidarum speciem, ut vi-
 derentur non tam voluisse inse-
 ctari multos inimicos, quàm ty-
 rannum unum tollere. Quis igitur
 crederet me Casari præclare
 de me merito præferre inimicos
 illius, & cædis pœnam ultro insi-
 diatoribus meæ salutis remitte-
 re, ut opinatur Casar junior?
 Unde igitur decreta injuriarum
 oblivione præfecturas acceperunt?
 hanc enim culpam à senatu
 in me rejicitis. Audite unde.
 Occiso in curia Casare, conti-
 nuò terror invasit ex omnibus
 me maximè, quippe qui & amicus
 eram illius, nec intelligebam
 rem exactius, incertus qui conspi-
 rassent & quamobrem: plebs
 tumultuabatur: homicidæ occupa-
 to Capitolio admittebant nec-
 minem: senatus eis favebat, ut
 nunc magis compertum est: in-
 terfectoribus ut tyrannicidis præ-
 mia parabat decernere: id si suc-
 cessisset, pereundum erat nobis
 omnibus, ut tyranni amicis. In
 ea trepidatione, metùque ac foli-
 licitudine quamvis non mirum
 esset me destitui consilio, tamen

548

Πῶθεν οὐκ αὐτοῖς ἀμνηστία τῶ φόνε καὶ ἡγεμονία.] Scribendum est ἡγε-
 μονίαι, id est præfecturae, videlicet τ' ἐθνῶν ἡγεμονίαι, ut vocantur pag se-
 quente. Alioqui & ἡγεμονίαι sine hujus genitivi adjectione, vocantur alibi:
 ut pagina 536. duobus locis. At ἡγεμονία erat ipsius Casaris, imperium
 Romanum tenentis. Neque tamen singulare ἡγεμονία de præfectura non di-
 citur, sed cum adjectione: ut τῶν Κελτικῶν ἡγεμονίαν legimus pag. 562.
 Ἄφ' ὧν δὲ ἐπέχεν ἐν πάντων δὴ μάλιστα πλείστον ἐμὲ φίλια τε αὐτῶ Καί-
 σαρ.] Posset abesse vox πλείστον.
 ὅτε εἰ ἢ γνώμης παραδέξοι, εἰδὲ ἀπορήσαι σκοπιώτες ἐυρήσετε.] Pro
 his

si rectè rem perpendatis, intelligetis nec audaciam mihi defuisse in periculis, nec artes ad simulandum quoties opus fuit. Precipuum erat, ut unde reliqui penderent, ob stare quominus decernerentur percussoribus præmia, id quod pertinaci contentione obtinui, etiam invito senatu parricidisque, sed non sine magno meo periculo: quòd vos Cæsari superflites nequaquam tutos fore putarem, si ille tyrannus declararetur. Quòmque pari metu senatus & inimici tenerentur, ni Cæsar pro tyranno habeatur, fore ut homicidas pœna maneat, tanto contentiosius agentibus cessi, ut non præmia decernerentur sed obliuio: idque ut ipse im-

ἔνθα μὲν ἰδὲ τολμῆς, θεοστυχεῖος
 ἔνθα δὲ καπελευθῆς, ἐμνηστῆσιος.
 τὸ μὲν δὲ ὡσαύταν ἐν πάντων καὶ
 ταῖς λοιπαῖς συνέχον ἡμῶν, ἀναμετρή-
 νει τὰ γέγραφα ψηφίζομεν τοῖς
 ἀνδράσι, ὅπερ ἀνιπαίεως ἐμνη-
 στοῖν ἐγὼ τῆ τε βαλῆς ἔ τῆς σφα-
 γῆσι, ἐγκρατεῖς ἔπαρτοι σὺν
 θεοστυχεῖος παρὰ βολῶν ἔ ἐπικινδύων
 τότε μῆτιν ἠγούμεν ἡμῶς τῆς
 Καίσαρος ἀσφαλῆς περὶ σφῆς,
 ὅταν μὴ Καίσαρ ἐνὶ δαξῆ τῶν
 ῥαῦν τῶν ἀντιπῶν δέει τῶν ἐχ-
 θρῶν καὶ τῶν βουλῆς αὐτῆς ἐχρημέ-
 νων, ὅτε μὴ Καίσαρ ἐν τῶν
 ῥαῦν, ἀνδραφονίας αὐτῆς ἀλάστο-
 ραί, ἔ τῶν φολοειροῦν
 τῶν ἐξῆς, τῶν ἀμνηστῆσιος διδραμῆς
 ἀντι τῶν γερῶν, ἐν ὅσων ἐχρηζον
 ἀντιλάβοιμι. τὰ σὲ μὲν ποτα καὶ
 πηλι-

his verbis (quæ sermonem apertè mendosum efficiunt) ὅτε ἐν ἢ γνώμης παρὰ δόξον, εἰς ἀπαρῆται σκοπ. vel ista, vel alia eundem sensum efficientia suspicetur fortasse quispiam scripsisse Appianum, Ista, inquam, οὐδὲ τότε γνώμης, τὸ παρὰ δόξον ἀπαρῆται, σκοπ. ἔντις ἐυρήστετε, ut totus locus ita legatur, οὐδὲ δὲ με ἐχόντα δοῦσα καὶ μερίμνης καὶ δέει, οὐδὲ τότε γνώμης (τὸ παρὰ δόξον) ἀπαρῆται, σκοπ. ἐυρήστετε Scribo autem τὸ παρὰ δόξον, parenthesis includens: quo etiam uti modo Lucianum superlativo τὸ παρὰ δόξοντα, recorder. Alioqui possit etiam dici ὁ παρὰ δόξον, vel ὁ βῆ παρὰ δόξον. At verò interpretes ambo negant quod hæc scriptura (si quidem eam sequi oportet) ait: videlicet γνώμην illi permansisse Nam P. Candidus dicit mihi ratio nulla avertat: totum hunc locum ita vertens, Sic mihi à tumultu, cura & timore, præpedito ratio nulla avertat. Impossibile quippe non timere. Id omnino servantes, facile cernetis. Una quidem ex parte, audacia incredibili operat, ex altera, dissimulatione mirabili. In qua interpretatione non immerito quis hoc inter alia miretur, quibus Græcis verbis ista respondeant, Impossibile quippe non timere. Gelenius autem sensum quidem sequitur eundem in principio hujus loci, sed in ceteris non ita labitur In ea trepidatione (inquit) metūque ac sollicitudine, quamvis non mirum esset me desitius consilio, iam non sive rem perpendatis, intell. &c. Quòd si quis sensum hunc probet, ostendam quomodo Græca verba non magna cum mutatione eum sint admixtura Si enim pro his, ὅτε ἐν ἢ γνώμης παρὰ δόξον, ista scribantur, εἴω καὶ ἐν ἢ γνώμης ἀπαρῆται παρὰ δόξον, habebit lector verba quæ sensum illum admittant: nec verò me à se, quod ad illum attinet, valde dissentientem habebit.

[In ὅσων ἐχρηζον ἀντιλάβοιμι.] Pro his, ἐν ὅσων ἐχρηζον ἀντιλάβοιμι, rectius dixisset Gelenius, idque ut ipse videret impetrarem qua opus erant.

39 πληρα, μήτε τὴν ἰπωνυμίαν τῆ
 39 Κάισρος ἀπληρέθειαν τῶ ἐμοί
 39 μέγιστον πάντων ἡδίστων, μήτε
 39 τῶ ἀδελφίαν δεδιμενός, μή-
 39 τε τῶ θίσιν ἐφ' ἡν νῦν οὐτῶ
 39 γαυρεῖ διαλελυθῆαι, μήτε τῶ
 39 ἀδελφίαν ἀκέρως ἡνείδεαι, τό-
 39 τε σίμω τετάφθαι βασιλικῶς,
 39 ἔτι μὲν αὐτῶ τῶ πάλαι δεδου-
 39 μένας ἀθανάτους ἀδελφεῖν, καὶ
 39 τῶ πεπραγμένῳ πάντε κύνειαι εἰ-
 39 ται, καὶ τῶ ἐκείνῳ πᾶσι καὶ τοῖς
 39 φίλοις ἡμέτερος καὶ στρατηγῶν καὶ στρα-
 39 τῶ πᾶσι ἐν ἀσφαλῆ ἡνείδεαι σι-
 39 τηρία, καὶ εὐδοξία βίῃ ἀντὶ ἑπο-
 39 νεύσει. ἀρ' ὑμῖν ὀλιγα ἢ σμικροῦ
 39 τῶ ἀμνησίας τὴν βαλῶ ἀντιπη-
 39 σαι δοκῶ; ἢ δοῦμαι ἀν' αὐτῶ ἢ
 39 βαλῶ χωρὶς τῶ ἀμνησίας; ἡνί μὲ
 39 δὴ καὶ κηδεύων ἀντιπιδουῶν τῶ
 39 πάντε ἀξιον, καὶ φησικῶσαι σὺ
 39 ἀληθεῖ γνάμη φονίαν ἀνδρῶν ὑ-
 39 πὲρ ἀθανάτων Κάισρων δόξης,
 39 ἔτι ἡμῶν ἀσφαλῆς σωτηρίας αὐ-
 39 τῶ μὲν ἐγὼ μὲν τῶδε τῶ γνάμης ἐ-
 39 ποιῶν, ἀλλ' ἀναπιδεῖν τῶ
 39 δικῶν, ἐπὶ γίνοι τῶ βαλῆς ἐς
 39 ἀσφαλίαν ἡμετέρον ἐκδοχῶσαι, ἔ-
 39 οι σφαιρῶν ὡς ἐν ἀμελεῖν μου.
 39 ἴεῖντο, ἀνεδαρῶσαι, καὶ τῶ ἀ-
 39 μνησίαν παρέλουν, οὐ ψηφί-
 39 σμῶσαι ἢ δόγμασι (ἔτι ἡνί)
 39 ἀλλ' ἀπὸ δημοκρατίας, τὸ σὺ

petrare[m] quæ opus erant. At
 quanta & qualia: ne Cæsaris qui-
 dem nomen aboleretur, mihi om-
 nium jucundissimum: ne bo-
 na ejus publicarentur: ne adop-
 tio, qua nunc iste insolescit, ir-
 rita fieret: ut testamentum ejus
 ratum maneret: regali funere
 corpus ornaretur: honores semel
 ei decreti manerent in perpetu-
 um: acta rata essent: filius e-
 jus, nôsque amici, duces & mili-
 tes salutem in tuto haberemus,
 & pro ignominia gloriam. Ec-
 quid pauca hæc aut parva videntur
 pro oblivione à senatu mihi
 repenti: aut concessurus hæc e-
 rat nisi oblivione impetrata? &
 hæc quidem permutatio non ini-
 qua erat, etiamsi facta esset sine-
 re, ferid venia homicidis reddi-
 ta pro immortalis Cæsaris gloria,
 proque incolumitatis nostræ se-
 curitate. Atqui non hoc animo id
 à me factum est, sed ut differretur
 pœna. Certè quamprimum
 à senatu obtinui quæ volebam,
 homicidis jam vacuis sollicitudi-
 ne, ad pristinam audaciam rever-
 sus oblivionem antiquavi, non
 plebiscitis aut senatusconsultis,
 quod non licebat, sed dissimu-
 lanter conciliata mihi plebis be-
 nvo-

549

Μήτε τῶ θίσιν ἐφ' ἡν νῦν οὐτῶ γαυρεῖ διαλελυθῆαι.] Scribo ἐφ' ἡ.
 Καὶ μὲν: αὐτῶ τῶ πάλαι δεδουμένους ἀθανάτους ἀδελφεῖν.] Malim δικ-
 αμνεῖν.
 Ἀρ' ὑμῖν ὀλιγα ἢ σμικροῦ τῶ ἀμνησίας ἢ βαλῶν ἀντιπησῶν δοκῶ.] Ita di-
 cit hic ἀντιπησῶν, ut in fine precedentis paginæ ἀντιπιδουῶν, eodem vide-
 licet modo præpositione ἀντι utens. Atque hoc participium *repensa*, quo
 utitur interpres, potius infinitivo ἀντιπιδεῖν quàm huic ἀντιπησῶν respon-
 det. Et cum his, ἢ δόγμα ἀν' αὐτῶ ἢ βολῆ, non dubium est quin ἡσυχασέ-
 σθαι debeat δεκῆ.

Αὐτίκα

nevolentia, prolato in forum velut ad sepulturam corpore Caesaris, detectisque vulneribus queritando & cruentam perfosillamque vestem ostentando, virtutibusque illius & imprimis charitate erga patriam, commemorandis, movendo affectus multitudinis, ad hæc deplorando ut cæsum, & precibus invocando ut cælitem: his enim factis dictisque irritata plebs ignem accendit, & nihil morata oblivionem, cum in aedes inimicorum immisit, ipsos Urbe expulit. Hoc autem invito dolentique senatu esse factum statim apparuit, dum me criminatur ut plebs captatorem, dum homicidas cum potestate mittunt in provincias, Brutum verò ac Cassium in Syriam & Macedoniam, magnis refertat exercitibus: iussos properè & ante præstitutum tempus succedere annonæ prætextu. Ibi ego magis etiam timebam nullo proprio munitus exercitu, ne tot armatis inermes objiceremur, præfertim quum collega esset mihi suspectus & semper discors, quique videri vellet conjurationis conscius, ut qui die cædis in Urbe esse curaverit. In tam dubiorum nostrarum statu, cupiens exarmare adversarios, & eorum

ἢ καὶ τὸ Καίσαρ ἐπὶ πρὸς Φοῖν
 ἢ τὸ πρὸς ἐς τὴν ἀρχὴν ἐκφέρειν,
 ἢ καὶ τὸ πρὸς μὲν ἀπογομῶν, τὸ
 ἢ πρὸς αὐτῶν, καὶ τὸ ἐστὶν
 ἢ ἐπιδρῶν ἡμῶν γινώσκοντες καὶ
 ἢ παρρησιαστικῶν, καὶ τὸ πρὸς
 ἢ τὸ φιλοδοξῶν αὐτῶν παλινο-
 ἢ γὰρ ἐκπαθῶς ἐν μίση, & ἰδὲ
 ἢ ἰσχυρῶν ἢ ὡς ἀνηγηθῶν, καὶ
 ἢ παρρησιῶν ὡς θεῶν. τίθει γὰρ
 ἢ μου τὰ ἔργα καὶ ῥήματα ἡριδι-
 ἢ τὸ δῆμον, καὶ τὸ πρὸς ἡψὲ μετὰ
 ἢ τὸν ἀμνηστῶν, & ἐς τὰς οἰκίας
 ἢ τὸ ἐχθρῶν ἐπέμψε, καὶ τὰς ἀ-
 ἢ δεῖξαι ἐξέβαλε τῆς πόλεως. τὸτο
 ἢ ὅτι ὅπως ἀντιπροσώπων καὶ λυ-
 ἢ πρὸς τῆς βουλῆς ἐγένετο, ἀν-
 ἢ τῆς ἐδείξαν ἐμὲ μὲν ἀπὸ πάντων
 ἢ τῆς δημοκρατίας, τὰς δὲ Φοῖνας
 ἢ ἐκπέμψαντες ἐπὶ τὰς τῶν ἐθνῶν
 ἢ ἡγεμονίας, Βρεῖτον ἢ & Κάσιον
 ἢ ἐς Συρίαν καὶ Μακεδονίαν, αἱ με-
 ἢ σὺν μεγάλῳ στρατῶν ἦσαν, ἐπι-
 ἢ γὰρ, καὶ πρὸς ἔδωκεν ἡγεμόνας
 ἢ διδόντες ἐπὶ πρὸς Φοῖν Φοῖν-
 ἢ δὲ σίτη, ἔπειτα δὲ μετὰ δὲ ἔ-
 ἢ πρὸς μείζον ἐπελάμβανον σὺν ἔχο-
 ἢ τὰ πρὸς στρατῶν ἰδίων ἔδωκεν, μὴ
 ἢ πρὸς ἀνομιῶν ποταμῶν ἀνομιῶν
 ἢ καὶ δισπόμενα, καὶ ὁ σὺν αἰσῶν ἢ
 ἢ ποπτοῦ μὲν, ἐμὲ τὸ δὲ Φοῖνας
 ἢ ἀνὸς αἰσῶν, καὶ τὸ πρὸς ἀπο-
 ἢ ἐλευθέρῳ τῆς Καισαρίας καὶ τὸν ἢ
 ἢ μίσην ἢ Φοῖνας ἢ γὰρ ἐν τῇ πο-
 ἢ λὲ πρὸς ἀπο- ἀδὲ ἢ ἀπο-
 ἢ καὶ ἐπὶ γόρῳ ἐξοπλιστῶν τὰς πολέμους, καὶ ἐς ἡμῶν ἀντὶ ἐκείνων
 ἢ τὸ

Αὐτῆς ἐδείξαν ἐμὲ μὲν ἀπὸ πάντων τὴν δημοκρατίας.] Scribendum ἐν πρό-
 ρησι.

Καὶ τὸν ἡμῶν τὸν Φοῖνας ἢ γὰρ ἐν τῇ πόλει πρὸς ἀπο-
 particip. πρὸς ἀπο- P. Candidus ita locum hunc reddidit, & in die necis ut in
 urbe adesset statuisse.

,, τὰ ὅπλα μετενεγκεῖν, Ἀμόπιον
 ,, ἔκτενα, καὶ κρατήσῃσθε Πορι-
 ,, πηῖον, ἵνα τοῖσδε αὐτοῖς ἀλέσῃσθε
 ,, ἢ βελή σφες με μελοδοῖτο καὶ
 ,, ἢ δ' ὡς αὐτῆ πιστεύων, ἔπεισα
 ,, Συρίαν ἀγτίεν τὸν Δολοβέλλαν ἔ-
 ,, π' ὡς τ' βελῆς, ἀλλὰ π' ὡς ἔ-
 ,, δήμου νόμος, καὶ σωπράξια ἀγ-
 ,, τωῶπι, ἵνα τοῖς τε σφραγεῦσι Δο-
 ,, λοβέλλας ἐχθρὸς ἀντι φίλα γένοι-
 ,, το, καὶ τοῖς βουλοδοτῆσι ἀρχερῶν
 ,, ἢ καὶ Δολοβέλλαν ἀντιπείν ἐμεῖς
 ,, π' εἰ Μακεδονίας ἔμεν' ἀν' ἐσθ'
 ,, ὡς μοι Μακεδονίαν ἔδοσαν, ἐσθ'
 ,, ἐπὶ Δολοβέλλα Δίφω τῷ ἐν αὐτῆ
 ,, σραπῶν, εἰ μὴ τῆν σραπῶν σφρα-
 ,, μετήσαν τῷ Δολοβέλλα, ὡς Συ-
 ,, ρίαν καὶ τὰ ἐς Πάρθους Διόλα-
 ,, χόπι. τὰς δ' αὖ π' εἰ τ' Κάσ-
 ,, σον ἔτε Μακεδονίαν ἀφείλοτο
 ,, ἀν' ἔτε Συρίαν, μὴ ἔτερον ἀν-
 ,, τοῖς ἐς ἀσφάλειαν ἀντιλαβόντες
 ,, ἔθνη δέησαν ἐν ἀντιδένει, θεά-
 ,, σαθε οἷα ἀντ' οἷον ἔως σραπῶ
 ,, γομὰ ἐδοθη, Κυρήνη τε ἔ Κρή-
 ,, τη, ἀν' ἔ οἱ ἐχθροὶ καταφρονη-
 ,, σαν ἐκ ἀσφαλῶν σφισιν ὄντων,
 ,, καὶ ἐς τὰ ἀφρημῶν βιάζοντ' ἔ-
 ,, τω μὲ δὴ ἔ ο σραπὸς ἐς Δολοβέλλ-
 ,, λαν μεταλύετο διπὲρ ἔ ἐχθρῶν
 ,, τέχνων ἔ μεζοναῖς καὶ ἀντιδένει-
 ,, σιν ἔτερον ἔ γὰρ πῶ τ' ὅπλων
 ,, φανέντων, ὑπὸ τοῖς νόμοις ἔδει-
 ,, πρέσσειν. γρηγορήσαν ἢ τῶνδε,
 ,, ἔ ἔ ἐχθρῶν ἔτερον σραπὸν ἀρχ-
 ,, ρόντων, ἔδει μοι τὸ π' εἰ τῶ

arma nobis usurpare, Amatium
 occidi, revocavique Pompeium,
 ut hoc modo rursus devinctus se-
 natus in partes meas transfret: ac
 ne sic quidem ei fidens, persuasi
 Dolobellæ ut Syriam non ab ipso
 sed à populo peteret, petentique
 favi, ut homicidis ex amico ini-
 micus redderetur, & senatum pu-
 deret post rationem collegæ ha-
 biram, me repulsam pati de Ma-
 cedonia. Atramen ne tum qui-
 dem eam dedissent mihi, vel post
 Dolobellam, propter exercitum
 qui erat in ea, nisi prius eum col-
 legæ attribuissent, cui cum Syria
 decretum fuerat bellum Parthi-
 cum. Sed neque Cassianis abstu-
 lissent vel Syriam vel Macedo-
 niam, nisi illis securitatis causa
 prospectum fuisset de aliis lo-
 co ademptarum provinciis. Id
 quum opus esset facere, videte
 quales pro qualibus datæ, Cyre-
 nensis & Cretensis, nude præ-
 fidius, quibus contemptis inimici
 quasi parum sibi tutis, ademptas
 conantur per vim invadere. At-
 que ita exercitus imperium ab
 inimicis ad Dolobellam transla-
 tum est, artibus & astu atque
 permutatione. nondum enim
 prolatis armis, oportebat abuti
 legibus. Posthæc inimicis novos
 delectus habentibus, opus mihi
 erat legionibus Macedonicis, sed
 occasio

550

Μὴ ἔτερον κῦπὸς ἐς ἀσφάλειαν ἀντιλαβόντες ἔθνη.] Immo ἀντιδέντες ut
 scribatur rationi consentaneum est. Alioqui non ἀντιλαβόντες sed ἀντιλα-
 βόντας scribendum fuisset, absque illo dativo αὐτοῖς.

ἔδ' καὶ οἱ ἐχθροὶ καταφρονησῶσιν ἐκ ἀσφαλῶν σφισιν ὄντων.] Verisimile
 est scriptum fuisse, ὡς ἐκ ἀσφ.

Α' π' σ' σ' σ' σ'

occafio deerat: & rumores increbuerant, vastari à Getis Macedoniam: quod quia non credebatur, missis qui rem explorarent, legem tulli de dictatura, nequis eam vel nominet, vel decernat, vel oblatam accipiat. Qua re maxime deliniti dederunt mihi exercitum, ac tum demum visus sum mihi par esse adversariis, non his manifestis, ut putat Cæsar, sed aliis tum pluribus tum potentioribus, & latere adhuc volentibus. His rebus confectis reliquis supererat mihi unus homicidarum hærens lateri Decimus Brutus, opportuna provincia magnòque exercitui præfectus: quem ego sciens audaciorem, ut honesto prætextu privarem Gallia, pollicebar pro ea Macedonia, deductis inde legionibus. Indignante verò senatu, ut cui subolerent insidiæ, multisque, ut scitis, per literas multa Decimo significantibus & consules designatos mecum committere parantibus, ego jam audacius statui, provinciam quidem posthabito senatu per rogationem à populo accipere, exercitum verò è Macedonia Brundi-

Μακεδονίαν στρατῶ, καὶ ἀποστρά-
 σεις ἠπόρουσιν φήμη ἢ κριστικῆ-
 ψε Γετας Μακεδονίαν πορεύειν
 ἀπιστοῦσθαι ἢ καὶ τρωπῆς, καὶ τῆ
 ἐπισκοπῆσθαι ἀπιστοῦσθαι, εἰς
 κησάμην ἐγὼ ἀπέ τῆς δικτα-
 τωρῆς ἀρχῆς μὴ ἐξέναι μὴ ἐ-
 πείν, μὴτε ἐπισηφίσαι, μὴτε
 λαθεῖν διδομένῳ ἢ δὴ μάλιστα
 ἰσχυρόντες ἰδοσάν μοι τῆ στρα-
 τῶν, & ἐγὼ τὸ τε ἀσπῶτον ἐκφυ-
 τὸν ἠγασάμην ἰσχυροῦσθαι ἐναι τοῖς
 ἐχθροῖς, & τοῖς δὲ τοῖς φωνοῖς,
 ὡς εἰς) Καίσαρ, ἀλλὰ τοῖς πλι-
 σί τε & δυνατωτέρους, & ἀφα-
 νέσιν ἐτι ἐναι θάλασσι. Ἐπει δὲ
 ἐργασάμην μοι ἔπει) τῆ στρα-
 γίαν ἔλιπον ἐν πλοῦσθαι Βρυτῶ
 τῶ) ὁ Δέκιμος, ἠγασάμην καὶ
 ὅσα στρατῶ ἐπισηφίσαι καὶ στρατῶ
 πλοῦσθαι, ὃν ἐγὼ & θεοσῶστρον ἐ-
 δὸς, τῶ Κελτικῶ ἀφῆσθαι
 ἐς ἐναρτίσθαι ἐτι τῆ βουλῆς, Μα-
 κεδονίαν ἰσχυροῦσθαι ἀντιδιδόναι
 γυμνῶ στρατῶ ἠγασάμην. ἀγα-
 νακτικῶσθαι τῆ βουλῆς & τῶ
 ἐνιδόναι ἢ δὴ κησάμην, & ἴτε εἰς
 & ὅσα Δέκιμος πλοῦσθαι γυμνῶσθαι,
 & ἐπισηφόντων ἢ δὴ τῶσθαι ἐμὲ
 ἰσχυροῦσθαι, ἐγὼ θεοσῶστρον ἐτι τὸ
 μὲ ἐδὸν) ἀντι τῆ βουλῆς νομῶ πα-
 ρῶ) τῆ δὴμει λαθεῖν ἐπενοῦσθαι, τῆ
 στρατῶν δὸς τῆς Μακεδονίας ἐς τὸ
 Βρυτῶ-

551

A'πιστοῦσθαι ἢ καὶ ταῦτος.] Scribendum est ἀπιστοῦσθαι.

Ταῦτα δὲ ἐργασάμην μοι ἔπει) τῆ στραγίαν ἔλιπον ἐν πλοῦσθαι Βρυτῶ) ὁ Δέκιμος.) Aliud quàm ἔλιπον aut ἔλειπον scriptum ab Appiano fuisse, persuasum habeo. Potius certè consuetudo Græci sermonis posceret ut ἐλέπτω scriberetur. Videat tamen lector an aliquid aptius conjectura possit assequi ex hac P. Candidi interpretatione, in lateribus adhuc hærebatur.

Καὶ ἐπαλάφοντων ἢ δὴ τοὺς μετ' ἐμὲ ἰσχυροῦσθαι.] Sic verbo ἐπαλάφοντων alibi utitur, P. Candidus vertit hic κοροῖσθαι.

,, Βρετίσιον ἐπέραν, ὡς χρῆσόμε-
 ,, νῶ δὴ ἐς τὰ ἐπιήρηται, & σὺ
 ,, θεοὺς ἐπίειν, χρῆσόμεθα, ὡς ἀν-
 ,, εὐ χρεῖται κελαισὶν ἔταως ἐν πολ-
 ,, λοῦ θεοῦς ἔπειν ἡμέας ἐπιχρόν-
 ,, τῶ, μετεβάλλομεν ἐς τὴν ἀσφά-
 ,, λειαν ἰσῶν ἡμῶν αὐτῶν ἐγκρη-
 ,, τῆ, κὺ ἐς θάρσῶ ἐπὶ τὴν ἐχ-
 ,, θρῆς, ὡν ἐμφανέντων ἀνεφάνη &
 ,, ἡ τῶ πωλεῶν ἐς τὴν πελεμῖους
 ,, παρῆ. ὁρῶτε ἡδ' ὅση μὲν αὐτοῖς
 ,, ἐστὶ μεταμέλεια τῶ ἐψηφισμένων,
 ,, ὅσος δὲ ἀγῶν ἀφελῆξ με τῶν
 ,, Κελπκῶν ἡδὴ δεδομένῳ. ἴση δ'
 ,, θρῆσῶσι Δεκάριον, καὶ ὅσαι τὴν
 ,, ἰσῶνους μετ' ἐμὲ πείθεσι πᾶσι
 ,, τῶ Κελπκῆς μεταψηφισῶν, ἀλ-
 ,, λά σὺν θεοῖς τε πατρῶοις, κὺ
 ,, σὺν εὐσεβῆ γνώμῃ, & σὺν ταῖς
 ,, ἡμετέρας ἀνδραγαθῆς, μεθ'
 ,, ὡν & ὁ Καῖσαρ ἐσφραγῆ, ἀμυνῶ-
 ,, μῖν αὐτῶ, τῶ τε σῶματι ἐπι-
 ,, ξίνοντες, κὺ τῆ γνώμῃ βοηθουῶ-
 ,, ντες. ἑαυτῶ μὲν γιγνομένη μὲ, ὡ
 ,, συτραπῶται, ἐπ' ἐχθρῶν δ' ἐπι-
 ,, ῆρηται ἐνεγ, ἡρομῆρα ἢ ἐξελῶ-
 ,, κται πᾶσι ὑμῶν, ἐς ἔργα κὺ ἔρ-
 ,, γῶν & λόγων κοινονοῦς ἀπαντας
 ,, τιθεμεν, κὺ τοῖς ἀλλοῖς, εἰ π-
 ,, νος αὐτὰ ὑ σιωρῶσι, μετεφί-
 ,, ρετε, πᾶσι μόνον Καῖσαρ ὡ ἀ-
 ,, γῶν ἐστὶν ἡμέας ἔχοντῶ. Τοι-
 ,, αῦτῶ ἔ Αντωνίου διεξιόντῶ, πα-
 ,, ρῆση τῶν ταξιαρχῶν αὐτῶν ἀπαν-
 ,, τῶ μετ' ἐχθρῶν ἀκροῶς ἐς τὴν ἀν-

sium, transportare, utendum ad
 res necessarias: quo etiam utar
 diis volentibus: ad quaecunq;
 opus fuerit. Sic ex magno timo-
 re pristino ad certam securitatem
 rediimus, atque insuper ad au-
 dendum contra inimicos, qui
 postquam extiterunt, apparuit
 simul studium erga eos multo-
 rum. Videtis enim quàm eos
 praeitorum senatusconsulto-
 rum poeniteat, quanta conten-
 tione hoc agant, ut semel con-
 cessa mihi adimatur Gallia: scitis
 quid ascribant Decimo, quid con-
 sulibus designatis suadeant, de
 mutando S. C. quod ad eam pro-
 vinciam attinet. Ego verò diis
 hujus urbis praesidibus meaque
 pietate fretus, & fortitudine ven-
 tra, qua Caesar semper victor
 evasit, operam dabo ne inultum
 cum sinamus, quantum vel vi-
 rium vel consilii nobis suppetit.
 Haec consilia, commilitones, ce-
 lari haecenus oportuit, quæ nunc
 apud vos profertur, quos ego
 & rerum gerendarum & consi-
 liorum meorum arbitros facio,
 voloque communicetis aliis qui
 eadem perspiciunt, excepto uno
 Casare, cujus ingratitude
 sensimus. His verbis persuasum
 est praefectis militum, omnia
 pertinaci erga paricidas odio fa-
 cta ad

Καὶ ὅσα τοῦτο ἰσῶνους μετ' ἐμὲ πείθεσι πᾶσι τῶ Κελπκῆς μεταψηφισῶν.]
 Scribendum μεταψηφισῶν.]
 Καὶ σὺν ἡμετέρας ἀνδραγαθῆς.] Legit ὑμετέρας Gelen. at ἡμετέρας
 P Candidus, quantum quidem ex utriusque interpretatione judicari potest.
 Sed lectio illa modestiae convenit, ideoque magis placet. Nec vero minus
 rectè illa, & σὺν θεοῖς, & σὺν ὅσῳ γνώμῃ, & σὺν ἡμετέρας ἀνδρ. reddidit-
 tis, deorum ope, & pietatē, ac vestra fortitudinē.

Cæsar &
Antonius
per tr. mi-
litum ite-
rum re-
deunt in-
gratiam in
Capitolio.

ita ad circumveniendum senatum: nihilo secius pervicerunt ut reconciliaretur Cæsari, redieruntque ambo in gratiam in Capitolio. Nec ita multo post Antonium satellites aliquot in amicorum consistorio statuit, tanquam operam ad se tollendum pollicitos Cæsari, sive calumnia fuit hæc, sive re vera id credidit: sive, quia missos quosdam circa exercitus cognoverat, insidiis peti suum corpus putabat. Quod ubi vulgo innotuit, tota urbe tumultuatum est magna indignatione: pauci enim qui altius rem introspererant, intelligebant, Antonium, quamvis iniquum Cæsari, conferre tamen plurimum, quod formidini esset percussoribus: quo sublato illos nihil non aufuros, presertim adjuvante senatu. Et hæc quidem erat prudentiorum conjectura: sed major pars videns quotidie Cæsarem detrimenta pati & injurias, facilius credebat calumniis, quod indignum ac nefarium videretur, Antonium in summo magistratu de vita periclitari. Tum Cæsar & ad hos excurrit furibundus, imò sibi Antonium insidias struere vociferans, quando alienaret à se populum, cujus ipse favore hæcenus subsisteret: procurrensque ad fores Antonii hæc eadem clamitabat, deos obtestans, & diris se devovens, simulque judices postulans. Quumque nemo prodiret, Tuos, inquit, amicos arbitros facio: & cum dicto conatus est irrumperè. Sed rursus re-

δροφόνος ἐπιτιχναζόντα τῇ βουλῇ
πεποιθήσει· ἤξειω δὲ καὶ ὡς τῷ
Καίσαρι συναπαλαυνόμεναι, καὶ πεί-
σωντες αὐτοὺς, συνήλικασον αὐτῶς
ὡ τῷ Καπιτωλίῳ. ἔ πολλοὶ ἴ ὑπε-
ρον ὁ Ἀντώνιος τὴν συναποφυλακασ-
πίας ἐς τὰς φίλους παρήγαγον, ὡς
ἱσθητέως ἡγορηθῆναι ἐπιβουλεύοντες
αὐτῷ τῷ Καίσαρι, εἴτε συκοφαν-
τιῶν, εἴτε τῷ ὄντι νομίμας, εἴτε πε-
ρὶ τῶν εἰς τὰ στρατόπεδα ἀελεπο-
φθίντων πυθόμενοι, καὶ τῶν ἐς τὸ
ἔργον ἐπιβουλεύων μεταφέρειν ἐς τὸ
σώμα, ὅτε λόγῳ ἄνδρα μὲν, ἀν-
τίκα θύρῳ δὲ ἡγεῖται πεινῶντων, καὶ
ἀγανάκτησις ἴσθι. ὀλίγοι μὲν γὰρ, οἷς
πιο λοχασθὲν βαθεῖν ἴσθι, ἡδύτατος
Καίσαρι συμφέρειν Ἀντώνιον καὶ
βλαπτόντα ὁμοῦ ἀελεῖναι, ἐπιφο-
βῶν ὄντα τοῖς φρονέουσιν· ἀποθανόντος
γὰρ ἀδύστερον σκάνειν αὐτοῖσι ἐπι-
τιμησῶν, βοηθημένους μάλιστα ὑ-
πὸ τῷ βασιλῆϊ. ἀδὲ μὲν ἐκείνων οἱ συν-
εστάτες· τὸ δὲ πλεονόροντος οἷα
καθ' ἐκείνου ἡμέτερον ὁ Καίσαρ ὁ-
βελζοδῶρος τε καὶ ζημιώμενοι πύ-
ργοι, ὅση αὐτοῖσι ἐτίθετο τῶν ἀγ-
βουλίῳ, ἀδὲ ὅσων ἢ ἀνεκτόν σῆμι-
ζον Ἀντώνιον ἱσπατόδοντα ἐς τὸ σῶ-
μα ἐπιβουλεύοντα· ὁ δὲ Καίσαρ
καὶ ὡς αὐτῶς ἐχρόνους ἐξετέρεξεν συν-
ὄργῃ μνησῶν, καὶ ἐδοκῶ αὐτοὺς ἐπι-
βουλεύεσθαι ὡς Ἀντωνίου ἐς τῶν
ἡρώδῃ τῷ δήμῳ φίλιαν ἐπι οἱ μνησ-
ῶν, ἐπι τε τῶν δύο τῶν Ἀντων-
νίου δραμῶν, τὰ αὐτῶν ἐδοκῶ, καὶ
θεοὺς ἐμμετρῆρετο, καὶ ἀγῶν ἡρώδῃ
πίστως, καὶ ἐς δικλῆν ἐλθεῖν ἀεὶ ὑ-
κλείετο. ἔδενος ἴ ὡς εἰόντος, ἔν
,, τοῖς φίλοις, ἔφη, δεχόμεναι
,, οἷς κελήτω· ἔ εἰπω, ἐπέτερε-

χαί' ἔσσι' καλυθεὶς ἢ αὐδῆς, ἠμωλῆς,
 & ἐλαιορέης ἀντιῶ, & τὰς αἰεὶ θύ-
 ρους ἠρῶν ἀκτὴ καλύσει τ' Ἀντώνιοι
 ἐλεγχθῶσιν ἀπὸ τῆς τε, τ' ἡμῶν ἐ-
 κερτῦρετο, εἶπε παῖδοι, ὡς ἄν Ἀν-
 τῶνις δουλοφρονεῖται. λεγόμενόν δ' ἔ-
 πειθε δὴν πῶδε σὺν πῶδι πολλῶ, μετέπιπτε
 τὸ πλῆθος, καὶ πρὸς αὐτοῖς τ' ἄγιν
 δόξης μετάνοια ἐνεργήνετο· εἰσι δ' ἔ-
 οι κ' τότε ἀπιστοῦντες ἀκνεν ἐκείτε-
 ροι τὸ πρὸν νέμειν· καὶ πρὸς ὑπε-
 κρυσιν ἀμφῶν τὰ γινόμενα διεβαλο-
 λον ἔναγ, συζημένον μ' ἄρπ ἐν ἱε-
 ρῶ, μηχανοκιδρῶν ἢ πῦρτι ἐπὶ τὰς
 ἐχθρῆς· οἱ δ' ἄντι τ' Ἀντώνιον ἠ-
 ρῶν τὸ ἐπινοῶν εἰς ἀφορμῶν φε-
 ρῆς πλείων, ἢ ἐς ἀλλοτερωσι τ'
 κληροκιδρῶν Καίσαρι.

Ὡς ἢ τὰ Καίσαρι ὑπὸ τ' κρῶ-
 φμ ἀπετελεθῶν ἀπηγγέλη τ' ἐν
 Βρετανίῳ στρατὸν & τὰς ἀπαρισμέ-
 νους ἐν ἔργῃ τ' Ἀντώνιον ἔχρη ἀμεί-
 λουτῶ τὸ Καίσαρ φονου, καὶ
 σφῶς ἐπιθυροῦσιν, ἀν δ' αὖθις, ἢ
 ὁ μὲν Ἀντώνιος ἐς τὸ Βρετανίον
 ἐξῆε δ' ἄρπ τῶδε· δεῖξας δὲ ὁ Καί-
 σαρ μὴ μῦ τ' στρατῶν ἐπανελθῶν
 ἀφ' ὧν ἔσθι αὐτὸν λάσσι, ἡρήμω
 φέρων, εἰς Καμπανίαν ἦλ, πρὸς
 τὰς πόλεις αἱ στρατεύσασιν πρὸ
 τ' πατρὸς ἀρισμένης· & ἔπειθε Κε-
 λατίαν περὶ τὴν, ἐπὶ δ' ἐκείνη κ' ἢ
 Σίλιον, δύο τῶδε Καμπῆς ἐκείτε-
 ρων· ἐπιδούς δ' ἐκείτω δ' ἐχθρῶς
 πεντακιστίας, ἄλλ' ἐς μυρίους ἀν-
 θρω, ἔτε ἀπλοκιδρῶν ἐτελεῶς,
 ἔτε συζητημένους πρὸς ἡμῶν ἱλας,
 ἀλλ' ὡς ἐς μόνον τ' σάματ' φ-
 λακῶν ἢ ἐνὶ σημείῳ· οἱ ἢ ἐν ἄσφ

pressus, convitia jaciebat in cum
 cum gemitu, iratus excludenti-
 bus, ne coargueretur Antonius:
 mōxque discedens populum tes-
 tabatur, si quid sibi accidisset,
 id imputandum cruentis insidiis
 Antonii. Ad has miserabiles vo-
 ces vulgus mutavit animum,
 prioris opinionis pœnitens. Nec
 decrant qui ambigerent utri cre-
 dendum esset: alii criminaban-
 tur utrumque fingere hæc in per-
 niciem inimicorum, quando in-
 ter ipsos recens facta sit gratia:
 rursum alii credebant, hoc, con-
 commentum Antonii, ut hæc
 occasione augetur suum satelliti-
 tium, aut alienaret veteranos à
 Cesare.

Cui postquam occultè renun-
 tiatum est, tum legiones Brun-
 disium advectas, & tum vetera-
 nos in colonias divisos, indignari
 quòd Antonius inultam sine-
 ret necem Cesaris, pollicerique
 operam suam ad hoc pro viribus:
 consul ea de causâ Brundisium
 profectus est. Caesar autem veritus
 ne ille cum exercitu reverfus
 se opprimeret destitutum præsi-
 dio, cum pecuniis properavit in
 Campaniam, veteranos à patre
 in colonias deductos ad suam
 militiam revocaturus. Mōxque
 prima ad se pellexit Calatiam,
 dein Cassilinum, sitas ex utro-
 que latere Capuæ: repræsenta-
 tisque in singulos quingentis fe-
 fertis, contraxit circiter decem
 millia virorum, neque justa ar-
 matura instructorum, neque digestorum in militares ordines,
 omnes sub uno signo ductans tanquam satellitium. At urbani

553

terriri redeunte cum exercitu Antonio, ubi audierunt & Cæsarem adventare cum alio, partim duplicaverunt metum, partim libenter id acceperunt, quasi usuri Cæsare contra Antonium, alii qui viderant eos in Capitolio rediisse in gratiam, fide hæc fieri putabant: mutuâque præstari operas, ut Antonius potiretur cupita potentia, Cæsar de parricidis poenas sumeret. In hac trepidatione Carnutius tribunus plebis inimicus Antonio, Cæsari vero amicus, huic obviam profectus, & ejus voluntate cognita, renuntiavit populo Antonium professis inimicitibus à Cæsare petiti, & oportere metu tyrannidis hunc contra illum ascisci in societatem, quando nullus alius præstod sit exercitus. His dictis introduxit Cæsarem, qui tum ad Martis secundo ab Urbe lapide diverterat: ille ad ædem castrorum se contulit, quam mox veteranis circumsteterunt cum oculis pugionibus. Ibi prior Carnutius pro concione invehit in Antonium: mox ipse renovabat patris memoriam, injurias ab Antonio acceptas commemorans, propter quas contraxisset exercitum, ut esset tutior: pollicebaturque patriæ operam & obsequium, & in aliis rebus omnibus, & in præfens contra Antonium. His dictis approbatis, concione digressa, milites qui diversum putarant, se venisse ut Cæsar cum Antonio rediret in gratiam, aut certè ad custodiam

Carnutius
tr. pl. ami-
cus Cæsaris.

Invehitur
in Antonium.

τὸ Ἀντώνιον δεδιότες καὶ στρατὸς ἐπιπύοντα, ὡς ἐπύδοτο καὶ τὸ Καίσαρος μετ' ἐπιτροπῆς ἀποστῆναι, οἱ μὲν διαλασπίας ἐδεδόκεισαν, οἱ δ' ὡς χηροσίδροι κατ' Ἀντωνίου Καίσαρος πορεύσον, οἱ δὲ αὐτῶν τὰς ἐν τῷ Καπιτωλίῳ Διὰλασπίας ἐπαρκατέ, ἵαπερ ἔσαν ἐπιμύζον ἐναὶ τὰ γινώσκοντα, & ἀντιδοσαν Ἀντωνίῳ μὲν δυναστείας, Καίσαρι δ' τὸ φωνεῖν. ἂν δὲ δὲ αὐτῶν θοροσούδραν Καρνούτου ὁ δὲ μὲν ἐρχόμενος ἐκ τῆς ἀντῶν, & παρ' αὐτὸ Καίσαρι φίλον, ἰαλίωτα τῷ Καίσαρι, & τῆς γνώμης ἐμμελῶν, ἀπήρξαι τῷ δήμῳ μετ' ἐκ τῆς ἀντωνίου σφύρας ἐπιπέμει τὸ Καίσαρος, & χηροσίνων δεδιότες Ἀντωνίον ἐπὶ τρωσινὸν τὸνδε ἀποστειλέσθαι, σφύραν ἄλλον ὅτι ἔχοντες ἐν τῷ παρῶν. ἴστω δ' εἶπαι, εἴσηγε τὸν Καίσαρος ἀυλιστάδρον παρ' τοῦ ἀστῆρος τῶν σφύρων πνυτεκρίδων ἐν τῷ Ἰ. Ἀ. μ. ἰ. ἰ. * ὡς δὲ εἰρηλδοί, ὁ μὲν εἰς τὸν νεῶν τῶν Διοσκουραν παρῆλθε, καὶ τὸν νεῶν ἀφ' ἐστῆς οἱ σφύραδρον ἐξιδίω ἀφαιρῆς ἀφαιρῆσθαι Καρνούτου δὲ ἀπὸ τῆς ἐδημηγορίας καὶ Ἰ. Ἀ. μ. ἰ. ἰ. ὁ δὲ Ἰ. μ. πατρὸς αὐτῆς ἰαπερ ἔμνησται, & ἂν αὐτὸς ὑπὸ Ἀντωνίου παδοί, δι' αὐτὸν & τὸνδε τὸν στρατὸν ἐσφυλακίῳ ἐν σωειλεγμένῳ. ἴσηγε τὸν εἰς πάντα τὸ πετελῶν ἰαπερ ἔμνησται καὶ ἰσησθ, & ἐς τὰ νεῶν ἀφ' Ἀντωνίου ἐστῆς. ὡς δ' εἰρηλδοί αὐτῆς & τῶν ἐκκλησίων Διὰλασπίαν τῶν ἐπὶ τῶνδε, ὁ σφύρας ἰσησθαι ἐς τὸ ἐναντίον ἐπὶ Διὰλασπίας Ἀντωνίου τε καὶ Καίσαρος ἀφίχθαι, ἢ ἐς μόνον γε φυλακίῳ Ἰ. Καίσαρος, Cæsaris & ultionem de percussio-

κῆ φωνίαν ἀμύμων, ἤχθηοντο τῆ
 καὶ Ἀντωνίῳ παρὰ τὸν ἄλκιμον, ἔσπευον
 ἄλλοι τε σφῶν μετὰ τὸν, καὶ οὐκ ἔ
 ἰσώσαντο, καὶ οἱ μὲν ἐπὶ τῶν ἐπιεικῶν
 ἤσαντο ἐς τὰ οὐκ αἰσίου, αἰσίου δὲ ὁπλῶν ἀνέ
 ἔσπευον, οἱ δὲ ἔτι ἐπὶ ἀληθῆς ὑπέσταντο
 ἄλλοι. ὁ δὲ Καίσαρ ἠπόρητο μὲν, εἰς
 τὸ ἐναντίον αὐτῶν ἐσπείρασε μετὰ
 χθῆς, ἐλπίσας δὲ αὐτῶν περὶ τοῦ
 μῆλλον, ἢ βίαια ἀπέσεισεν, σπει
 ἤσει τῆς ἀσφαλείας, καὶ τὸν μὲν
 ἐπὶ τὰ ὄπλα ἐπέμπε, τὸν δὲ ἀ
 πλῶς ἐς τὰ οὐκ αἰσίου πάντως δὲ ἐ
 πικρύπτων τῶν ἀχθῆδων ἐπῆγε
 τὸ σπυρίον, ἔτι δὲ οὐκ ἐπέμπε δω
 ρεύσας, ἔτι δὲ οὐκ ἐπέμπε ἀμείψα
 σθαι ἐλεῖν αἰεὶ χροῶντο εἰς τὰ
 ἐπείθοντο, αἰσίου περὶ τοῦ φίλοις
 μῆλλον, ἢ ἐσπείρασε. χιλιούς μὲν
 δὲ μύσους ἢ τετρακισχίλους τὰς λέ
 γων, ἐπέμπε ἐπὶ τὸν μύσους οἱ πε
 ρεμύσους (ἀφῆσαντο ἡδὲ ἀφῆσαν
 ἀφῆσαν) οἱ δὲ λοιποὶ τότε μὲν
 ἐξήσαντο ἀνεμνησκόοντο δὲ αὐτί
 κα γεωργίας τε πόων, καὶ κερδῶν
 στρατίας, καὶ λόγων τῶν Καίσα
 ρος, καὶ ἀπειθείας αὐτῶν πρὸς αὐ
 τοῦσιν, καὶ χαρίτων αὐτῶν τε εἰλή
 φησαν καὶ αὐτῶν ἡλπίστον ἐπὶ λήσεισθαι
 αὐτῶν τε ὄχλου ἀγχαμῶν, μετὰ
 νόου, καὶ τῆς ἀσφαλείας ἐς ἐ
 σπείρασαν ἐπισημῶντες, ἀπλίζον
 το, καὶ πρὸς αὐτῶν ἐπαύσαντο. ὁ
 δὲ ἡδὲ μετὰ χροῶντο ἀλλοι τῶν
 τε Ρόμην καὶ τὸ ἀγχοῦ πῶν
 τα ἀφῆσαν, ἐσπείρασαν ἑτέρους ἐφ'
 ἑτέροις, καὶ πάντως ἐς Ἀθήνας ἐ
 πέμπε. Ἀντωνίῳ δὲ ἀφῆσαν μέσοι
 ἐς τὸ Βρετανίον οὐκ ἐπὶ τῶν ἐν

ribus, agrè ferebant pollicitum
 operam contra Antonium, du
 cem quondam suum, tunc verò
 confulem. Horum aliqui pete
 bant reditum ad suos tanquam
 arma paraturi, non enim se pos
 se ferre alia quàm quibus adue
 vissent; alii verò id quod erat præ
 se ferebant. Cæsar ut vidit rem in
 diversum cedere, turbatus non
 nihil, sperans tamen verbis pot
 ius quàm vi se traducturum eos
 in suam sententiam, petita con
 cessit, alteros ad arma paran
 da mittens, alios domum simp
 liciter: dissimulatoque dolore
 laudavit eos quòd se deduxis
 sent, denuòque donatis promi
 sit posthac liberaliorem gratiam:
 quandoquidem in quavis neces
 sitate illis mallet uti, nempe ami
 cis paternis, quàm alio milite.
 His verbis ex decem m. tantum
 m. (vel, ut alii produnt m m m.)
 flexi permanerunt cum eo: ce
 teri tunc quidem abierunt: sed
 mox reputando labores agriculturæ
 & lucra militiæ, tum promi
 ssa Cæsaris & facilitatem in
 concedendo quæ postulaverant,
 & gratiam tam redditam sibi
 quam speratam in posterum, ut
 sunt mores vulgi mutabiles, pec
 cationem ducti, honestam occa
 sionem arripuerunt, & quasi in
 hoc tantum discessissent ut se
 armarent, cum armis ultro
 ad eum reversi sunt: qui jam
 Ravennam & propinqua loca
 obeundo cum alia pecunia, con
 tinuatis delectibus in dies age
 bat copias, iussas coire ad Arretium. Interea Brundisium e v.

554

Cæsar ab exercitu describitur.

Exercitus ultro ad Cæsarem redit.

Macedonicis legionibus quatuor venerunt ad Antonium: quæ infantes eum ob cessationem in persequendis homicidis, sine acclamationibus deduxerunt ad tribunal, quasi rationem audituri ante omnia. Id silentium ille iniquo animo ferens, non continuit se quin eis exprobraret ingratitude, non agnoscentibus quanto præstaret in Italiam ire quam in Parthiam, nec ullum signum grati animi edentibus. Præterea querebatur, quod missos ab adulescente petulante, (sic enim appellabat Cæsarem) concordia turbatores non adducerent ad ipsum: se tamen eos inventurum: exercitum verò ducturum ad decretam sibi provinciam, fortunatam illam Galliam, & viritum centum H. S. daturum. Hæc in promittendo parcitas risu excepta est: quem quum molestè ferret, aucto tumultu deferebatur. Tum surrexit & ipse, hoc tantum profatus, Discedis imperata facere. Quumque à tribunis seditiosos expetisset (suis enim cuiq; in Romano exercitu locus nominatim ascriptus est)

Antonius
à suis de-
feritur.

555

Antonius
exercitum
decimat.

ex militari disciplina sorte duxit decimum quemque: nec tamen in hos omnes, sed in partem tantum animadvertit, putans se eos territorum paulatim: quamvis hoc facinore irritavit eos magis quam terruit. Quod ubi videre Cæsariani qui ad eos corrumpendos missi fuerant, tum maximè libellos spargebant per exercitum, pro Antonii sordibus & erudelitate revocantes superioris Cæsaris memoriam, & ad

Μακεδονία τελευτῶν τέσσαρα ἐπιμε-
φοῦνοι δ' αὐτὸν σὺν ἐπεβελόντων
τῆ φωνῆ Καίσαρι, χάρις εὐφα-
μίας ἐς τὸ βῆμα παρεπιμένοι, ὡς
ᾤοντο τὰς σφίσι ἐκλογισμῶν προσι-
του. ὁ δὲ αὐτῶν χαλιποῦντος τῆ
σιωπῆς, ἔκπεσον, ἀλλ' ἀνείδι-
ξεν ἀρχαίσιαν ἐν Παρθυαίαν ὑπὸ
ἑ μετερχοῦσιν ἐς τὴν Ἰταλίαν, ἔ-
σση ἐπιμαρτυροῦσι τοῦδε χάρι-
τος ἐμεμφοτο ἢ ὅτι κῆ μειομακί-
ασι πεποιθὺς (ὡδὲ τὸν Καίσαρα κη-
λῶν) ἀνδρας ἐπιπεμπούμενος σφίσι
εἰς Διελφοῦν σὺν αὐτοῖς ἀσπαργα-
σιν αὐτῶν, ἀλλὰ τῶδε μὲν αὐτοῖς
εὐρήσειν, τὸν δὲ στρατὸν ἀξίον ἐπὶ
τῶν ἐπιψηφισμένων οἱ χάριον ἐν-
δειμῶν Κελπικῶν, ἔ τοῖς περι-
στῶν ἐκείνῳ δεήσεται δεσχευμῶν ἐ-
κείνῳ. οἱ δὲ ἐγγέλασαν τῆ μικρολο-
γίας. ἔ χαλιποῦσαντ' αὐτῶν, μέγα-
λον ἐδοῦντοσιν κῆ διεδιδρασκον. ὁ ἢ
ἐξάνιση τοῦσθον εἶπαν μετ' ἡσθεσθῆ
ἀρχεῶν. ἐπήσας δὲ ᾤοντο τῆ χα-
λιποῦσαντ' ἑσσιωδῶν (ἀνάρχα-
πτος γὰρ ἐσιν ἐν τοῖς Ρωμαίσι
στρατοῖς αἰεὶ κη. ἔ ἕνα ἀνδρα ὁ στρα-
τος) διεκλήρωσε τῶν στρατιωτικῶν
νομῶν, ἔ ἔ τὸ δέκατον εἶπαν, ἀλ-
λά μέρ' ἕκτερος ἔ δέκατου, κη-
μίζων σφῶν ὡδὲ κη. ἔ ἀνείδι-
ξεν δι-
όλιθον. οἱ ἢ ἐκ ἐς φῶσον κη. ἔ
ἢ ἐς ἀργῶν δὲ τῶν καὶ μισ' ἔ-
τρέποντο. ταῦτα δ' ὁρῶντες οὐδ' ὁ
Καίσαρ ἐπὶ Διελφοῦν τῶνδε ἀσ-
πετομῆς, βιβλίας πολλὰς τότε κη-
λίσε διεβρίπτου ἐς τὸ στρατοπέδον
αὐτῆ τῆς Ἀπτανίου μικρολογίας τῆ
ἔ ὁ μῆστις ἐς τὴν Καίσαρος μνη-
μῶν ἔ ἀσπῆρον, κῆ βούδων ἔ

νῦν ἢ χρονίως διαψιλεῖς μεμπέ-
 λησας, ὡς ὁ Ἀντώνιος μιλύμασι
 τε μεγάλοις ἐξέτει ἢ ἀπειλαῖς, εἰ-
 πὶς ἐπικραύεται, ἐδένα δὲ συλλα-
 βῶν ἐρχάλεπρον, ὡς τοῦ στρατοῦ
 σφῆς ἐπικρύπτουτο. ἀπαγγελ-
 λομένων δὲ καὶ τῶν ἐν ταῖς ἀπει-
 κίαις τε ἢ ἐν Ρώμῃ Καιοσεὶ πε-
 πτωγμένων, ἐδορυεῖτο, ἢ ἐπελ-
 θαν αὐτὸς ἐπὶ τῷ στρατῷ, ἔφη χρ-
 λεπήνην μὲν τῷ μαρνοντι ὑπὸ ἀναγ-
 κῆς στρατιωτικῆς ὀλιγῆς ἀπὶ παλαιο-
 νων ἀν ἐκολαζεν ὁ νόμος, ὅτις
 ἢ εἰδένου σαφῶς ἔτε ὁμῶν ἔτε μι-
 21 κρολόρον Ἀντώνιον. Ἀλλ' ὁ μὲν
 22 φθόνος εἰρηδοῦ κακορεσμένον,
 23 ἔφη, ἢ τοῖς ἀμφοτεροῖς καὶ
 24 ταῖς κολάσεσι. ταῖς δὲ ἐκατόν
 25 δεσχυμῶς ἐμίει ἐ δαρειάν, ἐ ἦδ
 26 τῶτο γὰρ Ἀντωνίου τύχης, αἰλ-
 27 λά τῷ πρῶτης ἐς ὑμῶς ἐντεύξιος
 28 πρῶτα στρατοῦ κέρων, ἢ δι-
 29 βῶν ἐκείνουσα δὲ δῆνην, ἢ χρῆ
 30 νόμου πατεροῦ τε καὶ στρατιωτι-
 31 κῆ, καὶ ἐς ταῦτε αὐτῶν, καὶ ἐς
 32 πάντα ἐνπρόθεως ὑπάρχεν. ὁ μὲν
 33 ἔταως εἶπεν, ἄδεν ἔτι πρῶτα τῆ
 34 δαρειά, τῶ μὴ δοκεῖν ὁ στρατηγὸς
 35 ἡσθηδῆς ἔστρατοῦ, οἱ δὲ ἐλάμβαν-
 36 νον εἶτε μετρωγόντες εἶτε ἔδεδότες.
 37 ὁ δὲ αὐτῶν τῶς μὲν ταξίαρχους εἶτε
 38 μιλίων ἐτι τῷ σάτιαις, εἶδ' ἑτέρας
 39 ὑπονοῶν ἐγγλωσσεῖ τῶς ἢ λοιποὺς
 40 ἢ τὰλα ἐν ταῖς χρεῖαις ἐδεξέτο,
 41 ἔ πρῶτα πεπειν ἀνά κέρων τῶν πε-
 42 ρα ἡλιασσοῖν ὄδουεν ἐπὶ Ἀρμίνης,
 43 αὐτὸς δ' ἐπὶ λέξιανθον ἐν πάντων
 44 στρατηγῶν ἀσάρον ἀνδρῶν δόξων
 45 πᾶσι σώματα ἢ ποῦ τρέπον, ἄ-
 46 θδουεν ἐς Ρώμην, ὡς ἐκείθεν ἐπὶ
 47 τὸ Ἀρμίνιον ὀρμήσαν. ἐσῆ ἢ ἐς τῶν
 48 πολιν σαβαρῶς, τῶν μὲν ἡλνυ πρῶ

junioris liberalitatem invitantes.
 Quorum indicibus quum consul
 magna præmia proposuisset, ce-
 latoribus contra interminatus
 esset pœnam, nemine prodito æ-
 grè ferebat, quasi exercitus eos
 tegeret. Quûnque renuntiaren-
 tur quæ tum in coloniis tum in
 Urbe Cæsar agebat, turbatus
 rursum ad milites prodiit, dicens
 se dolere quòd necessitate coac-
 ctus animadvertisset, licet in pau-
 ciores quàm pro ratione milita-
 ris disciplinæ, & ipsos scire quàm
 nec sordidus nec sævus sit Anto-
 nius. Sed faceffat, inquit, invi-
 dia, & satis sit tum erroratum
 tum pœnarum. Ceterùm cente-
 nos illos festertios accipietis, non
 dono, nec enim id Antonii for-
 tuna patitur, sed quò primus no-
 ster congressus sit auspiciator:
 posthac juxta patriam & milita-
 rem disciplinam parendum est
 imperatis & nunc, & de cetero.
 Hæc locutus nihil ad donativum
 addidit, ne videretur imperator
 cessisse militibus: illi oblato con-
 tenti fuerunt, sive metu sive pec-
 nitentia. Ipse tribunus eis muta-
 vit, sive ob seditionem iratus,
 sive aliqua suspicione motus:
 ceteros quoties opus habebant
 tractavit comiter, & alios post
 alios per maritimas regiones Ari-
 minum misit: habitoque dele-
 ctu præstantissimi cujusque vel
 corporis dotibus vel animi, con-
 fecta ex eis pratoria cohorte Ro-
 manum iter fecit: inde porro itu-
 rum Ariminum. Intraivit autem
 Urbem magno fastu, relicta e-
 quitum

Antonius
 * ibnos
 militum
 mutat.

ὁ μὲρ δὴ λαμπρῶς ἔστας ἐς τὸ Ἀ-
 ρμινον ἀπεπέμπετο, ὅθεν ἐστὶν ἡ
 τὴ Κελπηὶς ὄρη, καὶ ὁ στρατὸς ἡ
 αὐτὰ χωρὶς γε ἴσχυε νεολετῶν, τρία
 τέλη τῶν ἐκ Μακεδονίας μεταπέμψαι
 (ἤδη γὰρ αὐτὰ καὶ τὸ λοιπὸν ἀφί-
 κτω) ἑξαετρακόντες ἢ ἑνὶ καὶ γα-
 ρῶντες, ὁμοίως ἐδοκίμη νεοσυλλογῶν
 ἀμείνους ἐς τὸ διπλάσιον εἶναι ἔ-
 ται μὲρ Ἀντωνίου τίσασθαι ἐγγίγνεται
 τέλη γεγενησῶν ἀνδρῶν, ἃ ὅσον
 ἐξ ἑξῆς αὐτοῖς ἐπίκουρον ἀλλοῦ ἐπι-
 καὶ ἡ τοῦ σώματος φρουρὰ, καὶ τὰ
 νεολετῶν. Διπλοῦς τε ἔχον ἐπὶ ἑ-
 λμα τίσασθαι τέλη, ἃ Ἰσθμίου Παλ-
 λίου δύο, ἃ Παύλου ἐν τῇ ἑτέρῃ
 Κελπηὶ τρία ἐδοκίμη ἀφῆσθαι τῷ
 Ἀντωνίῳ. Καίσαρ δὲ ἡ δύο μὲρ ὁ-
 μοίως τὰ ἀξιολογώτατα, εἰς αὐ-
 τὸν δὲ ἃ Ἀντωνίου μεταπέμψαι, ἐν
 ἢ νεοσυλλογῶν, δύο ἢ ἐκ ἴσχυος
 ἐστρατευμένων, ὅσα ἐπιτελεῖ μὲρ
 ἑκάστη τοῖς χερσὶν εἰδὲ τῶν ἐπι-
 στήτων, ἵνα ἢ τῶν νεοσυλλογῶν καὶ
 ἑκάστη ἀναπληρῶνται συναγωγῶν
 ἐπὶ ἅπαντας ἐς Ἀλβανίαν, ἐπιτελεῖ
 τῇ βουλῇ ἢ ἢ ἐφῆδετο μὲρ αὐτοῖς
 Καίσαρ ὡς ἀπαρῆν καὶ τότε τινες
 ἦσαν οἱ ἀσθενεῖς Ἀντωνίου, ἢ
 χρονοῦ δὲ τοῖς τέλει ἐκ ἐς τὴν
 βουλῆν, ἀλλ' ἐς τὴν Καίσαρ με-
 τεβῆσεν. ἐπανίσταται ἐπὶ ὁμοίως αὐ-
 τῶν τε ἃ τὸν Καίσαρα, ἢ φασὶν
 ἄλλοι ἢ ἔσθαι ὅτι καὶ ποιεῖν αὐτοῖς
 ψηφισμῶν, ὅταν αὐτοῖς ἀνείη δρ-
 χαι ἐς τὸ πρῶτον παρῆλθον
 ἡ ἢ σαφὲς ὅτι χρηστοὶ μὲρ αὐ-
 τοῖς καὶ Ἀντωνίῳ, στρατὸν δὲ ἑδῆναι
 πῶ ἔχοντες ἴδιον, ἐδὲ κρατεῖσαι
 χωρὶς ἑαῶν δυνάμεις, ἐς τὰς
 νέας ὄρησιν πῶ ἀνετίθετο. τῶν Καί-
 σαρος δὲ ὁ στρατὸς πελίκως τε καὶ

Itaque splendido comitatu dedu-
 cente petebat Ariminum, situm
 in primo aditu Galliae, habens
 praeter tirones, legiones Mace-
 donicas tres: jam enim & reli-
 quum earum venerat, veterani
 quoque seniores: videbantur ta-
 men duplo praestare tironibus.
 Atque ita quatuor legiones ei ad-
 fuerunt virorum exercitatorum,
 una cum solitis eas sequi auxiliis,
 praeterea praetoriani cum tironibus.
 In Hispania Lepidus cum qua-
 tuor legionibus, Asinius Pollio
 cum duabus, & Plancus in ulte-
 riore Gallia cum tribus, videban-
 tur secuturi partes Antonii. In
 Caesaris exercitu robur erat duae
 ille legiones, quae ad eum trans-
 ierant, una tironum, duae vetera-
 norum, haec quidem non integrae,
 sed suppletae ex tironibus. His om-
 nibus Albam convenire iussis,
 rem significavit senatui: qui la-
 tus, ut rursus non facile agnos-
 sceres eos qui modò Antonium
 deduxerant, dolebat tamen le-
 giones ad Caesarem potius quam
 ad se transisse. Nihilominus tum
 illius tum legionum voluntate
 collaudata, polliciti sunt S. C. de
 rebus gerendis, quamprimum
 novi magistratus accesserint ad
 rempublicam. Nec dubium erat
 quin usuri essent his copiis con-
 tra Antonium, quando nullum
 proprium haberent exercitum,
 nec possent absque consulis de-
 lectus facere, ideoque differrent
 novos in magistratus omnia.
 Caesari autem exercitus securus
 cum licitoribus obtulit, rogans ut

557

Caesarem
 exercitus
 propraeto-
 rem creare
 vult.

vellet esse propraetor, atque ita eos pro imperio duceret, affluetos parere magistratibus: ille laudavit eos pro honore sibi habito, rem tamen totam in arbitrio senatus reliquit, & militibus obnixus est serio, nec passus est legatos mitti ad senatum, quasi ultro sibi eum honorem delaturum, praesertim si vestrum, inquit, studium, & meam cunctationem fenserint. Hoc ægrè impetrato, & ducibus contemptos se querentibus, rationem sui facti sic reddidit, ut diceret senatum in suis partibus esse non tam ulla erga se benevolentia, quàm Antonii metu, & militum inopia, idque tantisper dum illo sublato percussiores, amici patrum & cognati, copias eis collegerint. Hæc intelligens, inquit, ministrum illorum me simulo: non est igitur à nobis detegenda hæc simulatio: quos, si magistratum usurparemus, accusarent ut injustos & violentos, quòd si modestè nos gesserimus, ultro fortasse dabunt, timentes ne à vobis accipiam. Hæc locutus spectavit decurrentes duas legiones transfugas, inter se commissas, & representantes omnia que in serâ pugna solent fieri, nisi quòd abstinebatur cædibus. quo spectaculo delectatus, & libenter occasionem liberalitatis arripiens, alteros quingenos H s insuper eis addidit: quòd si certamine opus fuerit, quinque millenos victoribus est pollicitus: atque ita donativi largitate devinxit suos mercenarios.

ῥα εὐδοφόρος ἐκδομαμένους περὶ ταχύνοντες, ἤξιον αὐτῶν ἀντισημαίνοντες, καὶ σφῶν ἀμείψαντες ἀρχουσί ταχύνοντες. ὁ δὲ τῶν μὲν τιμῶν ἐπέκει, τὸ δὲ ἔργον ἐς τὴν βουλῶν ἀνέτιθετο, καὶ βουλευτρῶν ἐπιτῆστο χροεῖν ἀδρόως ἐκάλει, καὶ προσδοκόμενος ἐπέειπεν, ὡς καὶ τῆς βουλῆς ψυφισιῶντος ἕκαστα καὶ ἐαυτῶν, καὶ μάλιστα ἐν ἀποφασίᾳ τῆν ὑμῶν ἐργῶν ἀποφασίαν, καὶ τὸ ἐμὸν ὄκνον ἀπελάττειν οὐδὲ μοις ἔγω, καὶ τὸ ἡμεῶν, ἐς ἡμεῶν ἀνταγωνιστῶν αἰτιωμάτων, ἐξελογιστο αὐτοῖς τῶν βουλῶν οὐκ ἐνὶ αἰσῶν αὐτῶν ἀποκρίναι μάλιστα, ἢ Ἀντωνίου δέει καὶ στρατιῶν ἀποφασίαν, μέγιστον καὶ ἐλαττωρ ἡμεῖς Ἀντωνίου, καὶ οἱ σφαιρίως, φίλοι τῆ τῆ βουλῆ καὶ συζήσεις ὄντες, διώκειν αὐτοῖς συναρμωσίαν, ἢν ἀποφασίαν ἐπιπρῆσαι ὑποκρίνομαι: μὴ δὲ ἀποφασίαν τῶν ὑποκρίσεων ἀποκρίνωμαι, ἢν ἀποφασίαν μὴ ἡμῶν τῶν ἀρχῶν, ἐπιπρῆσαι οὐρανὴν ἢ βίαν, ἀποφασίαν. Ἐἰ ἴσως ἐπιπρῆσαι αὐτοῖς, δέει μὴ περὶ ἡμῶν λαδοίμι. τοιαύτῃ εἰπὼν, εἰδὲ αὐτὸν γυνάσσει τὸ δύο τῶν τῶ ἀποφασίαν ἀπὸ Ἀντωνίου. ἀποφασίαν τε ἐς ἀλλήλους, & δρῶντων ἀποφασίαν ἔργα πολέμου πᾶντι, πᾶν ἐς μόνον θάνατον. ἡδὲ ἐν τῆ δέει, καὶ τὸ ἀποφασίαν ἐπιπρῆσαι ἀποφασίαν, ἐπέκει αὐτῶν ἐπέκει περὶ ἀποφασίαν ἀποφασίαν ἐπιπρῆσαι, ἢ ἐπιπρῆσαι πολέμου χροεῖν ἡμῶν καὶ ἀποφασίαν ἐπέκει περὶ ἀποφασίαν ἀποφασίαν. ὡδὲ μὲν ὁ Καίσαρ ἀποφασίαν ἀποφασίαν τῶν ἀποφασίαν ἐκράτειστο. & τῶν δὲ μὲν ἐν ἀπὸ τῆν Ἰταλίαν.

Ἐν ᾗ τῇ Κιλικίῃ τὸ Δέκιμος ὁ Ἀντώνιος ἐπέδωκεν ἐς Μακεδονίαν μετένα, κειδόμενον τε τῶν δημοῦ & Φειδόμενον ἑαυτῆ· ὁ δὲ ἀντιπερμενὸν αὐτῶν τὰ πρὸς τὴν βουλῆς οἱ κημισμένα γράμματα, ὡς ἔχει διὰ τὸν δῆμον εἰκεῖν οἱ πρέπον, ἢ διὰ τὴν βουλῆν Ἀντωνίου μῶλλον. Ἀντωνίου δὲ αὐτῶν ἀπορρομίαν ὀρίζοντο, μετ' ἡν ὡς πολέμιον ἡγήσεται, κηκροτέρων ὁ Δέκιμος ἐπέλαθε ὀρίζων ἑαυτῶν, μὴ ἴσσοσι γένοιτο τῇ βουλήν πολιμίου. Ἐὖ Ἀντωνίου ἐμμερῶς ἀν' αὐτῆς κρητισσες ἔπι ὄντο ἐν πεδίῳ, ἐπὶ ταῖς πόλεις ἔκρανε παρελθεῖν, αἱ δὲ αὐτῶν ἔδραστο· καὶ δόξασεν ὁ Δέκιμος, μὴ οὐδὲ ἐσελθεῖν ἐς τινα αὐτῶν ἐπιδύηται, πλάσσειται γράμματα τὴν βουλῆς κηλέσης αὐτῶν ἐς Ρώμην σὺν τῶν στρατῶν, καὶ ἀναζήτας ἔχουσι πᾶσι ἐπὶ τῆς Ἰταλίας, ὑποδεχομένον αὐτῶν ὡς ἀπὸ τῶν πάντων, μίχου Μουτίνου παρεδύον, πόλιν εὐδαίμονα, πῆς τε πόλεις ἀπέκλειε, καὶ τὰ τῶν Μουτίνων ἐς ταῖς τροφῆς σὺνέφερεν, ὑποζύγια τε ὅσα ἡν κρητίσθαι, καὶ ἐπέεχθε, μὴ χρόνιον ἢ πολιορκία γένοιτο, καὶ τὸ Ἀντωνίου ὑπέμενε· στρατῶν δὲ ἡν αὐτῶν μονομάχων τε πλῆθος, καὶ ὀπλιτῶν τρία τέλη, ἂν ἐν μὲρ ἡν δευσερατόταιν ἀνδρῶν ἐπι ἀπέκρον, δύο δὲ, ἀ καὶ ἀπὸ τῶν ὑπεστρατιμένα αὐτῶν, πισόταται ἡν. ὁ δὲ Ἀντωνίου ἐπιλεθῶν αὐτῶν σὺν ὀργῇ, τῶν Μουτίνων ἀπέπερθε τε καὶ ἀπέτερχε· καὶ Δέκιμος μὲρ ἐπολιόρκειτο.

Ἐν δὲ τῇ Ρώμῃ καὶ πᾶσι ἐπὶ τῶν νομικῶν ὑπᾶτοι γένουσι Ἰρ-

Eodem tempore in Gallia Decimus Antonius jubebat migrare in Macedoniam, vel ut pareret populo, vel ut sibimet ipse parceret. Ille remisit ad eum allatas sibi à senatu literas: quasi nihilominus apud se voluntas senatus deberet valere, quàm apud Antonium populi. Quùmque consul ei præfinisset diem, ad quam, ni provincia sibi decederet, pro hoste haberetur, Decimus postulavit proferri sibi eum terminum, ne fortè ille citius hostis à senatu judicaretur. Tum Antonius, qui faciliè potuisset delere ejus exercitum, etiam tum in castris agentem, maluit ad urbes promoveri copias: nec ille excludere eum. Decimus veritus ne ulla earum sibi pateret, finxit se cum exercitu à senatu in urbem revocari per literas, ingressusque iter versus Italiam, omnibus ut abeuntem excipientibus, ubi Mutinam urbem opulentam pervenit obiter, portas clausit, & annona Mutinensium usus est ad alendum exercitum, mactatorumque jumentorum carnes salivit, si fortè contingeret diuturnior obsidio: ibique expectabat Antonium. Habebat autem in exercitu gladiatores multos, & legiones tres, quarum una ex tironibus constabat, reliquæ duæ antea quoque militabant ejus auspiciis, ipsi fidissimæ. Antonius verò cum ira eò delatus Mutinam circumvallavit.

Dum ita obsidetur Decimus, calendis incuntis anni consules novi

Hirtius &
Pansa. coff.

559

L. Pifo.

Ciceronis
factio, ut
hostis ju-
dicetur
Antonius.
Salvius
trib. pl.

novi Hirtius & Pansa mox à sacrificio in ipsum templum convocarunt senatum contra Antonium. Ibi Cicero ejusque amici censebant eum hostem judicandum, quando Galliam invito senatu armis occupasset, ceu arcem contra patriam: & exercitum in Getas sibi datum transvexisset in Italiam. Addebant eum post Casarem nova de dominatione agitare consilia, quòd in Urbe proplam centurionibus se supasset more satellitii, ædesque suas tanquam arcem munisset armis & tesseris, omniàque superbius egisset quam deceat magistratum annum. At L. Pifo, qui erat absentis Antonii vicarius, vir cum primis illustis, & alii qui vel Antonio studebant, nonnulli verò ipsi ita sentiebant, censebant diem illi dicendam: quando alienum esset à majorum institutis, civem indicia causa damnare, & alioqui parum deceret, eum qui pridie consul fuisset, pro hoste haberi postredie, præfertim toties laudatum & ab aliis & ab ipso Cicerone. Ita senatus ea die ad noctem usque mansit animi ambiguus. sequentis verò diei primo mane patres rursus coierunt in curiam: & prægravante Ciceronis factione, ex senatusconsulto hostis judicatus fuisset Antonius, ni Salvius tribunus plebis rem integram differri jussisset in crastinum. semper autem in hoc collegio potior est intercedentis auctoritas. Id Ciceroniani admodum graviter ferentes, non temperabant sibi à

τιός τε κὶ Πάσης, τὴν βουλὴν ἐυ-
δος ἐπὶ τοῖς ἡσίοις ἐν αὐτοῖς ἐπὶ ἱε-
ροῖ σωῆσαι ἐπὶ Ἀντωνίῳ. Κικέρων
μὲ δὴ κὶ οἱ Κικέρωνοι φίλοι πολέ-
μιον αὐτὸν ἤξιον ἤδη ψήφισαῖς,
τὴν Κελτικὴν, ἀρχῆς τῆς βου-
λῆς, εἰς ἐπιχείρημα τῆς πατριδος
βιαζομένων ὄπλοις, ἔτι ἐπὶ Ὀρ-
κας αὐτῶν δεδομένον ἐσπῶν εἰς τὴν
Ἰταλίαν ἀναγαγόντων ἐπελήθησεν ἢ
κὶ τὴν ἀλλοίαν αὐτῶν μὲν Καίσαρα
σπασάρεσσιν, ἐν τῷ πόλιν φανερώς δο-
ρυφορηθέντων ἰσῶ τοσαύτῃ λαο-
γῶν, κὶ σπῆ τὴν οἰκίαν ἀσπερ ἀ-
κρον, ὅσπλοις ἔσσωθήμεθα κεχρη-
μενοι, κὶ τὰλλα σοβαροτέρου σφί-
σι φανέντων, ἢ κηρὶ τὴν ἐπισπῶν
δραχμῶν. Λεῖοντι δὲ Πείσων ὁ τῷ
Ἀντωνίῳ τὴν ἀποδομίαν ἐπιτροπέων,
ἀνῆρ ἐν τοῖς μέγιστα Ρωμαίων ἐ-
πεφανής, ὅσοι τε ἄλλοι τῷ Πείσωνι
δι' αὐτὸν ἢ δι' Ἀντωνίου ἢ κηρὶ
οἰκίαν γνήμιον σπασοστίθεντο, κη-
λεῖν αὐτὸν εἰς κρησὶν ἤξιον, ὡς ἔ-
πάτριον σφίσι ἀκρίτου κηραδική-
ζειν, ἐστὶ εὐπρεπὲς ἔχθρῶς ἰσῶ αὐ-
του τὴν ἐπιούσης ἡμέρας, ἔτι μὲν
μέγιστα συνεχεῖς ἐπαίνους ἄλλοι τε κὶ
Κικέρων αὐτὸς εἶπε ποικίλεις. ἢ ἢ
βουλῇ, τότε μὲν ἀνγλήμαλοι τῆς
γνήμιας εἰς νύκτα ἀειλήθησιν ἄρσο
δὲ ἐπὶ σπῆ ἑ αὐτῶν εἰς τὸ βουλο-
σθέντων σπασέθησιν, ἐνθα ἑ Κικε-
ρωνεῖων ἐπιβαροσῶντων, ἐψήφισα ἄν
ὁ Ἀντωνίος πολέμιος, εἰ μὴ τῶν
δημάρχων Σαλοσίου ἐς τὴν ἐπισπῶν
ἐκλήθησεν ἀναδεδεῖσθαι ἐστὶ δὲ ἐν τοῖς
ἀρχαῖσιν ὁ κωλύσων ἀεὶ δυνατοστέ-
ρος. Οἱ μὲν δὴ Κικερωνεῖοι κὶ τῶν
τῶν μέγα φορηκῶς ἐνυβελίζον, κὶ

τὸν δῆμον ἐκδραμόντας ἠρέδιζον ἐπ'
 αὐτὸν, καὶ τὸν Σαλονίων ἐς αὐτὸν,
 οὐκ αὐτοῦ ὃ ἵ ἀνακαταλύκτας ἐξέ-
 στρέψαν ἕως ἡ βουλῆ κατέχευε, δει-
 σασαὶ μὴ μετεπιποιήσῃ τὸ δῆμον, ἐς
 μημίλου ἀγαγὼν Ἀντωνίου ἔπειθ'
 ἤγνωσαν καταγινώσκοντες ἀνδρὸς ἐ-
 πιφαιεῖς πρὸς δικῆς, οὐδ' ὅτι πῶ
 Κελτικῶν ὁ δῆμος αὐτῷ δεδωκεῖ,
 ἀλλ' ἰσῶρ τῶν σφαγίων δεδότης,
 ἐρχίζοντο παρῆτα μὲν τῶν ἀμνη-
 σίαν ἀνακινίσαντι τῷ κατ' αὐτὸς.
 διὸ καὶ τὸ Καίσαρι ἐς αὐτὸν παρῆ-
 ται ἐρχοῦντο, καὶ ὁ Καίσαρ σὺν ἀ-
 γνων, ἤρετο καὶ αὐτὸς ὅμως παρ-
 καθελείν τὸν Ἀντωνιον. τοιαῦδε μὲν ἡ
 βουλὴ γινώμη τὸν Ἀντωνίου εἶχε, οὐ
 ὀργῆ' ἀναθεμένου δὲ τῶν ψήφον
 αἰς ὁ δῆμοσθερ ὁκέλευε, ἐψη-
 φίσαντο ὅμως Δεκίμων τε ἐπαγί-
 σμα σὺν ἐκείνῳ Ἀντωνίῳ τὸν Κελ-
 τικῆς, καὶ τοῖς ἰσῶταισι Γερτίῳ καὶ
 Πάνθῃ Καίσαρα συστρατηγῶν οὐ
 νῶν ἐχθ' ἐρατοῦ, ἐπιχρυσὸν τε αὐ-
 τῶ ἐκίσεια τεθλίωμ, καὶ τῶν γνά-
 μῶν αὐτὸν ἐσφείρειν οὐ τοῖς ἰσῶται-
 κῆσι ἤδη, καὶ τῶν ἰσῶταιν αὐτῶν
 μετρίων τῶ νῶν ἴσῶται ἐπὶν δέ-
 κῃ, ἐκ τῶ δῆμου δεδῶται τοῖς
 τέλεσι τοῖς ἐς αὐτὸν δὸν Ἀντωνίου
 μετρίων, ὅσον αὐτοῖς ὁ Καίσαρ
 ἐπὶ τῆ νικῆ δῶται ἰσῶται. οἱ μὲν
 δὲ ταῦτα ψηφισάμενοι, διελύθη-
 σον, ὡς τὸν Ἀντωνίου ἔργῳ ἀξί-
 τῶνδε εἰδέναι πολέμιον ἐψηφισμέ-
 νον, καὶ τὸν δῆμοσθερ ἐς τῶν ἐπιού-
 σων ἔδῃ ἐπ' ἀντιρωτά. Ἀντωνίου
 δὲ ἡ μήτηρ καὶ ἡ γυνὴ καὶ παῖς ἐ-
 π' μετρίων, οἱ τε ἄλλοι οἰκεῖοι

convitiis, & procurrentes in for-
 rum concitabant contra eum
 populum: ipsūmque ad causam
 reddendam vocabant. Et pro-
 diisset intrepidē, ni retentus fuisset
 à senatu, verito ne concione
 sua mutaret animum populi, re-
 novata Antonii memoria. No-
 rant enim damnare se in judica-
 tum virum perillustrem, & pro-
 vinciam ei datam esse à populo:
 sed quia timebant percussoribus,
 infensi erant ei quòd primus ir-
 ritam fecisset oblivionem sena-
 tusconsulto decretam. Ideòque
 prius Cæsarem contra illum sibi
 asciverant: quod is non igno-
 rans, facillè inductus est ut pri-
 mum Antonium tolleret. Sic as-
 fectò erga illum senatu, suffra-
 gia tunc ex tribuni plebis volun-
 tate dilata sunt: interim tamen
 ex S. C. laudatus est Decimus,
 quòd Gallia non decesserit Anto-
 nio: additumque decreto ut cum
 Hirtio Pansaque pari imperio
 Cæsar præesset eis quas tum ha-
 bebant copiis, & aurata ei pone-
 retur statua: utque sententiam
 posthac inter consulares diceret,
 & jus petendi consulatus habe-
 ret decennio ante ætatem legiti-
 mam: utque duabus legionibus
 quæ ad eum ab Antonio transie-
 rant, donativum quantum ipse
 Cæsar post victoriam se daturum
 pollicitus est, redderetur ex æra-
 rio. Post hæc senatusconsulta pa-
 tres dimissi sunt: quasi jam rei-
 psà hostis judicatus esset Anto-
 nio. In crastino cum filio admodum adolescen-
 tulo,

560

nius, tribunoplebis nil amplius
 terum Antonii mater & uxor

tulo, aliisque familiaribus ejus & amicis, per totam noctem ad aedes potentum discurrerant supplicatum, & interdiu euntes ad curiam prehensabant: atratae accidentes eis ad pedes cum lamentis ejulatique, & vociferantes pro curiae foribus. Jamque ad voces earum & aspectum tantamque repentinam mutationem flecebantur nonnulli, quum Cicero exitum rei metuens in hanc sententiam Patres allocutus est.

QUAE decernenda erant de Antonio, heri decrevimus: nam hoc ipso quod inimicos ejus honoravimus, hostis judicatus est. Salvius verò, qui solus intercessit, oportet ut aut plus ceteris omnibus sapiat, aut propter amicitiam hoc faciat, aut propter praesentis rerum status ignorantiam: quorum illud turpe nobis fuerit, si videbimur universi minus quam unus sapere: hoc verò ipsi Salvio, si amicitiam praferret republicae. Quando igitur superest ut rem praesentem non intelligat, debuerat non tam sibimet credere, quam consulibus, praetoribus, tribunis, suis collegis, ceterisque senatoribus: qui quum simus tot numero tantaque di-

ὡς φίλοι δὲ ὅλης τῆς νυκτὸς ἐς τὴν
τῆ δωματῶν οἰκίας διέειπον, ἰκίεσθον
τε καὶ μετ' ἡμέραν ἐς τὸ βουλευτήριον
ἰόντες λιώχλωι, ῥιπυῖδμοί τε
σὺν πεδῶν σὺν οἰκονομῇ & ἀλλο-
γῶν καὶ μελαγχολῆ σελῆ τῶνδ' αὖτ' αὖτ'
θύρας ἐκπῶντες· οἱ δὲ ὑπὲρ τὴν
φῶνις, καὶ ὑπὸ τὴν ὄψιν & μετε-
βολῆς εἰς τὸσούτων ἀφηνείου γνο-
μῆς, ἀναμπετῶντο· δέισις δὲ ὁ
Κικέρων, ἰσολληγόρησεν αὐτῶν,

„ Ἄ μ' ἐδὲ γῶνται πᾶσι Ἀντωνί-
„ οῖς, ἐχθρὸς ἔγνωμεν· οἷς ἤδ' αὖ-
„ τὰ τῶν ἐχθρῶν ἐπρωῶμεν, τῶ-
„ τοῖς ἐψηφίζομεθα εἶναι πολέ-
„ μιον. Σαλευῖον δ' ἔμνον ἔμπο-
„ δῶν γινώσκον, ἢ πάντας πάμ-
„ παν εἶναι καὶ σωετώτερον, ἢ φι-
„ λία πᾶσι πρέσασεν, ἢ τὸ ὄνειδον
„ τῶν ἀμαθῶν· ὅν τὸ μὲν ἀχρῶτον
„ ἐστὶν ἡμῖν, εἰ δόξομεν ἀσωετώτε-
„ ροι πάντες ἐνὸς εἶναι, τῶν δ' αὖ-
„ τῶν Σαλευῖον εἰ φίλιον τῶν κρινῶν
„ ἀσπερμῶν ἀμαθῶν δὲ αὐτὸν ἐ-
„ ὑπατάς ἀνδ' ἑαυτῶν καὶ στρατη-
„ γῶν, & δημόρχοις τοῖς σωαίρ-
„ χουσι αὐτῶν, καὶ τοῖς ἀλλοῖς βα-
„ λούταις, εἰ τισὶδε τῶν ἀξίω-

» σι

H^o πάντας πάμπαν ἐὶ καὶ σωετώτερον.] Scribendum est, πάντων πάμπαν ἐὶ καὶ σωετ. Sic sequitur, εἰ δόξομεν ἀσωετώτεροι πάντες ἐνὸς εἶναι. Affertur tamen ex Budæo alia emendatio, videlicet παντὶ πάμπαν. Sed hanc minus probo.

Τῶν δὲ αὐτῶν Σαλευῖον εἰ φίλιον τῶν κρινῶν ἀσπερμῶν.] Scribo τὸ δὲ αὐτῶν Σαλ. repetendo ἀπὸ κοινοῦ illa, ἀχρῶτον ἔστ. Praeestit enim, ὅν τὸ μὲν, ἀχρῶτον ἔστ ἡμῖν. Quamvis autem dicat tantum τὸ μὲν & τὸ δὲ, non omittit tamen quod tertio loco proposuit: sed ad illud veniens, addit, ἀμαθῶν δὲ αὐτὸν ἐχρῶται τῶν παρ. Perinde acsi diceret, Ad tertium autem quod attinet, de ignorantia.

Διά

lugebat: sed à juvene Casare & alio exercitu prævencus extimuit, veritque se in Galliam, tanquam opportunam sedem belligerendi contra nos: quando & Casar illinc eruptione facta, nobisq̄ue oppressis rerum potitus est. In hos usus sævitia perterrefecit milites, quo magis ad omne facinus inapigros redderet. Decimavit non seditionos aut præfidiorum ordinumve desertores, in quos solos ex militari disciplina tam severè animadvertitur: qua tamen pœna non nisi pauci, ægrè, ut in periculossissimis bellis necessitate exigente usi sunt: iste verò ob unam quampiam voculam aut risum cives morte multavit, idque forte non iudicio. Quapropter qui potuerunt defecerunt ab eo, quibus vos ut bene gesta, decrevissis heri præmia: qui verò non potuerunt aufugere, metu coacti peccant cum eo, cujus ductu hostiliter invadunt vestram

Καίσαρ δὲ αὐτὸν ἔτιον οὐδ
 ἕτερον στρατὸν φέρωντο, ἐδει-
 σε, καὶ ἐς τὴν Κελτικὴν ἐτρα-
 πτο, ὡς ἔκαστος ἐφ' ἡμῖν ὀρ-
 μητήρον, ὅτι καὶ ὁ Καίσαρ ἐν-
 ἔθεν ὀρμηδῶν ἰδιωκῆσιν ἡ-
 μῶν, τὴν στρατιάν ἐπὶ τοῖσδε
 καὶ πληροσῶν, ἵνα αὐτὸς μη-
 θεῖ αὐτὸ παρονομήσῃ κριτο-
 κῆ. διεκλήρωσεν ἐς γένεον ἑσπ-
 σιασῶν, ἔ φυλακῆν ἢ ταῖσιν
 ἐν πολέμῳ λιπῶν, ἐφ' ἃν με-
 ναν ὁ στρατιωτικὸς νόμος τῆ ἑ-
 τως ἀμύλῳ ἄριστο τιμωρεῖται, καὶ
 ὁμοῖς αὐτῇ καὶ ἐπὶ τοῖσδε ἀλίγῃ
 μέλις ἐν τοῖσ πάνυ κινδύοις ἰ-
 χηρήσωντο ὑπ' ἀνάγκης: ὁ δὲ Φυ-
 λίας ἢ γέλωτος ἦγατο γένεον τῶν
 πολιτῶν, καὶ θνήσκον ἔτι ἔλεγ-
 θέντων, ἀλλὰ τὸ Διελυχόντων.
 τοιμαρῶν οἱ μὲν δειψήθεντες ἀ-
 πεισῆσαν αὐτῶ, καὶ ἡμῖν αὐτοῖς
 ὡς εὖ παρῆσαν διαρκῆς χάρις ἐψη-
 φίσαντο, οἱ δὲ ἐ δειψήθεντες ἀ-
 παρῶν, δεδότης συναδινῶσι,
 καὶ χωρῶσιν ἐπὶ χῶρον ἡμετέρων
 , πολέμῳ,

mendosa esse nonnulla manifestum est, habemus hæc Latina P. Candidi, *Eduxit deinde à Brundusio exercitum alium ad omnia promptiorem in urbem, quum ad ea aspiraret qua Casar concupisset.* Sed quis sub his Latinis verbis illa quæ habemus Græca verba possit agnoscere? De hoc quidem minimè dubitandum est, quin *πρὸς ἅπαντα* legerit, & *σωτωνῶτερον*, non *σωτομα-τερον*. Sed quæri potest an *σωτωνῶτερον* de promptiore dicturus Appianus fuerit. At Gelenius rectè, quum *σωτωνῶτερον* & ipse legeret, eo significari vehementissimè existimavit. Totum autem locum parva cum mutatione legisse ita videtur, *ἅπαντα σωτωνῶτερον ἐφέμελλον* ἢ *ἐπὶ τῷ Κεσορῶν*. Sed rectène *ἐφέμελλον* cum accusativo?

Ὁ δὲ φωνὴ ἢ γέλωτος ἦγατο θνήσκον τοὺς πολίτας.] Duobus modis videtur posse locus hic emendari: uno, ut scribatur, ὁ δὲ φωνὴ ἢ γέλωτος ἔνεκεν ἦγεν ἐς θνήσκον: altero (si quid majus circa conjecturam audendum est) ut scribatur ita, ὁ δὲ εἰ φωνὴ ἢ γέλωτος ἔνεκεν ἦθητο ἢ γην ἐς θνή. Possit verò & ἔνεκεν omitti: quoniam cum hujusmodi genitivis interdum relinquit subaudiendum scimus. P. Candidus locum hunc ita vertit, Hic autem ad vocem & risum cives ad mortem deduci imperat.

crimina congerere, in medium ego prodii, ut paucis ea refellem. Publicas pecunias ait Antonium post Cæsaris mortem sibi usurpassè: leges certè furi suam pœnam intentant, hostem eum non judicant. Et Brutus quidem sublato Cæsare, pro concione illum accusavit, quasi dilapidasset pecunias publicas exhausto arario: Antonius verò paulo post retulit de inquisitione earum, vos accessistis ad ejus sententiam, & præmium indicibus proposuistis partem decimam, cujus nos duplum representabimus, si quis potest Antonium hujus fraudis convincere. Hactenus de peculatu responsum sit. Ceterum Galliam provinciam non nos Antonio decrevimus, plebiscito eam obtinuit, præsentè Cicerone, quemadmodum alii sæpe alias provincias, & hanc ipsam Cæsar antea. Ei plebiscito ascriptum est, ni Decimus provincia decedat, licere Antonio illum bello persequi, & si Getæ nihil novimoliantur, exercitum contra pertinacem transportare. Sed Cicero Decimum pro hoste non

των & ἀναμφίλογα ὄντι, περιήλ-
 ,, θον ἐγὼ διεῖξαν αὐτὰ ψάδῃ βρο-
 ,, χυπέταις ἀποκρίσεις· τὰ χη-
 ,, ριστὰ φρονίον Ἀντωνίου τὰ κριστὰ
 ,, μετὰ τῶν Καίσαρος· τὸ δὲ τῶν
 ,, σφετεριστῶν, τοῦ μὲν κρυπ-
 ,, κλεπτικῶν ἢ πολέμιον ἀποφαινο-
 ,, τῶν, ἀλλὰ ἀελομένην δίκην ζη-
 ,, μιούστων· Βρέτε ἢ τῶν Καίσα-
 ,, ρος κτείνωντων, ἐν τῷ δήμῳ καὶ
 ,, τότε κρητηροῦστων ὅτι ὁ Καί-
 ,, σαρ τὰ χηρῆματα διεφόρησε, καὶ
 ,, κενὰ κτείνουσι τὰ ταμίαια,
 ,, Ἀντωνίου ἢ μετ' ἐποδοῦ ζήτη-
 ,, σὺν αὐτῷ ψηφισαμένων, ἢ ὑμῶν ἀ-
 ,, ποδεδωμένων τῶν γινώσκων καὶ
 ,, κενυρακῶτων, ἢ γέρας τοῖς μη-
 ,, νόουσι δεκτικῶν ἐπαρχημάτων, καὶ
 ,, διπλασιαστικῶν ἡμεῖς, εἰς Ἀν-
 ,, τώνιον εἰς αὐτῶν ἔχει τι διελέ-
 ,, χθῆναι καὶ τὰ δὲ μὲν αὐτῶν χηρῆμα-
 ,, τῶν τῶν δὲ Κελτικῶν ἡμερο-
 ,, νίαν εἶσι ἐψηφισαμένους τῶν ἡμεῖς
 ,, Ἀντωνίου, ἰδοὺς ἢ ὁ δῆμος ἡ-
 ,, μῶν παρῶντων αὐτῶν Κικέρωντων,
 ,, ὃ τῶν καὶ ἕτερον πολιτικῶν ἰ-
 ,, δοὺς, καὶ τῶν δὲ τῶν ἡμεροῦν
 ,, αὐτῶν Καίσαρος πάλαι μέρους
 ,, δὲ εἶσι τῶν νόμων, τὸν Ἀντωνίου
 ,, τῶν δεδωμένων οἱ μετόχων, δι-
 ,, κίμῳ μὴ παραχωροῦντι πολέ-
 ,, μῶν, καὶ τὸν ἑρῶντων ἑστῶν
 ,, εἰδὲ ἐπὶ κινουμένων ἐς τῶν Κελ-
 ,, τικῶν Κικέρων Δέικον μὲν ἐχ-
 ,, γέται

neum est ut Piso, Antoni defensor, ea esse ἀναμφίλογα fateatur, id est minimè controversa: sed dicat quædam tantum crimina esse objecta, tanquam omnium maxima & de quibus constaret. At P. Candidus vertit *ambigua* tanquam ἀμφίλογα legens, sed ita ut pugnancia quædam in sua interpretatione dicat: Itavem ille, Ego maxima ex omnibus & quæ ambigua sunt, facile transiliens, brevibus ea falsa esse ostendam. Ita, inquam, ille: sed quomodo eadem & transilire & falsa ostendere potest?

33 γένεται πολέμιον, ἐναντία τῷ νό-
 34 μῳ πεικρόν ὄπλα, Ἀντώνιον ὃ
 35 πολέμιον τῷ νόμῳ συμμαχοῦν-
 36 ται· εἰ δὲ αὐτὸν αἰτιάται τὸ τό-
 37 μόν, τὸς φερόμενος αἰτίαται, ἕως
 38 εἰδὲ μεταπειθεῖν, ἔχει σωθίμε-
 39 ναι ἔβελξεν, εἰδὲ τὴν χάραν δε-
 40 κίμων μὴ πισθεῖν, ὃν ὁ δῆμοϛ
 41 εἰδὼξεν ἐπὶ τῷ φόνῳ, Ἀντώνιον
 42 ὃ ἀπίστων, οἷοι ὁ δῆμοϛ ἔδωκεν
 43 ἔ γὰρ αἰ βουλδοκόμενον ἐπὶ Δρα-
 44 γασιάξειδαι πρὸς τὸν δῆμον ἐν
 45 καιροῖς μάχιστα ἐπικινδυνῶσι, ἔ-
 46 δὲ ἀμετρογυῖν, ὅτι ἔ τοδὲ ἀν-
 47 τὸ τοῦ δήμου αἰσθησὶν ἴδῃ, τὸ
 48 κερῆν τὰ φίλια καὶ πολέμια·
 49 μόνϛ γὰρ ἐπὶ τῷ πάλαι νόμῳ
 50 ὁ δῆμοϛ αὐτοκαθάρ ἐρήνης πέ-
 51 ραι ἔ πολέμου σκοπεῖν, ὡν μη-
 52 δὲ ὁ δῆμοϛ ἐπιστάθη, μηδὲ ἐ-
 53 πικνωσίθη ἡμῖν αἰσθησὶν λα-
 54 βόροϛ. ἀλλ' ἐκτέλει τινος τῶν
 55 στρατιωτῶν ὁ Ἀντώνιοϛ αὐτο-
 56 καθάρ γε ἀν, καὶ ἐς τῆτο ὕψ'
 57 ἡμῶν χειροστανήμεϛ, ἔ ἐδείξ
 58 πῶ τῶνδὲ λόγον ὑπέχεον αὐτο-
 59 καθάρ· ἔ γὰρ ἔκεναν οἱ νό-
 60 μοι λυσιτελήσθῃ ὑμῖν τὸν ἀρρη-
 61 ται τοῖς στρατοδομοῖς ὑπεύθυνον
 62 εἶναι, εἰδὲ ἔστιν ἀπειθείας τι χρεῖ-
 63 ρον ἐν στρατοπέδῳ, δὲ ἴδῃ ἔ η-
 64 κῶντες τινες ἀνηρέθησαν, ἢ ἔ-
 65 δείξ ὑδῶσε τὸς ἀνελότους, ἔ-
 66 δὲ τῷ νῦν συνηγοῖς εἰδείξ. ἀλ-
 67 λά Κικέρων ἐπιμέμφει καὶ φόν-
 68 νου κατηθῆσαν, πολέμιον κερῶν
 69 ἀπὶ τῷ ὄρισθῶν ἐπιτιμίαν τοῖς
 70 φονεῖσι τιδεῖ. Ἀντώνιον δὲ τὸ
 71 στρατόπεδον ὅπως τε αἰσθησὶν ἴδῃ,

habet, arma contra leges feren-
 tem: Antonium verò habet, ar-
 mis utentem legitimè. Quòd si
 legem accusat, autores ejus accu-
 sat: quibus dissuadere debuerat
 potius quàm nunc, postquam
 semel assensit, eos contemnere:
 & Antonio potius populi benefi-
 cium credere, quàm provinciam
 Decimo, quem populus propter
 homicidium expulerat. Nec e-
 nim consultum est dissidere à
 populo, praesertim periculosis
 temporibus: aut oblivisci hoc ip-
 sum iudicium olim penes eum
 fuisse, quinam habendi essent
 vel pro amicis, vel pro hostibus:
 nam antiquo jure solus populus
 est belli pacisque arbiter: quod
 jus sibi assereret, nobisque indi-
 gnaretur, si duccem ac patronum
 haberet. Sed occidit aliquot mi-
 lites Antonius: occidit pro im-
 perio, quod vestris consecutus
 est suffragiis: nec ullus unquam
 imperator hujus facti rationem
 reddidit: nec enim legislatoribus
 visum est è republ. esse, militi-
 bus rationem reddi à ducibus:
 nec est quicquam in exercitu pe-
 jus contumacia, qua factum est
 ut multi perierint in ipsa victo-
 ria: nec unquam vel decimato-
 rum cognatis fuit reddita ratio,
 sicut ne nunc quidem eam po-
 stulant. At Cicero caedis crimem
 objicit Antonio, nec conten-
 tus vulgari homicidarum pec-
 na, facit eum hostem publicum:
 quam

563

Μὲν οὖν ἡ γένεται πολέμιον, ἐναντία τῷ νόμῳ τιδεῖ μὲν ὄπλα· Ἀντώνιον
 δὲ πολέμιον τῷ νόμῳ συμμαχοῦντα. Ponenda hypostigme post πολέμιον.
 N h n z H' 578

quamvis satis appareat in quanto ille contemptu apud milites fuerit, quandoquidem duæ legiones, vestro decreto ei militare iussæ, contra disciplinam militarem transfugerunt, non tamen eorum factum Cicero ni placet, & præmium eis ex ærario dari heri censuit. Quod exemplum superi faxint ne quando nobis triste fiat. Ceterum Cicero nem ad hanc iniquitatem transversum egit inimicitia: accusat enim Antonii tyrannidem & animadversionem in milites, quum solitum sit reipublicæ insidiatoribus, obsequiis & indulgentia potius emereri favorem exercituum, quàm alienare animos eorum à se per sævitiam. Quoniam autem non piguit eum calumniam Antonio struere, quasi post Cæsarem molienti novam tyrannidem, age disquiramus hoc pacto singula, Quem indicta causa ut tyrannus occidit, qui nunc absens hæret in hoc periculo? quem ex Urbe expulit? quem unquam apud nos calumniatus est? an singulis nihil molestus, universorum libertati insidiatus est? quando tandem Cicero? an quum legem de oblivione anteaكتورum pertulit? an quum Sextum Pompeii vestri filium revocandum, bonaque paterna ex ærario persolvenda ei censuit? an quum Pseudo-Ma-

» δούρι-

H' ὅτε μυστήρια διώκεσθαι φέρεται.] Cum hoc διώκεσθαι & cum sequente ἐπι-
 ρεπενδύμην λόγῳ κοινῶς illud ἐκώσθη. Alioqui dicendum esset verbum de-
 esse.

Καὶ τίῳ πατρῴων ἐμ. ἢ δημοσίων αὐτῷ δέκλυσε ἀδικησάντων.] Malim δίδωμι,
 ut præcedit κερταίηται, & paulo ἀντὶ, ἐκώσθη, & ἐπιβουλεύει.

21 δαμάριον λαβῶν, ἐπιβουλῶντα,
 22 ἀπέκτητε, & ἐπηρεάσατε πάντες;
 23 καὶ τοῦτο μόνον δι' ὑμῶν & διέ-
 24 βασε Κικερων, ἢ ὅτε ἐψηφίζε-
 25 τ' ἂν μὴ εἰσηγεῖσθαι ἀπὸ δικτυωτοῦ
 26 μηδένα, μήτε ἐπιψηφίζεω, ἢ
 27 ἠηποινεῖ αἴθερ ἔδειλοντο ἄπο-
 28 θνήσκον; ταῦτα γὰρ ἐσὶν ἂ ἐπο-
 29 λιτεύσασθαι ἡμῖν Ἀντώνιον ἐν δύο
 30 μηνσιν, οἷς μῆσις ἐπέμεινε τῆ πό-
 31 λει καὶ Καίσαρος, ἄρτι μὲν τοῦ
 32 δήμου τὸς Φονεύς διώκωντο,
 33 ἀρτί δ' ἐ ὑμῶν δεδιόταν ἐπὶ πῶς
 34 ἐσομῆσι; ἢ τίνα κερδῶν, εἰ πο-
 35 ἠρὸς ἴω, ἀμείνονα εἶχεν; ἀλλ'
 36 ἐς τὴν ἐναντία οὐκ ἤρχε. πῶς;
 37 ἢ μόνον ἤρχεν, ἀπεδημήσαντος
 38 ἐπὶ Συρίας Δολοβέλλα; & στρα-
 39 τῶν εἶχεν ἐτοιμῶν ἐν τῇ πόλει ἢ
 40 ὑφ' ἡμῶν αὐτῶν δεδιόταν; οὐκ
 41 ἐνυκτοφυλάκει τὴν πόλιν; οὐκ
 42 ἐνυκτοφυλακεῖτο ἂν τῶν τῶν
 43 ἐχθρῶν ἐπιβουλῶν; & αἰσθροσιν
 44 εἶχε τὴν σφαγῶν Καίσαρος
 45 φίλου τί οἱ καὶ εὐεργέτου ὄντο,
 46 καὶ τῶν δήμων μέγιστα ὑπερρε-
 47 σσοῦτο; ἐκ ἑτέρων εἶχεν οἰκίαν
 48 ἐπιβουλεύοντο ἐς τὸ σῶμα ὄ-
 49 πὸ τ' ἀνδρῶν, ὧν ἕκτερε μὲν ἢ
 50 ἐφυλάσσον ἐδίωκε, στωίγῃ

rium turbatorem pacis compre-
 hensum capite multavit vobis
 laudantibus? quod solum calum-
 niari Cicero non ausus est pro-
 pter vos: an quum de dictatura in
 perpetuum tollenda legem tulit?
 Hæc enim sunt ejus acta publica
 duorum mensium, quibus solis in
 Urbe mansit post necem Cæsaris:
 modò populo interfectores per-
 sequente, modò vobis de futuro
 sollicitis: quo tempore, si malus
 civis fuisset, quod aliud expectare
 poterat sibi opportunius? At se-
 cus magistratum gessit quàm de-
 buit. Quid? an non solus temp.
 administravit profecto Dolobella
 in Syriam? an non præsidium
 à vobis acceptum in Urbe ha-
 buit? an non nocturnis Urbem
 munivit custodiis? an excubias
 circa se disposuit ob alium quàm
 inimicorum insidias? an ei deerat
 occasio, Cæsare sublato, amico
 benemerito, & apud populum
 gratiosissimo? nōnne aliam prop-
 priam nactus est capitalibus insi-
 diis appetitus ab his quorum ne-
 minem vel occiderat, vel in exi-
 lium egerat: quibus tamen quan-
 tum

564

Ἄλλ' ἐς τὴν ἐναντία οὐκ ἤρχε.] Quamvis & P. Candidus hanc lectionem
 agnoscat (verit enim, Verum nunquam in contrarium imperio usus est) ta-
 men Gelenio potius assentior, negationem haud agnoscenti: quum ita red-
 dat, At secus magistratum gessit quàm debuit. Fortasse autem οὐτ' scri-
 ptum erat ubi nunc habemus οὐ.

Οὐκ ἐνυκτοφυλακεῖτο διὰ τῶν τῶν ἐχθρῶν ἐπιβουλῶν.] Hæc verba, οὐκ ἐν-
 υκτοφυλακεῖτο διὰ τῶν τῶν ἐχθρῶν debuit potius ita reddere. Annon excubias
 circa se dispositas habebat, non ob aliud quàm inimicorum insidias?

Οὐκ ἑτέρων εἶχεν οἰκίαν ἐπιβουλεύοντο ἐς τὸ σῶμα ὄπὸ τῶν ἀνδρῶν.]
 Hanc etiam vocem οἰκίαν, licet apertè, hoc quidem loco, mendosam, ag-
 noscit P. Candidus: ita locum hunc interpretans, Num aliam domum in-
 venire potuit, quum hostium vereretur insidias? (utitur autem particula non,
 suo more, pro Nonne) at Gelenio suboluit mendum: ideòque verit, Non-
 ne aliam propriam nactus est? Intellige autem aliam propriam occasionem:

tum licuit ignovit, nec invidit eis dari provincias? Hæc sunt, ut videtis, P. C. illa præcipua certaque crimina, quæ objicit Cicero. Et quoniam quidam criminatione non contenti divinationes addunt, venturum fuisse in Urbem hostiliter cum exercitu, sed id consilium mutasse metu Cæsaris qui eam præoccuparat: qui fit igitur ut quum solum hujusmodi consilium hostile videatur non pro hoste habeatur qui & venit, & tantum non obsidet nos? aut quid obstat ne ille veniret si voluisset? nisi forte justum exercitum circiter triginta millia virorum habens, timuit tria millia Cæsarianorum semerimum, nullos ordines servantium, qui in hoc tantum venerant ut ei conciliarent Cæsarem, quem ut primum cognoverunt moliri bellum, confestim deseruerunt? Quod si non ausus est venire cum triginta millibus, quomodo postea cum mille solis venit? cum quibus ex urbe Tiburpetentem quàm multi deduximus? quàm multi sponte sacramentum ei diximus? quantas & Cicero laudes in ejus acta virtutesque congestit? aut quomodo Antonius siquid tale cogita-

„ ὅσον ἔχει μίστες καλῶς, καὶ δι-
 „ δοκίμους αὐτοῖς ἡγεμονίας σου ἐ-
 „ φθόνησε δοδῶναι; τὰ μὲν δὴ μέ-
 „ ρισα, ἀ Πρωμαίους, καὶ ἀναμφί-
 „ λογα Κικέρωνος ἐς τὸ Ἀντωνίου
 „ ἐγκλήμασι ὄργιστε, ἐπεὶ δὲ καὶ
 „ πᾶσι τοῖς ἐγκλημασι καὶ κραυγῶν
 „ μέγα ἐπαρουσιν, ὡς ὁ Ἀντωνίος
 „ ἐμεγαλῆ μὲν τὴν στρατὸν ἄξιον ἐπὶ τῆν
 „ πόλιν, δεῖσθε δὲ ἀσπασθῶντος
 „ αὐτῷ ἐτέρῳ στρατῷ Καίσαρος,
 „ πῶς αὐτῷ, εἰ τὸ μιλῆσαι μέ-
 „ γον ἐστὶν ἀνδρὸς πολέμου, τὸ ἔλ-
 „ θόντος καὶ πειροσθῆναι τοῦ δούλου-
 „ ναί ἡμῶν ἀσῆμασσαν, ἐχὲν ἡμί-
 „ των πολέμου; πῶς δὲ ἐπερὶ ἡλ-
 „ θεν ὁ Ἀντωνίος, σὺν ἀφικε-
 „ τῷ; ἢ τριμυρίου ἐχὼν συ-
 „ πεταγμῶν ἕδιστοι τριχίλιους
 „ τῶν ἀμφὶ τὸν Καίσαρα ὄντες
 „ αὐτόπλους, ἀσυντάκτους, ἐς μέ-
 „ γας Καίσαρα ἀπελαγῶν συ-
 „ ελθόντες, καὶ εὐθύς ὡς ἔγνω-
 „ σαν πολεμεῖν ἀσθενῶν καταλι-
 „ πόντες; εἰ δὲ μὲν τριμυρίου
 „ ἔλθῃν ἕδιστοι, πῶς ἦλθε μὲν
 „ μέγαν χίλιον, μὲν ἂν αὐτὸν ἐς
 „ τὸ Τίβουρον ἐξίοντες πόσει ἀσθε-
 „ πείμποδον, καὶ πόσει συνωμνυ-
 „ ῶν ἐκ ὀρθούρου; πόσει δὲ
 „ Κικέρων ἐπαρῶν ἐς τὴν πόλιν
 „ τειαν αὐτῷ καὶ ὄργιστῶν ἀνάγκαις
 „ πῶς δὲ αὐτὸς Ἀντωνίος, εἰ π
 „ τιστῶν ἐγίγνωσας, τὰ συνέχευ-
 „ τῶν

sicut cum *οικείαν* (ita enim scribendum est) intelligere *ἀσφασιον* oportet. Est verò & hypostigme opus post *οικείαν*.

Εἰ τὸ *μελιῶσαι* μόνον ἔστιν ἀσθενὲς πολέμου. Non assequutus est sensum hujus loci Gelenius: sicut nec P. Candidus: (quod minus mirandum est) nam ille ita vertit, *quum solum hujusmodi consilium hostile videatur*: at ille: *si hoc solum cogitare, viri nobis inimici proprium existimandum est*. Atqui debuerunt recordari præcessisse *ἕμεγαλ*, & hoc *μελιῶσαι* ad illud respicere: utendo argumento à minore ad majus.

,, τὰ νῦν ὄντα σὺ δ' ἐβουλόμην
 ,, κρατέειπεν ἡμῖν, μητέρας κ' ἡ γυ-
 ,, τάνην. Ἐμειράκιον ἴον εἰ κλαυθ-
 ,, σι κ' ἡ δαδίασι νῦν εἰ τῶν Ἀντωνίου
 ,, πόλιτιαν, αἰδῶ τῶν πάντων
 ,, ἐχθρῶν διωκείων; Ἐῶτα μὲν δὴ
 ,, σὺ σὺς ὑμῶς ἐξενύχου, δ' αἰγῶν
 ,, τ' Ἀντωνίου τε ἀπολογίας κ' Κι-
 ,, κέρων ὅτι μετὰ δολῆς πυρραμῶν
 ,, εἰ ἐπιθῆται τοῖς ἐν Φρουραῖς,
 ,, μήτε ἐς τ' ἡμῶν, μήτε ἐς Ἀν-
 ,, τώνιον ἀμειράκιον, μηδὲ ἐχθρῶν
 ,, κ' κινδύνους ἐπιρῶν τοῖς κρηναῖς,
 ,, νοσίουσιν ἐπὶ τ' πολιτείαις, Ἐ αἰ-
 ,, πορῶσιν τ' ὄξυς ἀμυνωμάτων
 ,, διωκῶν εἰ ἐν τῇ πόλει συνη-
 ,, σσάμενος, πρὶν θορυβῆσθαι π' ἔ-
 ,, ξω τῶν ἀρκέσουσαν, τότε τοῖς
 ,, ἐκαστε ἐπερῶσιν ἐφεδρεύει, Ἐ
 ,, κρῖναι ὅς ἐν ἐδίληται, διωκί-
 ,, νος το κερκίμων τελεῖν. πῶς ἐν
 ,, ἔσται ταῦτα; ἐπὶ Ἀντωνίου μὲν ἐ-
 ,, μῶν ἐς σὺ φασιν ἢ κέρων δ' ἡ-
 ,, μῶν τῶν Κελπηλῶν ἐξῆν, Δέκι-
 ,, μῶν εἰ δὲ κ' τῶν ὄξυς ἐπὶ τῶν
 ,, ἐνθάδε καλῶν, κ' ἀφικόμε-
 ,, νοι ἐπιρῶν ἐς Μακεδονίαν
 ,, τὰ τέλη κρατῶντες, εἰ εἰ κ' κ' κ'
 ,, τὰ εἰ π' Ἀντωνίου μεταστάντα δυο
 ,, σὺς ἡμῶς μετέσθαι, κ' ἡμῶν φη-
 ,, σὶ Κικέρων, καὶ τοῖς καλῶν
 ,, δ' ὄξυς Κίσοι εἰς τῶν πόλιν
 ,, ἔσται ἡδὲ πέντε τελεῖν ἡμῶν ἔσται
 ,, χόντων, ἡμῶν ἐκαστῶν ἐν ὄξυς
 ,, κ' ἡμῶν ἐκαστῶν, ἐς ἀδε-

bat, hos nobis reliquit obfides,
 qui nunc versantur ante curiam,
 matrem, inquam, & uxorem &
 filium adolescentulum: qui nunc
 flent ac timent, non propter se-
 culus quàm oportet administra-
 tam per eum rempublicam, sed
 propter inimicorum potentiam?
 Habetis specimen defensionis
 Antonii, & Ciceronis inconstan-
 tiae: superest ut hortor quotquot
 rectè sapiunt, ne populum of-
 fendant, néve Antonium ne in
 civitatem simulates & pericula
 invehant, republ. nondum pla-
 nè restituta & egente maturo
 auxilio: utque Urbi parato ido-
 neo praesidio, priusquam exter-
 nus aliquis tumultus ingruat,
 tunc prospiciatis utcumque res
 postulaverit, & tum demum de-
 cernatis quicquid placuerit, ubi
 decreta exequendi facultas affue-
 rit. Quomodo igitur fiet hæc?
 Si Antonio relinquamus Gal-
 liam, quam accepit gratia bene-
 ficiòque populi: Decimum verò
 cum tribus quas habet legioni-
 bus huc evocatum mittamus in
 Macedoniam rentis hinc eius copi-
 iis. Quòd si illa legiones quæ
 Antonium deseruerunt, ad vos
 transferunt, ut ait Cicero, has
 quoque à Cæsare in Urbem re-
 vocemus: sic enim freti quinque
 legionibus, senatusconsulta constanter faciemus quæ placue-
 rint.

565

Ciceronis
inconstan-
tia.

δύναμιν εἰ ἐν τῇ πόλει συνησάμενος, πρὶν θορυβῆσθαι π' ἔξω τῶν ἀρ-
 κέσουσαν.] Interpunge post ἔξω: quum ἢ ἀρκέσουσαν jungere cum δυνάμει
 oporteat.

ἡμῶν ἐκαστῶν.] Scribe ἢ, π' ἡμῶν ἐκαστῶν: & pone hypostigmen post ἡμῶν
 ἐκαστῶν. nam adverb. ἐκαστῶν fertur ad verbum ἡμῶν ἐκαστῶν.

rint, nullius sperantes gratiam. Et hæc quidem dicta sint his qui audiunt me absque invidiæ contentioniſque affectibus. Ceterum hos qui inconsideratè incogitantérque propter proprias simultates ac contentiones vos perturbant, hortor ne præcipitent iudicium contra viros egregios, & præfectos magnis exercitiis, néve invito ad bellum cogant: memineántque Martii Coriolani, & huius nuper extincti Cæsaris: quem quia pariter imperantem exercitui, & nobis optimas conditiones pacis offerentem, temerè hostem iudicavimus, ut revera hostis fieret perpulimus. Parcant etiam populo, qui paulo antè impetum fecit in percussore Cæsaris, ne videamur in ipsius contumeliam eis dare provincias, Decimum laudare quòd plebiscitum irritum faciat, Antonium hostem iudicare, quòd Galliam à populo acceperit. Quapropter debent qui rectè sentiunt, errantes in viam reducere: consules verò & tribunus plebis præ ceteris succurrere periclitanti reipublicæ. Hæc Piso pro Antonio, exprobrans simul & terrens: effecticque procul dubio ne hostis iudicaretur. nec tamen ei valuit impetrare provinciam Galliam:

566

ἴες ἀνδρῶς ἐλπίδας εἰρηγοῦντες.
 καὶ τὰς μὲν εἰρήν) τοῖς ἀνδρῶν φησὶ
 καὶ τῆς φιλοτιμίας ἀπολαύσει
 τοῖς ἡ ἀρετῆς καὶ τῆς εὐπειθείας
 σπουδῆς δὲ οἰκείαν ἔχουσαν ἢ φι-
 λοτιμίας ἐκδηροῦσθαι ὑμῶν, καὶ
 τῶν περὶ αὐτῶν μὴ ταχέως εἶναι
 μηδὲ σπεύδειν ἐς ἀνδρῶν μεγα-
 λυτοῦ, καὶ φραπέως ἀρχόντων
 ἰσχυρῶν, μηδὲ ἀνεπίστου ἐκ πολι-
 τειῶν, ἀναμνηστικῶν Μάρ-
 κου τε Ἐλευθερίου, καὶ τῶν ἐ-
 γνησίων δὲ ταῦτα Καίσαρος, ὅτι
 φραπέως ὁμοίως ἤσαν ἄνδρες, καὶ
 σπουδῆς ἔδειξαν ἂν ἡμῖν ἡγορέ-
 ναι σπεύδειν, σπεύδειν τὸν πο-
 λέμιον ψηφισαμένους, τῶν ὄντι πο-
 λέμιον ἠνώγκασαν ἡγορέσθαι φεί-
 δεσθαι δὲ καὶ τῆς δημοῦ σπεύδειν
 χεῖρας τοῖς φονδοῖσι τοῖς Καίσα-
 ρος ἐπιδομαμένους, μὴ ἐς ὑ-
 βριν αὐτοῦ δοκῶντων τοῖς μὲν ἡγε-
 μοῖαις εἰδῶν διδοῦναι Δέκιμον ἢ
 ἐπαγγεῖν, ὅτι ἔδημος νόμον ἀ-
 κούσει, καὶ Ἀντωνίου πολέμιον κελ-
 νει, ὅτι τὸν Κελτικὸν ἔλαβε πε-
 ρεῖν ἔδημος ὅν τῶν μὲν ὁ βα-
 λουδῶντες ἐνυμνεῖσθαι ἡγεῖν ὑπὲρ
 τῶν ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν, τῶν δὲ ὑπὸ
 αὐτοῦ καὶ δημοφροῦς πολιτικοῦ κιν-
 θυνέουσι τοῖς κεινοῖς ἡγορέσθαι.
 Ὡς δὲ μὲν ὁ Πείσων ἀπιλογεῖται, καὶ
 ἀντιόζειν ὁμοῦ καὶ ἐφθεῖν, καὶ σπε-
 φῶς αἰσπος ἐγένετο μὴ ψηφισαμένους
 πολέμιον Ἀντωνίου, ἐ μὲν ἡγορέ-
 ησθε τὸν Κελτικὸν αὐτοῦ ἀρχεῖν. οἱ
 ἴδ' ἴδ'

Καὶ τὸ ἐναγγεῖν δὲ ταῦτα Καίσαρος.] Ita vertit Gel. ut si scriptum esset, καὶ ἐναγγεῖν δὲ ἀντιόζειν Καίσαρος, vel aliud huic synonymum participium haberemus. Rectius P. Candidus, Eorūque quæ à Cæsare nuper gesta sunt Malim tamen simplicius, Et eorum quæ à Cæsare nuper facta sunt. Immo magis etiam probarem hanc liberiozem interpretationem, Et eorum quæ nuper in Cæsare expevit sumus.

ἃ δὲ σφάγαν φίλοι τε καὶ συγγενεῖς ὑπὸ δίοις ἐκάλυψαν, μὴ τῷ πολέμῳ λυθέντι ἐπιξέλωι τὸ φόνον Καίσαρι σωμαλαγαίς, διὸ καὶ σαλεύειν αἰεὶ παρεμποδίζον Καιοιστοὶ τε καὶ Ἀντώνιον. ἐψηφίσαντο δὲ Ἀντώνια παρὰ τρεῦσιν Μακεδονίαν ἀντὶ τοῦ Κελπηκῆς ἔχειν, τὰς δὲ ἄλλας ἐντολαίς, εἴτε λαθόντες, εἴτ' ἐξεπιπλάδες, Κικέρωνα συγγράψαι τε καὶ δοῦναι τοῖς ἀπεστένοισι παρὰ τῶν ὁ δὲ τῶν γινώσκων παρεφίρειν, σωζόμενον ἄρα, Μουτίνης Ἀντόνιον ἐνδύς ἀπαίσειας, & Δεκίμου τῶν Κελπηκῶν μεθίεναι, ἐντὸς δὲ Ρουβίκωνος ποταμοῦ τοῦ τῶν Ἰταλιῶν ὁρίζοντος ἀπὸ τῆς Κελτικῆς ἡμέρας ἰσθμῆς ἠυμένον, ἐπέτρεψε τὰ κρηδία αὐτὸν ἀπαιτεῖν τῇ βουλή, ἔπει μὲ φιλονεικίαις τε καὶ ψεύδεσιν ἐντολαίς ὁ Κικέρων σωζόμενον ἔδωκεν ἔχθρας τοῖσδε ὑποσησθε, ἀλλ', ὡς εἴποιε, ἔδοξε μνησθῆναι τὰ κρηδία ἐς μεταπολίω ἐνοχλοῦσθαι, & αὐτὰ Κικέρων κρηδία ἐπινοεῖσθαι. ἀρτι δὲ & τῷ Τρεβωνίῳ λειψάνων κομιθέντων, καὶ τῆς ἐς αὐτὸν ὑβρίσεως γνωσθείσης ἀκχεύεσθαι, & δυσχερῶς ἡ βουλή τὸν Δολοβέλλαν ἔκρινεν ἕνεκα πολέμου. οἱ δὲ ἐς τὸν Ἀντόνιον ἀπεσταλμένοι ἀπέβησαν, ἀδουδμοὶ τῶν ἐντολῶν τὸ ἀκόστον, εἶδεν γὰρ ἔφασαν, αὐτὰς δὲ ἐπέδωσαν αὐτῷ καὶ ὁ Ἀντόνιος σιωπῶν ἤρωσεν ἑσθ' ἵνα τε τῶν βουλήν καὶ τὸ Κικέρωνα ἀπέριπτα, θαυμάζων ὅτι καὶ σαρὰ μὲν, ἢ τὰ μέγιστα ἀφελήσονται τὴν ἀρχὴν, ἠρωσάτω τὸν ἑσθνοὶ ἢ βασιλεία, Κικέρωνα δὲ ἢ ἐνομήζοντι, ἢ Καίσαρ μὲν εἶλε

nam Cæsaris percussorum cognati & amici præ metu obstiterunt, ne forte pace illi reddita necem ejus ulcisceretur reversus in gratiam cum ejus filio: idcirco semper alebant eorum diffidium. Decretumque est ut offerretur Antonio Macedonia pro Gallia: cetera mandata, vel decepti, vel volentes, commiserunt Ciceroni perscribenda, & mittenda per legatos ad eum. Quæ is pro sententia conscripsit in hunc modum, Antonius à Mutina confestim abscedito. Decimo Galliam relinquito, intra Rubiconem Italiae Galliaque terminum ad præstitutam diem se recipito, resque suas cunctas arbitrio senatus permittito. Itatum contentiosè nec satis ex senatus sententia Cicero mandata conscripsit, non tam propter simultatem, ut videtur, quàm ad nutum fortunæ rempublicam mutaturæ, ipsique Ciceroni meditantis perniciem, quo tempore allatis Trebonii reliquiis, cognitâque ludibriis quibus affectus est, facîle senatus adductus est ut Dolobellam hostem judicaret. Ceterum legati missi ad Antonium, quos pudebat mandatorum tam insolentium, nihil aliud præfati, ea ipsa tradiderunt illi: qui iratus multa in senatum & Ciceronem effudit: Mirari se, Cæsarem quidem optimè de Romano imperio meritum, haberi pro tyranno regèque, Cicero-nem verò non haberi: qui à Cæsare jure belli captus, nec tamen

Mandata ad Antonium à Cicerone perscripta.

Verba in senatum & Ciceronem ab Antonio effusa.

necatus, nihilominus percussio-
 res ejus amicis ipsius præterat, &
 Decimum, quandiu fuerat il-
 lius amicus, sibi inivsum, nunc
 parricidam diligat: illi qui a solo
 Cæsare provinciam acceperit fa-
 veat, se verò oppugnet qui eam
 beneficio populi habeat. Ex leg-
 ionibus, inquit, quas senatus-
 consulto accepi, transfugis des-
 cernit præmia, manentes in of-
 ficio corrumpit, non magis meo
 incommodò, quàm disciplinæ
 militaris & reipublicæ, præterea
 parricidis oblivionem concessit,
 cui & ego assensu propter duos
 viros honoratos: Antonium verò
 & Dolobellam habet pro hos-
 tibus, quia retinemus semel no-
 bis tradita: hæc enim est causa
 præcipua: & si decessero de Gal-
 lia, tum nec hostis fuero nec af-
 fectator monarchiæ. Hoc tamen
 protestor, irritam me facturum
 illam qua contenti esse nolunt
 oblivionem. Talia multa locu-
 tus Antonius rescripsit ad senatus
 mandata, futurum se in ejus pò-
 testate, amore patriæ; Ciceroni
 verò qui formulam præscripse-
 rit, ita se respondere, Populus le-
 ge lata Galliam dedit mihi, per-
 misit ut Decimum, ni legi pa-
 reat, armis persequar, & poenas
 ab ipso uno pro omnibus percuf-
 soribus expetam, ut senatus tandem
 purus fiat ad piaculo, cui
 nunc obnoxius est propter Ci-
 ceronem faventem Decimo. His
 Antonii dictis scriptisque ad se-
 natum relatis, continuò hostis
 judicatus est, simulque exercitus

567

Antonii
 responsum
 ad manda-
 ta senatus
 à Cicerone
 perscripta.

Antonius
 hostis ju-
 dicatus.

πολέμῳ, ἔσῃ ἀπέκτης, Κι-
 κέρων ἢ τὸς σέθεν φοινῶς ἀπο-
 τίνῃσι τῶ φίλων αὐτῶ, καὶ Δέ-
 κιμῶν Καίσαρι μὲν ὄντα φίλον
 ἐκείνῳ, ἀνδρικοφονῶν ἢ αὐτῶ γέν-
 ῶν ἀγαπῶν, ἔ τῶ μὲν περὶ ἐ-
 δνὸς καὶ Καίσαρος λαβοῦσι τὴν
 Κελτικῶν ἀποστειλάται, τῶ δὲ
 ἀποστειλάται δὲ δῆμον λαβοῦσι πολέμῳ.
 τῶν τε ἐψηφισμένων μοι τελευ-
 τῶν τοῖς μὲν ἀντομολοῦσασιν γενοῦσι δι-
 δῶσι, τοῖς ἢ παρεσθέρουσιν ἢ,
 ἀποστειλάται οὐκ ἐμοὶ μὲν ἴδων,
 ἀλλὰ τῶ πόλει τῶ πρατισταίῳ,
 καὶ τοῖς μὲν ἀνδρικοφονοῦσι ἀμνηστῶν
 ἔδωκεν, ἢ καὶ τῶ συστειλάται ἀπο-
 στειλάται ἢ ἀνδρῶν ἀνδρικοφονοῦσι, ἀντά-
 κων ἢ καὶ Δολοβέλλων ἠγείτου πο-
 λέμῶν, ὅτι τῶ δολοβέλλων ἐχθ-
 ῶν μὲν ἢ δὲ γὰρ ἐστὶν ἢ ἀλλήθῃς ἀ-
 πῶ, καὶ ἀποστειλάται τῶ Κελτικῶν,
 ἔτε πολέμῳ, ἔτε μολοῦσιν ἐ-
 μο. τῶντα μὲν τοῖς μολοῦσιν λα-
 βῶν τῶν ἐκ ἀγαπωμένων ἀμνη-
 στῶν. τοιαῦτα ποικίλα ἐστὶν ὁ Ἀν-
 τῶν, ἀντέγραψε τῶ δολοβέ-
 λῶν, τῶ μὲν βουλήν περὶ τῶν ἀν-
 ἐς ἀπαντα ὡς περὶ τῶν, Κικέρ-
 ῶν ἢ συστειλάται τοῖς ἀντομολοῦ-
 σῶν ἀποστειλάται, Ὁ δὲ δῆμον ἔ-
 δῶκε μοι τῶ Κελτικῶν νόμῳ,
 καὶ Δεκίμῶν ἀποστειλάται τῶ νόμῳ
 μετελευσόμεν, καὶ τῶ Φοινῶν δικῶν
 ἀπακητῶν μόνων ἐπὶ ἀπέκταν,
 ἵνα καὶ ἢ βελῶ καὶ ἀμνηστῶν ποτὲ
 τῶ μολοῦσιν, ἐπεπτοκαρῶν νεῶν ἀπο-
 στειλάται Δεκίμῶν βουλοῦντα. τῶ-
 δε μὲν ὁ Ἀντῶν ἐπέ τῶ ἀν-
 τέγραψε, καὶ ἢ βουλή αὐτῶν αὐτῶ-
 καὶ ἐψηφισέτω ἐνῶν πολέμῶν, καὶ τῶ
 ἐπὶ αὐτῶ πρατῶν, ἐῖ μὲν ἀποστειλάται
 οὐτῶ

αὐτῆ Μακεδονίας δὲ καὶ τῆ Ἰλλυ-
 ριδ[Ⓞ] αὐτῆς, καὶ τῶν ἐν ἀμφο-
 τισμοῖς ὑπολοίπων στρατῶν Μάρκον
 Βρούτον ἀρχῆν, μίχρην καταστῆναι
 τὴν κρινά, ἧ δὲ ἴδιον τε ἔχειν ἠδὲ
 στρατῶν, καὶ τῶν ἐν Ἀπολλοῦνίᾳ πινά
 πρὸς ἀλάφῃ, καὶ ταῦς ἐκείνους μακρῶς
 τε καὶ ὀλιγῶς, καὶ χερματῶν ἐς
 μύρια καὶ ἑξακισχίλια τετρακτῆ, καὶ
 ὄπλα πολλὰ, ὅσων ἐν Δημητριά-
 δι Γαίῳ Καίσιον ἐν πολλῶν γι-
 γνόμενα εἶεν οἷς ἀπεισιν αὐτὸν ἡ
 βουλή τότε ἐψηφίζετο ἐς τὴν συμ-
 φέροντα τῆς πατρῆιδ[Ⓞ] χερσῶν.
 ἐψηφίσαντο δὲ καὶ Καίσιον ἀρ-
 χῆν τε Συρίας, καὶ πολεμῆν Δο-
 λοβέλλα, τοὺς τε ἄλλους, ὅσων πι-
 νῆς ἰθιους ἢ στρατῶν Παμφυλίων ἀρ-
 χουζῆν δὲ τῆς Γαίῳ Ἰαλιάσσης
 ἐπὶ τῶν ἐν, πάντας ὑπακούειν
 ἐς ὃ, πρὸς ἐπιτοκοῖς Καίσιον ἢ
 Βρούτον.

Ὡς δὲ πρὸ ὀξείας αὐτῶν ἀφορμῆς τῆς
 ἀμφὶ τῶν Καίσιον ἐξελόμενων,
 καὶ ὁ Καίσιον ἐκείνους μισθῶν, ἠπό-
 ρετο, τῶν δὲ ἀμνηστῶν ἠθρομῶν
 εὐπρόσπειρον ἐχρήσατο φιλανθρωπίας,
 καὶ ἐλείπει συχνοῶν ἀνδρῶν καὶ ὀμοτί-
 μων, καὶ τὰς βαρυντέρας ἡγεμο-
 νίας, ἀσφάλειαν, Δεινίμω δὲ τὴν
 Κελπκίω βεδοῦντος, Ἀντωνίω δὲ
 ἐξῆν πρὸς τὸν πατρῆιδ[Ⓞ] Διόφιροδον,
 ὃ πρὸς ἀπονημῶν καὶ αὐτὸν ὑποτάξ-
 ῃ κατ' Ἀντωνίω. τὸ δὲ καὶ Δο-
 λοβέλλαν πολέμιον ἠψήφισαντο δι-
 εἶναι τῶν ἀνδροφόνων ἀναμεινῆται, καὶ
 Βρούτον ἢ Καίσιον τῶν ἡγεμονίας ἐς
 τὴν μίχρην ἰδίῃ Διολοβέλλῃ, στρα-
 τοπέδα τε δυνάμει πολλὰ ἀδρῶν καὶ
 χερματῶν, καὶ ἡγεμόνας ἡγεμόνων

ret. Macedonia cum Illyrico
 & copiis quæ in utraque pro-
 vincia supererant, M. Bruto da-
 Bruti po-
 publica: qui jam proprium ha-
 bebant exercitum, & insuper ab
 Apulcio nonnihil militum acce-
 perat, habebátque naves tum
 longas, tum onerarias, & pecu-
 niæ circiter sedecim millia talen-
 torum, armorúmque magnum
 numerum: quæ Demetriade
 Casari multo antè parata inven-
 nerat: quæ omnia tunc ex S. C.
 accepit ad tuendam republicam.
 Cassius quoque ex eodem
 S. C. præfectus est Syriæ, belló-
 que contra Dolobellam geren-
 do: ascriptúmque ut quicquid
 provinciarum exercituumque ab
 Ionio mari Orientem usque Ro-
 mano imperio pateat, Cassii Bru-
 tique imperata faciat.

Atque ita brevi momento
 res Cassianorum præclare austra-
 runt. Quibus singulis cognitis Cas-
 far perplexus fuit consilii, quod
 oblivionem duceret speciem habere
 humanitatis, & miseratio-
 nis erga viros cognatos honoré-
 que pares, & minores provincias
 eis securitatis causa datas: ceter-
 rum in Galliam confirmato De-
 cimo, Antonio impingi opinio-
 nem tyrannidis, quo commen-
 to & se cogi in partes illi adver-
 sas, Jam verò Dolobellam hos-
 stem judicatum propter occisum
 unum ex homicidis: Bruto Cas-
 síoque imperium datum in am-
 plissimas provincias & exercitus,
 subjectósque illis ceteros transmar-
 narum

Bruti po-
 tentia.

Cassiano-
 rum po-
 tentia.

568

narum provinciarum praesides, manifestè pertinere ad augmentum Pompeianarum partium, & detrimentum Caesarianarum. Veniebant in mentem & artes quibus contra se tanquam adolescentem uterentur, statuam sibi delatam & praesidentiam, honoremque propraetoris, sed revera ablatum proprium exercitum: dum enim pariter in exercitu praesunt consules, auctoritatem propraetoris evanescere, deinde praemia solis Antonianis transfugis decreta pertinere ad suorum militum ignominiam, denique bellum hoc conjunctum esse cum ipsius dedecore, & senatus abuti ipso contra Antonium tantisper dum illum tollat è medio. Has cogitationes intra se comprimens, sacris sui magistratus aditilibus peractis, sic appellavit exercitum, Hunc quoque honorem vobis, commilitones, fero acceptum, non nunc, sed ex quo obtulistis: nam senatus propter vos dedit: quare scitote me & hanc vobis debere gratiam, cumulatè referendam si dii coepta fortunaverint. Sic ille comitate demerebatur exercitum. Consululum verò alter, Pan-fa per Italiam parabat auxilia, alter Hirtius copias partiebatur cum Caesare: & ut à senatu clam mandatum acceperat, poscebat pro sua portione duas legiones quae ab Antonio transferant, quòd sciret hoc esse robur exercitus. Id totum ubi Caesar concessit, cum suis quisque in eisdem

Caesar partitur suas copias cum Hirtio.

δοσφύλω πάντων ὅτι πύρρον εἰσὶ
τῆς Γούου θαλάσσης, σαφὲς εἶνα
τὴν μὲ Πομπηίου μύρον ἀνέστησαν,
τῆν δὲ Καίσαρ καθάρεσαν. εὐ-
θυμείτο δὲ καὶ τὸ εἰς αὐτὸν ὡς με-
ταβολικὸν τέχνης, εἰς τὴν μὲ αὐτὸν καὶ
αἰσθητικὴν παραχρότων, καὶ ἀντι-
στροφίαν δόξα φησάντων, ἔργον δὲ
ἴδιον αὐτῶν τὸ στρατὸν ὄντι ἀφαιρέ-
μαθ' ἰσχυρῶν καὶ συστρατηγῶν
ἐδὲν εἶνα τὸν ἀντιστροφίαν τὰ τε
γέροντι τοῖς δὲ Ἀντωνίου μύροις με-
τὰ τῶν ἐψηφισμένων, τοὺς αὐτῶν
στρατοδολοφῶν ἀπειμῶν, καὶ τὸ πο-
λεμῶν ὅλων αὐτῶν μὲ ἀρχαίῳ ἔχειν,
ἔργον δὲ τὴν βουλὴν ἀπαρξήσα-
σθαι οἱ καὶ Ἀντωνίῳ, μέγιστον καὶ ἡ-
λωσιν αὐτόν. Ἰσχυρῶν λοιποῖν μὲ
πέρικυπτε, καὶ δύναμι ἐπὶ τῇ δεδ-
δομένη δόξῃ, πρὸς τὸ στρατὸν ἔφη,
,, Καὶ πῶς μοι παρ' ὑμῶν, ὡ συ-
,, στρατῶνται, γέροντι, ἐ νῦν, ἀλλ'
,, ἐξ ἑ τὴν δόξα ἰδιδότε καὶ ἡ
,, ἡ βουλὴ δὲ ὑμῶν ἔδωκεν, ὡς τε
,, ἐμὲ καὶ τέτων ἴτε τὴν γέροντι ὑ-
,, μῖν ἀφλήσονται, καὶ ἡ οἱ θεοὶ
,, παρέχουσιν ἐμπραξίαν, δόξα ὄντι-
,, τα ἀδελφῶν. ὁ μὲ ἔτασι τὸ στρα-
,, τὸν οικειοῦμαι ἰσχυρῶν τὸ δὲ
,, ὑπατων Πάντας μὲ ἀνὸ τὴν Γου-
,, λῶν ἐξενάξῃ. Ἰσχυρῶν δὲ τῶν Καί-
,, σαρῶν τὸ στρατὸν ἐμερίζετε, καὶ ὡς
,, αὐτῶν πρὸς τὴν βουλῆς ἐν ἀπαρξή-
,, τῶ ἀλέκτο, ἐς τὸ μέρῳ ἡττὰ τὸ
,, δύο τῆν τὰ πρὸς Ἀντωνίου μετα-
,, στήντα, εἰδὸς πῶς ὄντι τὸ στρατὸν
,, τὸ ἀξιολογώτατον καὶ ὁ μὲν Καί-
,, σαρῶν ἀπὸνται συνεχάρει, μετὰ
,, μῶν δὲ ἐχθροῖσιν μετ' ἀλλήλων.
,, παρῶνται δὲ τὸν χαμῶν ἡ-
,, δη, Δίκιμῳ μὲ ἔκρινεν ἰσχυρῶν
,, hybernis manserunt. Exacta au-
μῶν,

μῦ, Ἰρπῶ ἢ Ἐ Καίσαρ εἰς τὴν Μουτίῳ ἐχάρων, μὴ κρινόνται τὸ Δεκίμω στρατὸν ὁ Αντωνίου παρβαλοῖ ἀκράδως διὰ τὸ Μουτίως Φυλασομῆος ὑπὸ τοῦ Αντωνίου, πινουδαί μὲν ἔ σωσπληκντο αὐτῶ Πάνων ἀειμένοντες, ἰαπρωχίω δὲ ἦσαν πυκνά, πολὺ μὲν πλείους ἰαπρῶς ἔχοντο Αντωνίου, τοῦ πεδίου δὲ ἡ δυσχέρεια Δεχ χερσῶν ἐκτεταφρομένου τὴν πλεονεξίαν τὸ πλῆθος ἀπετέρει. καὶ ταῦτα μὲν ἴω ἀμφὶ τῆ Μουτίῳ.

Τὰ δὲ ἐν Ρώμῃ ἦ ὑπάτων ἔ παρότων ὁ Κικέρων ἤρω ὑπὸ δημοκρατίας, καὶ σωρεχίς ἦσαν ἐκκλησίαι, ὅπλα τε ἐργάζετο σωραζῶν τὰς δημιουργοὺς, ἀμιοδὶ, καὶ ἔρηματα σωίλεζε, καὶ Βαρυταπίες ἰσφορῶς τοῖς Αντωνίου φίλοις ἐπετίθει· οἱ ἢ ἐπιμῶς ἐπίφερον ἐκλυομῶν τὸ Διφροδῶ, μέγχε Πούπλιῶ Οὐπιδῶ ἰσρατῶμῶν τε Γαίω Καίσαρ ἔ Αντωνία φίλος ἄν, ὅσα ἴωεχε τὴν βαρῦτητα τὸ Κικέρωνος, ἀλλ' ἐς τὸς Καίσαρ ἔ δποτικῶς ἐνδραμῶν αἰς γνάμως, δῖο ἐς τὸ Αντωνίου ἀνεστῶσε ἐπὶ τῆ, καὶ ἐς τὴν Ρώμῳ συλλαβεῖν Κικέρων ἠπύγατο· τότε μὲν ἴω ἴωεχε τε ἴω ἀπλετος, καὶ τῆ καὶ γνάμως ὑπεξέφερον οἱ πλείους μὲν δποσπῆσις, καὶ ὁ Κικέρων τὸ πόλεως ἀπιδόδοσε, ἔ Οὐπιδῶς μῆτων, ἐς τὸ Αντωνίου ἀνέστῶσε Διφροδῶς ἢ ὑπὸ Καίσαρ τε ἔ Ἰρπίς, ἐς τὸ Πικυῶν πῆμα παρήθε, ἔ τέλος ἄλλο συλλογίσας, ἐφῆδῶσε τοῖς ἰσραμῶν.

habito ad unius legionis modum,

tem hyeme Decimus fame laborabat, ad quem obsidione eximendum Hirtius Mutinam properavit cum Casare. Quæ quum arctè obsideretur ab Antonio, signis collatis dimicare cum eo non placuit, donec Panfa veniret: equitum tantum crebra fucere certamina, Antonianis numero superantibus: quod tamen eis parum proderat, quia planities ea crebris interrupta erat torrentibus.

Dum hæc ad Mutinam geruntur, in Urbe per consulum absentiam Cicero populum regebat quotidianis fere concionibus, arma parabat gratuita fabricorum opera, pecunias colligebat, vexans Antonianos gravissimis exactionibus. Hi alacriter conferebant quo minus paterent calumniis: donec P. Ventidius qui sub Casare ordines duxerat, tunc amicus Antonii, non ferens importunitatem illius, excurrit in deductas à Casare colonias: & quia ob virtutem notus apud veteranos erat duabus legionibus revocatis ad Antonii militiam, ad Urbem properavit, Ciceronem comprehensurus. Tum verò tantus tumultus exortus est ut rebus desperatis passim migraretur cum uxoribus & liberis, & Cicero ex Urbe profugeret. Quo cognito, Ventidius iter vertit ad Antonium: sed quum intercluderetur à Casare & Hirtio, in Picenum se contulit: ubi novo delectu

observabat quò res vergeret.

At

569

P. Ventidius.

Cicero Roma profugit.

At Caesariani Panfae propinquant
 Carfulcius. ti Carfulcium obviam miserunt
 cum praetorianis Caesaris & legione
 Martia, quo facilius penetraret viarum
 angustias: quas Antonius occupare
 contempsit, quod moram tantum afferrent
 cupido decernere: & quia nullam
 egregiam operam expectabat ab equi-
 tibus in planitie plus satis palustri
 & fossis intercisâ, duas robustissimas
 legiones in arundinetis paludis ex
 utroque angustii aggeris, per quem
 via erat, late re disposuit in insidiis.
 Ubi verò Carfulcius cum toto exercitu
 superatis noctu faucibus evasit, & sola
 Martia legio cum quinque aliis
 cohortibus aggerem ingressa est, qua
 parte nihil erat hostium, circumspici-
 entibus utrinque palustria, primum
 arundinum motus suspicionem in-
 jecit, mox & galearum clypeorumque
 fulgor intermicuit, quum repente
 praetoriani Antonii à fronte exorti
 sunt. Ibi Martii circumventi undique,
 nullo patente effugio, iusserunt ceteros
 abstinere à conflictu, ne ordines sibi
 turbarent per imperitiam, praetoriani
 Antonii praetorianos Caesaris oppo-
 suerunt: ipsi bifariam divisi utrinque
 paludem ingressi sunt, hinc Panfa, inde
 Carfulcio ducibus. Sic in duabus
 paludibus duo sunt commissa praetoria
 medio aggeris conspectum utrinque
 adimente, in quo praetoriani partium
 propriam pugnam inierant. Antoniani
 de Martiis sui desertoribus poenas tanquam

οἱ ἰ ἀμφὶ τὸν Καίσαρα, ἃ Πά-
 σου μετὰ στρατῶς πηλοῦσιν, Καρ-
 συλλήϊον αὐτὸ ἀσπίτεμπον ἀ-
 γόντα τῶν Καίσαρος στρατηγῶν
 τῶν καὶ τὸ ἄρειον τίλθ' ἐς Βο-
 θραίων τ' ἰδοῦ τ' ἐνῶν ὁ ἰ Αν-
 τῶν τ' ἰ μὲρ ἐνῶν ἰσπερδεν, ὡς ἰ-
 δὲν πῶλον ἢ καλύσαν ἐν αὐτοῖς, ἰ-
 πημῖα δὲ ἀγῶν ὡς ἰχῶν τῆς
 ἰππεύσιν ἰθαμπεύσασθαι Διῶν τὸ
 πεδίον ἐλαδίστηρον ὁ καὶ περὶ φου-
 μένον, δύο συνήρδουσε τέλη τῶ ἀ-
 γῶν ἐν τῶ ἰλει, τ' ἰδοῦ χειροποι-
 του καὶ στρατῶς ἰσῆς, ἐκστέρωθεν
 τῶ δονακί κρύπτων. Καρσυλλήϊον δὲ
 ἰχῶ πάντων τῶ στρατῶς νυκτὸς Διῶδε-
 μῶτον, ἀμῶν δὲ ἰμερρε μῶνοις τῶς
 Ἀρείοις ἰ πιντε ἀλλοῖς τῶς ἰσῆς, ἰς
 τῶν χειροποιήτων ὁδῶν ἐκῶσῶσαν
 ἰετι κῶστρεῦσασθαι πολεμῖαν, ἰχῶ τὸ
 ἰλει ἐκστέρωθεν ὁν ἀελοῦσῶν τῶν
 ἰσῆς, ὡς δονακί κινῶν ἰσῆς ἰσῶ-
 πτεῦστο, ἰ ἀσπίς ἰπῆ που ἰ κῶσῶ-
 ν ἰσῆς ἰσῆς, ἰχῶ ἰ στρατηγῶς Ἀν-
 τῶν τῶς αὐτοῖς ἀφῶνδον ἐπι-
 φῶντο ἐν τῶ μετῶν τῶν οἱ δὲ Ἀ-
 ρεῖοι ἀελοῦσῶν τῶν τε πάντοθεν, καὶ
 ἰδοῦσῶν Διῶδεμῶν ἰσῆς, ἐκῶνδον,
 ἰ παρῶν ἰσῆς, μὴ συνῶν τῶν ἰσῆς ὡς ἰσῆς, ὡς
 μὴ συνῶν τῶν αὐτῶς ἰσῆς ἀπῶ-
 ρίας, τῆ στρατηγῶς δὲ Ἀντῶν τῶν
 τῶν Καίσαρος στρατηγῶς ἀνῆ-
 τῶν αὐτοῖς δὲ ἰς δύο διαρῶν-
 τῶς, ἐνῶσαν ἰς ἐκῶν τῶν τίλθ', ἰχῶ
 αὐτοῖς ἐπεστῶν τῆ μὲ ὁ Πά-
 σῶς, τῆ ἰ Καρσυλλήϊον δύο δὲ
 τῶν ἰσῆς ὄντων δύο ἰσῆς οἱ πολεμῶν
 τῆ δῶν ἐργῶν μὴ χῶν ἰσῆς τῶ
 ἀπῶν, ἰχῶ τῶν δῶν αὐτῶν
 αὐ στρατηγῶς πολεμῶν ἀλλοῖς ἰσῆς
 αὐτῶν ἰσῆς. γῶν ἰσῆς τῶν ἰσῆς
 Ἀντῶν

570

Pratoria-
 norum An-
 tonii con-
 tra prae-
 torianos Ca-
 saris con-
 flictus.

Ἀτανία τὸς Ἀρείου αἰμωιάς τῆς ἀντιμοχίας, αἷα παροδοῦς σφῶν χρυσίδρους, τοῖς δὲ Ἀρείοις ἐκείνου τῆ ὑπερβίβας τῆ ἐν Βραντισίῳ διεφθαρμένων σωσιδοῦς τε ἀλλήλοισ, το κρατίστον ὡς εἴη τῆ ἐκαστέρου στρατιάς, ἡλιπίζον ἐν τῶδε τῶ ἔργῳ μόνῳ τῆ πόλεμον κερταίν, ἢ τοῖς μὲν αἰδῶς μὲ τὸ δὴο τελεῶν ἔσιν δὲ ἐνὸς ἡσασῶς, τοῖς ἢ φιλοτιμία μόνῳις τῆ δυο κρατήσῃ· ἔτω μὲ ἀλλήλοισ ἐπίσῃν διωρισμένοι τε καὶ φιλοτιμευόμενοι σφῖσαν μῶλλον ἢ τοῖς στρατηγῶις, οἰκείον ἡζούμενοι τῶδε ἔργον, ὑπο ἢ ἐμπειρίας ἔτε ἡλαλαξάν ὡς σῶν ἐπιπλήροντες ἀλλήλους, ἔτε ἐν τῶ πόνῳ τις αὐτῶν ἀθήκε φωνῶν, ἔτε νικῶν, ἔτε ἡσάμενοι· παροδοῦς ἢ οὐκ ἔχοντες ἔτε ὄραμους ὡς ἐν ἐλεσι ἢ τῶ φροῖς, δρασάτως σωσισῃντο, ἔ ἔδοτεροι τῶς ἐτέρους ὡσασῶς διωκόμενοι, τοῖς ἔξῃσῃν ὡς ἐν πύλλῃ σωσπλήρηστο, πληγῆ τε οὐδαμία μὲ ἀργῶς, ἀλλὰ τραυμῃτα ἔ φόνῳ ἔ σόνῳ μόνον ἀντὶ βοῆς, ὅ, τε πίπτων ἐνδῶς ὑπερεφέμετο, ἔ ἀλλῶ ἀντικηδίστελα, πειραμίσῃν ἢ ἢ ἐπικελευσῃν ἐκ ἔδοντο, δὲ ἐρεπειρίαν ἐκασῶ ἐνυτῶ στρατηγῶν ὅτε εἴε ἔ κήμοιεν, ὡσπερ ἐν τοῖς γυμνῃσῖς, ἐς ἀναπνοῦ ὀλίγον ἀλλήλων δῖσῃτα, ἔ ἐνδῶς σωσπλήρηστο, γυμῶ τε μὲ τοῖς νεηλοσιν ἐπεληδοσι τοῖσδε ἔργα σῶν ἐυπαξία, ἢ σιωπῆ γυμνομα ἐφορῶσι. πονομέραν δὲ ὡσε πάντων ὑπὲρ φύσῃν ἀνδραπίνῃ, ἢ μὲ στρατηγῖς ἢ Κασίτερῶ ἄπασῃ διεφθῆ-

de proditoribus conabantur sumere: hi contra de illis tanquam neglectim passis commilitones suos contrucidari ad Brundisium. Consciūq; sibi quod in ipsis situm esset robur utriusque exercitus, sperabant hoc uno conspectu de summa rerum decretum iri: alteros pudore incitante ne uni legioni duæ cederent, alteros laudis cupidine, ut soli duos vincerent. Sic mutuis incitati odidis & suos affectus magis sequentes quàm ducum imperia, & rem suam agi putantes, ut veteranos decebat, nec clamore militari in primo congressu usi sunt ad perterendos adversarios, nec in ipso conspectu quisquam vocem emisit, sive vinceret, sive succumberet. Quinque in solo palustri & fossis nulla posset esse concursatio, pugnabant in vestigio, neutris alteros propellentibus, cominus ut in lucta inferentes ictus, nunquam fallente dextera: ita ut continuarentur vulnere, cædes, & pro clamore gemitus, aliis in cadentium locum succedentibus. Nec opus erat monitis aut cohortationibus, quod ob diutinum rei militaris usum quisque sibi dux esset. Quoties verò lassitudo oboriretur, sicut in gymnics certaminibus, utrinque paululum pedem referebant tantisper dum respirarent, móxque pugnam redintegrabant, magno stupore tiro-

num, dum sic fervari ordines simul & silentium inspiciunt. Ita supra vires omnibus laborem perferentibus pratoriani Cæsaris ad unum delati sunt: ex Martiis

571
Cæsaris
pratoriani
milites ad
unum de-
vero lecti.

verò hi qui sub Carfulcio erant, aduersam aciem propulerunt. non turpiter cedentem sed subducentem se paulatim: qui verò

Pansa vul-
neratus.

sub Pansa erant, eodem modo urgebantur, sustinebant tamen fortiter, donec consul veruto per ilia fauciatus, ex pugna elatus est Bononiam. Tum verò hac parte cœperunt pedem referre paulatim, mœxque concitatius ut in fuga. quo viso tirones turbatis ordinibus refugerunt cum clamo-

Torquatus
quæstor.

re intra vallum, quod Torquatus quæstor usui fore credens, dum acies dimicant, perfecerat. Atque ita trepidè tirones in unum confluerunt, quamvis & ipsi essent Italici generis æquæ ac Martii tanto plus ad virtutem confert exercitatio quàm genus. At Martii non se receperunt intra vallum metu ignominia, sed in proximo stantes quamvis defessi, expectabant si quis aggrediretur, parati ad ultimum eventum decernere: sed Anto-

Pansa cla-
des sub
Antonio.

nianus ab his abstinuit vitans laborem, tirones verò adortus magnam cædem edebat. Hirtius verò ad Mutinam certior factus de eo prælio, octavo inde lapide, cursim eò peruenit cum altera legione quæ ab Antonio defecerat: iamque vesper appetebat, & victores Antoniani vitulantes revertebantur: quos Hirtius inordinatos ex improviso nactus est, ipse legionem ducens & instructam & viribus integram: illi verò pro tempore instauratis ordinibus tum, quoque pugnarunt egregiè sed ut fessì à

ση, ἢ Ἰ Ἀρείαν οἱ μὲ ὑπὸ τῷ Καρ-
συλήνῳ μάλλον ἐκέρχοντο ἢ κατὰ
σφᾶς, σὺν ἀνείκῳ, ἀλλὰ κατ' ἐ-
λίαν ἐκέρχοντο, εἰ ἢ ὑπὸ τῷ Πά-
σῳ ἢ αὐτὸν τῶπον ἐβαρύνωτο, δι-
κέρτερον δ' ὅμως ἐπ' ἰσῆς ἐκέρ-
χετο, μέχρι ὅσῳ τὴν λαγωνα προ-
θεῖς, ἐς Βονωνίαν ἐξέφερετο. τότε ἦδ'
οἱ κατ' αὐτὸν ἀνεχώρου ἐπὶ ποδῶν
παρώτων, ὅπως μεταβαλόντες ἐξυπ-
ρου ὡς ἐν φυγῇ, καὶ οἱ νεήλυδες ἰ-
δόντες, ἐφύλαξαν ἀπακτῆς καὶ μετὰ
βοῆς ἐς τὸ χειροκροτῆ, ὅτι αὐτοῖς
ἐξείρησθ' ὁ τορκάτος Τορκάτος σω-
σῆσθαι ἐπ' ἑ μὲχρις, ὑπονοήσας ἐν-
χρησὶ ἀνίστασθ'. οἱ μὲν δὲ νεήλυδες
ἐς τὸ αὐτὸ ἀπακτῆς συφλοῦντο, Ἰ-
ταλοὶ μὲ ὄντες ὁμοίως τοῖς Ἀρείοις
ἢ ἢ ἀσκησὶ ἀρεῖ ἔχουσι ἐς τοσοῦ-
τον ὄρετ' ἢ Διὰ φέρει· οἱ ἢ Ἀρείοι ἐκ
εἰσλήθον μὲ ἐς τὸ χειροκροτῆ αὐτοῖ
ὑπὸ ἀδείας, ἀλλὰ παρ' αὐτοῦ ἐ-
σησαν, κατὰ ἴσους δὲ ὄντες, ἄρ-
μαν ὅμως εἰς ἐπέη, μέχρι
ἀναγκῆς τέλος Διὰ γωνίασθ'. Ἀν-
τωνίου δὲ τῶν μὲ Ἀρείαν ἀπέχε-
το ὡς ἐπιπόων, τοῖς ἢ νεήλυσι ἐ-
πιδορῶν, πολὺ ἐργάζετο Φοινί.
Ἰρπὸ δὲ ἐν Μουτιῇ τῆς μὲχρις
πυρόδου δὲ ἐξήγοντα σάββα ἀπεχέ-
σθαι, ἐς δὲ ὄρεω, μετὰ τῷ ἐτέρου
τέλους τῶν δὲ Ἀντωνίου μεταστει-
των ἦδη τε λῶ ὄψια δέλη, καὶ οἱ
νικήσαντες ἢ Ἀντωνίου παμνήσο-
ντες ἐπανήσαν, ἔ αὐτοῖς ὁ Ἰρπὸ
ἀσυντάκτως ἔσιν ἐπιφάνεται σω-
πεταμένῳ ὀλοκλήρῳ τέλει καὶ ἀ-
παιδείῃ· οἱ ἢ συνεπέχθησαν μὲν αὐ-
θις ὑπὸ ἀνάγκης, καὶ ποδῶν ἔσθ' ὡς
πάντος ἔργα λαμπρὰ ἀπέδειξαν·
οἱ δὲ ἀκμήτων ἠσώσθ' κερμησθ'-

Cæsaris vi-
ctoria.
Hirtii inte-
ritus.

573

tunc quoque solos immisit equi-
to his occurrisset solus equitatus
consulis, reliquus exercitus quâ
occeperat pergeret, Antonius
ne amitteret Mutinam, duas le-
giones produxit: tum agmen
cupidè se in hostem vertit, at-
que ita commissum est prælium.
Antonius interea legiones reli-
quas ciebat è castris aliis: quæ
quum ad repentinum motum
cunctantius ut è longinquo pro-
cederent, Cæsarianis obtigit vi-
ctoria. Hirtius etiam in Antonii
castra irrupit, & circa prætorium
pugnans cecidit: tum Cæsar ac-
currens corpore simul & hos-
tium castris potius est, sed mox
repulsus ab Antonio, utriusque
in armis pernoctarunt. Antonius
altera jam clade accepta, confe-
stim amicos in consilium advoca-
cat, qui suadebant persistere in
continuandâ obsidionis propo-
sito, abstinere à certamine:
nam & cladem non majorem esse
acceptam quàm redditam, &
Hirtium cecidisse, Pansam verò
laborare ex vulnere: se equita-
tu præstare, Mutinam extrema
fame coactam, brevi dedica-
tionem facturam. Antonius for-
tuna adversante timens ne Cæ-
sar, sicut pridie conatus fuerat,
evaderet intra moenia: aut se
circumvallaret, ut facilè poterat,
in tanta operarum copia, atque
ita equitatum inutilem redderet:
Periculum est, inquit, ne
Lepidus & Plancus me pro victo
contemnunt: quòd si abscedamus à Mutina, continuo nobis

πάντων αὐτῶν ἐξήπτετο τοῖς ἰπ-
πέυσι & τότε μάλιστα ἀμμομαθῶν ἢ
κακείων αὐτὸν ἰππέυσι μάλιστα, καὶ
τὴν ἄλλαν στρατιάν χειρῶν ἐφ' ἃ ἐ-
βούλοντο, δείσας ὁ Ἀντώνιος πε-
ρὶ τῆς Μουτινῆς, ἐξῆρα δύο τέλη· οἱ
δὲ ἠδέντες ἐπέσπεφον καὶ ἐμάρτυ-
ῶν ἢ Ἀντωνίου τέλη καλοῦντο·
ἐκ τῶν ἄλλων στραπέδων, αἱ δὲ βρα-
δείας αἱ ἐν ἀφροδίῳ τὴν μετακλήσιν
καὶ μακρότερον ἰόντων, ἐμάρτυροι αἱ
τοῦ Καίσαρος τῆς μάχης Ἰστῆος·
οἱ δὲ καὶ ἐς τὸ στρατοπέδον ἐσήλατο τὴν
Ἀντωνίου, καὶ ἀπὸ τῆς πρᾶξις
σκληρὰ μακρότερον· ἔπειτα, καὶ αὐ-
τὸς τὸ τε σώμα ὁ Καίσαρ ἐδοξο-
μῶν ἀνείλετο, καὶ τοῦ στρατοπέδου
κατέχευε, ἕως μετ' ὀλίγον ἐξέωθη
σπῆς Ἀντωνίου· διενυκτέροισιν δὲ
καὶ ἐν τοῖς ὄπλοις ἐκώτεροι· καὶ ὁ
Ἀντώνιος δολιχῆρα τῆσδε συμπαθῶν
πληγῆς, σωπεσολεύετο τοῖς φίλοις
εὐχῆς δὲ τὸ πόνος, & τοῖς μὲν ἐδο-
κει τὸ σωστέρας αὐτὸν γνώμης ἐχ-
θρᾶς πολιορκουμένης Μουτινῆς, & ἐς
μάχην ἀπεπέμψεν· τότε γὰρ πῶ-
ς ὄμοιον ἀμφοῖν γεγονέναι, καὶ
Ἰστῆον ἀνηρῶς, καὶ Πανσῶν ἰσχύει,
καὶ σφῆς τοῖς ἰππέυσιν πλεονεκτηῖν,
Μουτινῆς τε ἐς ἐχθρῶν ἀφίχθαι λι-
μῆς, καὶ εὐθύς ἀδωσάν· ἀδὲ μὲν ἡ
ρεσις τοῖς φίλοις, καὶ ἡ πᾶσι ἀε-
σαι. ὁ δὲ Ἀντώνιος ἠδὲ θεοῦ βλά-
πτουτος, ἐδεδόκει μὴ ἐς τὴν Μο-
τινῆν ὁ Καίσαρ, ὡσπερ ἐχθρῆς, ἐ-
πιχρησάτος ἐσθ' ὄμοιος, ἢ αὐτὸν ἐπι-
χειρήσας ἀετιμάχου πλεονεχῶν τὸ
ἐργασίμων, ἐν ᾧ & τὸ ἰππέων ἐφ' ἡ
μακρότερον ἡμῶν ἀρχέστων, ἑσπε-
ψεται με Λεπίδου καὶ Πλάνκου
ἠπώροτον· εἰ δὲ Μουτινῆς ἐξυμνασθή-
σθαι,

ἰδῶ, Οὐρανίδης τε ἡμῶν ἀντίκω
 αἰσίου, ἀγία τέλη φερῶν ἐν τῆς
 Πικυνοῦτιδος, ἔπειθ' ἐπὶ Πλάγ-
 κῳ ἱππάρχῳ οἱ συμμαχῆσθαι.
 πῦτα ἐλεῖν, ὅτε ἀπέμεινεν ἐν
 τοῖς κινδύνοις ἀνήρ, ἢ εἶπεν, ἐ-
 γὼς ἀνίστατο, ἢ ἀδίδει ἐπὶ τῷ Ἀλ-
 πεαν.

Δέκιμῳ δὲ ἀπαλαγήσῃ τῷ πο-
 λιρκίῳ ὁ φόβος ἐς τὸν Κάσωνα
 ἐνηκασίετο. τῷ γὰρ ἰσχυρῶν ἐπι-
 ποδῶν ἡγεμόνων ὡς ἐχθρὸν ἐδέδει-
 κει. τὰς τε οὖν γέφυρας τῷ ποτα-
 μῷ διεκρούετο ὡς ἡμέτερος, καὶ πε-
 λητίανος ἐς τὴν Κάσωνα δόσε δῶκεν,
 ἐμφορτῆρ' ἰδῶ ὡς αἰτία τῆς σπη-
 ρεύς, ἢ ἔβου ἢ μέσον ἔχοντα τὸ πο-
 ταμῶν, ἐς λόγους οἱ συναελθεῖν ἐπὶ
 κρήναις τοῖς πολίταις. πείσθη γὰρ
 ὅτι δεμῶν αὐτὸν ἐβλάψεν ἐς τὴν
 Κάσωνα ἐπιβαλὼν ἐπιγόμενον ὑφ'
 ἑτέρων. Κάσωνα δὲ τοῖς ἡγεμό-
 νων ἀνεγίνασκεν διδούσης οἱ τῆς Κε-
 λπικῆς ἡγεμονίας, ἀπηγέρου τε Κε-
 σαρεὶ χρεῖς ὑπῆσαν μὴ περὶ τὸν
 ποταμῶν ἐς ἀλλοτριαν ἡγεμονίαν,
 μηδὲ ἐπὶ Ἀντωνίον ἐπ' ἔχειν, αὐ-
 τὸς γὰρ αὐτὸν διώκων δρᾶσθαι. ὁ

praetor erit Ventidius ducens e
 Piceno tres legiones, & Iepi-
 dus ac Plancus pro societate val-
 lidas opes ad hostem debellan-
 dum nobis conferent. Haec locu-
 tus vir in periculis intrepidus
 statim iter versus Alpes ingres-
 sus est.

Antonius
 Mutinae
 obsidio-
 nem reli-
 quit.

Decimus, obsidione exem-
 ptus, metuere sibi coepit a Casare,
 sublati enim consulis ut
 inimicum timebat. Itaque ante
 diem rupto ponte fluminis, in
 lembo ad Caesarem misit, qui
 gratias tanquam servatori age-
 rent, postularēntque ut in ripam
 adversam procederet ad collo-
 quium arbitris civibus: se enim
 declaraturum, infelicitatis suae
 magis quam culpae fuisse con-
 spirationem illam cum ceteris,
 Quumque Caesar hoc audito ira-
 te respondisset, nullam se repo-
 scere gratiam, nec ad eum ser-
 vandum se venisse, sed ad bello
 persequendum Antonium, ne-
 fariam & perpetuum hostem pa-
 triae: ceterum ut in colloquium
 admittat Decimum, pietatem
 non finire: se tamen non ob-
 stare quominus sit incolumis,
 quandiu magistratibus urbanis
 placuerit. His cognitis Decimus
 prodiit ad fluvium, vocatoque
 nominatim Casare, clara voce
 de scripto recitavit senatuscon-
 sultum, quo Galliam provinciam
 acceperat, eisque denuntiavit ne
 trajecto fluvio sine consulis
 alienam provinciam invaderet,
 neve contra Antonium ulterius
 procederet: se enim ad eum persequendum sufficere. Ille quam-

Decimus &
 Casare
 collo-
 quium pe-
 tit.

vis sciret senatum ei hos animos addere , possētque unico iussu eum in suam potestatem redigere , tamen adhuc abstinuit : & ad Pansa[m] profectus Bononiam , rem omnem senatui perscripsit : idem & Pansa fecit. Cicero in Urbe has literas pro concione recitavit ut consulis , alteras Caesaris

574

In Antonium quid decerni velit Cicero & quid in gratiam Decimi Bruti.

in senatu solummodo. Retulit etiam ut ob profligatum Antonium supplicationes quinquaginta dierum decernerentur ex S. C. quot neque Gallico tumultu unquam , neque alio bello decretæ fuerant. Exercitum consulum Decimo dandum censēbat , quamvis Pansa etiam tum supervitē (jam enim deploratus fuerat) & imperium soli Decimo committendum contra Antonium , voratque publicè nuncupanda pro ejus victoria : tanto furore præter decorum concitus erat in Antonium. Rursūmque postulavit ut duabus legionibus , quæ ab Antonio defecerant , ex ærario representarentur illi promissi quinque milleni festertii victoria nomine , quasi jam debellatum esset : utque perpetuum jus haberent coronas frondeas gestandi festis diebus : Caesaris autem nec nomine tenus facta est mentio in eo S. C. ita statim contemnebatur , quasi sublato jam Antonio. Lepidum etiam & Plancum atque Asinium per literas jusserunt bellum inferre Antonio.

Caesaris contemptus.

Pansa mo-

Interea Pansa , ex vulnere moriturus , accessit Caesari hæc diribundi ad xit , Ego tuo patri tam amicus sui quàm mihi ipse , mortuum

ὁ δὲ ἴδων μὲν τὸ πρὸς τὴν βουλὴν αὐτῶν εἰς τὴν δὲ τῶν δραχμῶν ἀνεκρίσθησαν , διωχθεὶς δ' ἂν ἐν αὐτοῖς παύσασθαι ἐλάττω ἐφ' ἑαυτῶν ἔτι , & ὡς τὸ πᾶν εἰς Βονωνίαν στραπεύειν , ἐγραφε τῇ βουλῇ ὡς ἀπαντῶν : ἐγραφε ἢ καὶ Πάντας , καὶ Κικέρωνα ἐν Ρώμῃ τὰ μὲν εἰς τὸ δῆμον ἀνεγνώσαντες οἱ ἰσάκτων , τὴν δὲ Καίσαρος τῇ βουλῇ μόνον ἴσους τε ἐπ' Ἀντωνίου πενήτην ἡμερῶν ἐπισκευὴν ἐψηφίζετο , ὅσας ἔτι ἐπὶ Κελτοῖς ἔτε ἐπὶ ἄλλῃ πολέμῳ ποτὶ ἐψηφίσαντο Ρωμαῖοι , καὶ τὸ στρατὸν τῶν ἰσάκτων ἐὶδὸν Δεκίμου , καίπερ ἐπὶ Πάντας ἀπέκοντο (καὶ γὰρ ἀπεγνώσαστο) στρατηγὸν τὸ Δεκίμου ἀπέφηνεν ἐπ' Ἀντωνίου μόνον ἔσται , καὶ εὐχεῖς δημοσίας ποιεῖτο Δεκίμου Ἀντωνίου ἀπεχρησθῆναι τοσούτων μὲν οἴσθη ἑαυτῶν καὶ Ἀντωνίου καὶ ἀπεργαχθῆναι , ἐὶς ὅσον τε αὐτῶν τοῖς ὄνοσι τελεσθῆναι τοῖς δόμοις Ἀντωνίου μεταστῆσαι τὰς ἐκείνων ἀποπερημένης ὡς τὸ τοῦ κρινοῦ Ρωμαίων ἐπικτικῆς δραχμῶν πενήτης χιλίας , ὡς ἤδη νενικησῆσθαι , καὶ εἴφανον αὐτῶν ἐν ταῖς εορταῖς αἰεὶ γαλλοῦ ἀπὸ τῆς ἀπὸ τῆς Καίσαρος ἐδὲν μὲν ἐν τοῖς στρατοῖσιν , ἐδὲ τοῦτομα ὅλως ἔστωσιν αὐτῶν κατεφρονεῖτο , ὡς Ἀντωνίου κατῆρηθησαν . ἐγραφε ἢ & Λεπίδῳ καὶ Πλάγκῳ καὶ Ἀσίνῳ πολεμῶν , ὅπως πληρωσάντων Ἀντωνίου . καὶ τὰ δὲ μὲν μὲν τὰ ἐν Ρώμῃ .

Πάντας δ' ἐν τῷ πρῶτῳ ἐπὶ δόμοις ἔσταν , Καίσαρος οἱ πύρεσθαι , σάβη & ἔπειν , Ἐγὼ τὰ σὺ πατρὸς , φίλῳ μὲν ὡς ἐμαυτῶν , καίμε-

33 Δὲν ἴ σὺν ἔχον ἵπταμῶν, εἰδὲ
 34 τοῖς πόλεσι μὴ σιωπᾶσθαι, οἷς
 35 γὰρ δὴ ἐ σὺ κελεύεις ποιεῖν ἑσπῆ-
 36 σαι, καί τοι στρατὸν ἔχον, δέστω-
 37 τες δ' ἐν δόξῃ σὺ ἐ Αντωνίου φι-
 38 λοβιμωτάτην, καὶ κείνον ἐς τὴν Καί-
 39 σαρος γνώμην φανέντα, ἀξιοφε-
 40 ρεθῆρας ὑμῖν ἐφρονησῶ, ὡς ἐς
 41 ἀλλήλους σωτηριώδησθαι· ἐπεὶ
 42 δὲ σὺ καὶ στρατῷ διαπόνη εἶδον,
 43 πῶς σποδίζωτο ἐν περσι· σὺ ἀσθε-
 44 νῆσι πρῶτῶν, οἷα μείζωνον σὺ βα-
 45 ρυτέρῳ ἢ σὺδ' ἐν ἐγκρατεσιν π-
 46 μῆς τότε μάλιστα ὀφθέντῳ, ὅτι
 47 τὴν δόξην ὑπὸ τῷ στρατῷ σοι δε-
 48 δομένην ἐκ εἰδέξω, διαφραζήσῃται,
 49 καὶ συστρατηγήνη σὺ ἡμῖν ἀπεφθ-
 50 νῶν, ἵνα σου τὰ δύο τέλη τὰ
 51 περὶ κενώτερα ἀποσπασθῶντο, ἐλ-
 52 πίσαυτες ἠπήθεντες ὑμῶν τῷ ἐπέ-
 53 ρου, τῷ ἐπέρου ἀσθενέστερον τε καὶ
 54 μῆνοι ἑσθᾶς, καὶ μετ' αὐτὴν ἡδὴ
 55 πάντων τῶν Καίσαρῳ ἐπιχειρήσῃ
 56 κατέλοντες, ἀνάξιν τὴν Πομ-
 57 πηίαν. τὸ δὲ γὰρ ἐστὶν αὐτοῖς τῷ γνώ-
 58 μῆς τὸ κεφάλαιον ἐγὼ τῷ ἐρ-
 59 πῳ τὸ σωστέον γινόμενον ἐποιεῖν
 60 μέγελ' συστειλαὶ τῷ Αντωνίῳ ἵπ-
 61 πολάζοντα ὑπερβῆσαι ἠπήθεντα
 62 δὲ σοὶ συναλλάσσειν ἐπενομήν,
 63 ὡς τῇ Καισαρος φιλίᾳ τὸ δὲ χει-
 64 εἰσῆλθον ἔχοντες ἀποδύμῃ, καὶ
 65 μόνον τῇ κείρῃ χρησιμώτατον
 66 ἐσόμενον ἐς τὰ μέλλοντα τῷτο
 67 δ' ἐστὶν ἡμῶν ἐμφέρειν σοὶ σωστέ-
 68 ρον, ἠπήμένον δὲ νῦν Ἀντα-
 69 νίου, καὶ Ἰρπίου πεδυνώτῳ, καὶ
 70 μετ' ἑσθᾶν ἀπέχοντῳ, ἐν
 71 καιρῷ ληλεκταί, ἐξ ἵνα μοι γ-
 72 νώσκησ' χάσῃ ἀποδανόντῳ, ἀλλ'
 73 ἵνα σὺν δαμνίᾳ κείρῃ ἡσθ-
 74 ῶντῳ, ὡς τὰ ἔργα ὑποδείκνυσ-

autem ulcisci non fuit mihi inte-
 grum, neque non consentire
 cum pluribus, quorum autori-
 tati tu quoque ut debuisti, obse-
 quitum es, quamvis haberes exer-
 citum. Qui principio timentes te
 ac Antonium, & ipsum Casari
 studiosissimum, vestra dissensio-
 ne gavisi sunt, putantes utrum-
 que mutua conflictatione perituro-
 rum: ubi verò etiam te exerciti-
 um habere viderunt, alliciebant
 speciosis & exigui momen-
 ti honoribus, ut adolescentu-
 lum: sed postquam animosum
 te ac moderatum senserunt, tum
 quam oblatum ab exercitu ma-
 gistratum accipere noluisti, ter-
 riti iusserunt te pari nobiscum
 jure habere imperium, ut duas
 legiones rebus ærendis aptissi-
 mas à te distraheremus, quòd
 sperarent altero nostrum victo,
 alterum debiliorem & solum fore:
 atque ita sublati omnibus
 Cæsarianis, Pompeianos reditu-
 ros ad tractationem reipublicæ:

Cæsarem
verba.

575

Aperit Cæsari consilium senatus de ipso & Antonio.

Hirtius & Panfa Cæsaris amici.

χει θανάτου Διογενείδης, καὶ ἐς
 αὐτὸ Βάσον ἀναγκάσαντες, ἄλλο
 συνίλεξαν τέλος ἢ συνεργήσανται.
 ἄλλο μὲν τισὶ παρὶ τῆ Βάσου δοκεῖ,
 Αἰδωνοῖ δὲ, ὅτι πῆς Πομπηίης στρα-
 τίας ἡγουμένος, καὶ μὲν τῶν ἡττη-
 ἰδιωτοῦσαν ἐν Τύρῳ, διέφθερε τι-
 νὰς τῆ τέλους, διεκρήσατο τὸ Σέξ-
 ταν, ἢ τῶ Βάσῳ σφῶς ἐνεχέμε-
 ζαν ὁ ποτέρως δὲ ἐβλήθη, Ζέξτον
 Μούλην οἶδὲ μὲν τῶν τελοῶν ἐπι-
 πεμφθέντι σφισιν ὑπὸ τῆ Κασσα-
 ρος, ἐγκρατῶς ἀπεμύθητο, ἕως ὃ
 Μούληος ἐπεκλήθη Μινύκιον Κεί-
 σων ἡγουμένων Βηθύνιας, ἔα φίκε-
 τὸ αὐτῶ βοήθῳ ὁ Κρίσπῳ τῆ τε-
 σιν ἄλλοις τελοῖν. ὡς δὲ ὑπὸ τέ-
 ταν ἐπολιορκυῖτο, ὁ Κάσσιῳ
 σὺν ἐπέξει ἠγαλαῶαν, τὰ τε τῶ
 Βάσου δύο τέλη παρελάμβανεν
 αὐτίκα, ἢ τῶ τῶν πολιορκυῖτων
 αὐτὸν ἐξ φιλίας τε παρεδόνταν, ἔ
 ὡς ἀνηπάτω κρητικῶν ἡγουμένων
 ἐβλήθητο γὰρ, ὡς μοι περὶ ἐρηται,
 πάντως ὑπακούει Κασσίῳ τε καὶ
 Βούτῳ. ἄρτι ἢ ἢ Ἀλδύλων ὑπὸ
 Δολοβέλλα πεμφθῆς ἐς Ἀλγυπτον,
 ἐπαγγέλλο ἐξ αὐτῆς τίσασθαι τέλη τῆ
 ἐκ τῆ ἡσῆς Πομπηίῳ τε καὶ Κρά-
 σῳ Διογενείδων, ἢ ὑπὸ Κασσα-
 ρος Κλοπίτην ἠγαλαειμένον,
 καὶ αὐτὸν ὁ Κάσσιος ἐβλεν περ-
 πτομένον, ἐν τῆ Παλαιστίνῃ παρὶ
 λαβῆ τε, ἔ ἠνάγκασεν αὐτῶ περ-
 Διόδοξο δέσποντο τοῖς τίσασθαι μὲ-
 χιῶν περὶ οὐκ. ἄλλο μὲν δὲ Κασ-
 σῳ ἐκ παρεδόντου δύο τελοῶν
 ἐβλήθη ἐκράτῆ, ἔ Δολοβέλλαν ἐν
 τῆ Ἀσίας σὺν δύο τέλοσιν ἐλόντι

taturos: coacto etiam Basso ut
 fieret ejus conjurationis socius,
 ex novo delectu alteram legio-
 nem confecerunt, & assuece-
 runt eisdem quibus ipsi uteban-
 tur exercitiis. Hæc de Basso qui-
 dam produnt: Libo verò, mi-
 litasse illum Pompeii auspiciis:
 quo victo privatam egisse Tyri,
 corruptisque quibusdam legio-
 nariis effecisse ut interfecto Sex-
 to ipsum sibi ducem assumerent.
 Utcunque est, Sextius Murcus
 cum tribus legionibus à Casare
 contra eos missus, magna vi re-
 pulsus est, donec Minutius Cri-
 spus è Bithynia cui præerat voca-
 tus cum aliis tribus legionibus
 venit in ejus auxilium. Ab his
 quum illæ duæ legiones obsidio-
 ne premerentur, superveniens
 repente Cassius obfessus in si-
 dem recepit, simulque alias sex
 earum oppugnatrices in partes suas
 & amicitiam pellexit, quibus
 pro consulari potestate præflet.
 Nam senatusconsulto edictum
 fuerat omnibus, sicut jam dixi-
 mus, ut Cassii Brutique impera-
 ta facerent: nec multo antè Al-
 bienus à Dolobella missus in Æ-
 gyptum, reduxerat inde quatuor
 legiones, Pompeii Crassique
 cladis reliquias, aut ex eorum
 numero qui Casare discedente
 apud Cleopatram refederant.
 Hunc Cassius in Palæstina exim-
 proviso circumvenit, coegitque
 suis partibus accedere, non au-
 sum quatuor suas opponere octo

Libo de
 Basso quid
 prodat.

Sextius
 Murcus.

Minutius
 Crispus.

Cassius.

Senatus-
 consultum
 in gratiam
 Cassii &
 Bruti.
 Albienus.

legionibus: atque ita præter opinionem duodecim in universum
 Dolobella
 potitus, Dolobellam cum duabus ex Asia venientem, & Lao-
 Laodicæ
 diceæ

obfessus à
Cassio &
Oppugna-
tus.

577

Cassii, fra-
tris Anto-
nii, interi-
tus,

diceæ tanquam amicum rece-
ptum, obfedit & oppugnavit:
id quod senatus auditu pergra-
tum fuit. De Macedonia verò
Cajus Antonii frater cum Bruto
contendebat fretus una legione,
& quòd impar esset, ei struxit
insidias: quas eum evasisset
Brutus, vicissim eum excepit in-
sidiis, cum toto exercitu, nec ta-
men ulla re læsit: sed suos jus-
sit ut consalutarent adversarios:
quùmque illi nec resalutarent,
nec salutationem acciperent, in-
columes passus est elabi ex insi-
diis: circumductoque per alias
vias exercitu, in præruptis locis
deprehensos rursus non est ag-
gressus, sed salutavit: tum verò
ut parcentem civibus, & dig-
num existimatione qua habe-
batur mitis & sapiens, admirati
sunt & resalutarunt, transie-
runtque ad eum. Cajus quoque
se dedit, & erat apud eum in
pretio, donec convictus sæpe
solicitalse exercitum ad defe-
ctionem, occisus est. Ita & Bru-
tus copias auxit ad sex legio-
num numerum: laudatâque vir-
tute Macedonum, duas ex eis
legiones uno delectu confecit,
& Romano more in armis ex-
ercuit.

Dum hæc in Syria Macedo-
niâque geruntur, in Italia Cæ-
sar putans se affectum contume-
lia, quòd non ipse, sed Decimus
electus sit imperator ad geren-
dum bellum cum Antonio, dis-
simulata ira triumphum ob rem feliciter gestam petiit: contem-
ptus autem à senatu, quasi majora quàm pro ætate appeteret,

τε, καὶ ἐς Λαοδικεῖαν τὰς οἰκεί-
της ἐσθλὰς ἀποδοῦναι ἐπιλοήρῃς καὶ ἡ βουλὴ μετὰ τῶν ἐ-
φίδετο. Μακεδονίας δὲ περὶ Γαί-
ος Ἀντωνίου ὁ Ἀντωνίος Μάρκου ἀδελ-
φὸς Βρυτῶν διεφέρετο, καὶ ἐπιλοίμῃ
τέλῃ ἔχων ἐν ὄπλιταιν, καὶ τὸν Βρύ-
τον ἵσως ἄριστος ἐνὸν ἰδὼν, ὃς δὲ οὐκ
φυγῶν ἀντιπρόσωπος, & ἐδὲν ἐργα-
σατο δόλοισι φθίνεις, ἀλλὰ ἀπα-
σαῶν τῶν ἰδίων στρατῶν τοὺς σὺναιεῖς
σώσεται ἕξ. ὅτι εὖ καὶ ἀντιπαρα-
μύρον, ἐδὲ τῶν πύργων ἐνδὲξαιμι-
νων, μετῆκεν ἀπὸ τῶν ἐκ τῆς ἐπι-
δοχῆς ἀπίνουσι καὶ ὅτι ἄλλως ἰδὼν
σώσεται, αὐτοῖς ἐν δόλοισι κέραις
κατέστη, & πύργων ἐκ ἐπιχώρησεν,
ἀλλὰ ἡσυχάζοντες οἱ δὲ ὡς πολιτῶν
τε ἀποφειδόμενον, καὶ τὸ δόξας ἄ-
ξιον ἢς εἶναι ἐπὶ σοφίᾳ τε καὶ παρ-
ρησίᾳ, ἡραστοῦ καὶ ἀνησυχίου,
καὶ ἐς αὐτὸν μετεβάλλοντες ἐπίστρεψε
δὲ ὁ Γαῖος ἑαυτὸν, & ἐπὶ τῶν τι-
μῶν ἀφ᾽ ἑαυτοῦ Βρυτῶν, μέγιστα τὸν
πολλὰ καὶ ἀφ᾽ ἑαυτοῦ ἐλεγχθεῖς,
ἀνηρέθη. ἔτι μὲν δὲ καὶ Βρυτῶν μὲν
τὸν ἀποφείροντα στρατῶν ἐξ ἐγγύστερον πέ-
λη, καὶ Μακεδονίας ἐπαμύων, δύο
τέλη κατέλεξεν ἐξ αὐτῶν, καὶ ἐς
τὸν Ἰταλικὸν στρατὸν καὶ ταῦτα ἐ-
λαμβάνετο.

Ταῦτα μὲν δὲ καὶ τὰ περὶ Συ-
ρίαν καὶ Μακεδονίαν ἴσθ. ἐν δὲ τῇ
Ἰταλίᾳ ὁ Καῖσας ἐν ὄψει Δεμι-
νου, ἀντὶ τῆς Δέκιμου ἡρώδης πρα-
τήριον ἐπὶ Ἀντωνίῳ, τῶν μὲν ὀργῶν
ἐπέκρυπτε, Δεκιμου δὲ ἐπὶ τῶν
ἐργασίμων ἤγειρε κατὰ φρονοῦ-
μενον ὅτι τὸ πρὸς τὴν βουλὴν ὡς πρὸς ἐν-
ταῦτα τῆς ἡλικίας ἐπινοῶν, εἰδὲν

Legiona-
rii.

dum licet, & Antonio hac ex-
probrare: imitandósque legio-
narios, qui ne finita quidem mi-
litia dispergantur, quo minus
pateant inimicorum infidiis,
malintque conjunctis viribus de-
duci in aliquam coloniam, quàm
singuli frui patria. Dum ita lite-
ris Cæsar pertentat Lepidum &
Asinium, Decimi vetus exerci-
tus laborabat, quòd ex nimia

Fames in
castris De-
cimi.

repletione, famem secuta, cre-
parent milites: novus verò qui
ex trionibus constabat, rudis
erat. Ei Plancus se conjunxit cum
suis copiis, & Decimus senatui
scripsit, brevi fore ut Antonius
errabundus in caffes ipsum inci-
dat, nausens jam rerum præ-
teritarum fastidia. Hæc audita

Victoria
cantata an-
te trium-
phum.

Pompeianos miro affectere gau-
dio, ut exclamarent nunc de-
mum se recepisse libertatem pri-
stinam, & sacris operarentur

Decemviri
creati.

singuli: móxque decemviri crea-
rentur, ut rationem magistratus
reposerent ab Antonio: qui gra-
dus erat ad antiquanda acta Cæ-
saris: nam ille nihil aut parum
suo arbitratur, sed omnia ex Cæ-
saris commentariis administra-
verat. Id compertum habens se-
natus, quædam ex eis per occa-
sionem fecit irrita: tunc verò
sperabat fore ut universa abole-
rentur. Statimque decemviri e-
dictum posuerunt, ut quisquis
aliquid accepisset ab Antonio
consule, confestim scripto pro-
fiteretur, additis gravibus minis,
si quis contra fecerit. Deinde in
reliquum ejus anni consulatum
Pompeiani petierunt, in locum

Decemvi-
rorum edi-
ctum.

Hirtii Panfæque, quem etiam

ὀνειδίξεν πῦτιν Ἀντωνίῳ, μιμνή-
σθαι τε τοὺς κατὰ σφίσις ὀπαλίπες
ἔ' ἀγαλομένους, εἶσι ὅτι πανύστα-
το ἔ' στρατιῶν, ἵνα μὴ τοῖς ἐχθροῖς
εἶεν ἀπεπιθετοί, ἀλλ' ἀθροῦς ἐν
ἀλλοτρίῳ συνοικιζέσθαι. Ἐξ τῶν ἰ-
χνῶ μάλλον ἐδολογῆς, ἢ κατ' ἑ-
να ἔ' πατερίδων ἀπολαύειν. τὰδ' ἔ'
οὐδ' ὁ Καῖσαρ Δεπίδῳ τε ἐπίστελλε
καὶ Ἀσίνῳ. Δεκίμῳ δ' ἔ' ὀρχαῖσθε
στρατὸς εὐοσῆ, πιπλάμῃσθε ἐν λι-
μῶ, καὶ τὰς γαστέρας κωτερήνησω-
το, ὅ τε νεοσχετάσθε, ἀγήμενο-
τος ἐπ' ἑῷ. Πλάγχθς ἔ' αἰσθηθῆ-
θε καὶ ἔ' οἰκίῳ στρατῶ, καὶ ὁ Δέ-
κιμος ἐπίστελλε τῇ βουλῇ τ' Ἀν-
τωνίου ἀλώμερον κωηγητήσθον, ναυ-
πικῶν περ' ἤδη γερονότων· οἱ τε Πομ-
πηϊανοὶ πυδομήροι θανυμοσὶ ὅσοι
διεφάνησαν, ἐκδοῶντες ἀρπὶ τῶν
πατέρων ἐλάτρησαν ἀπειληφένου,
καὶ θυσίῃ κατ' ἑῷ ἵσαν, ἔ' χειρο-
τονίῃ δ' ἐκῆ ἀνδρῶν ἐς εὐθυναί τῆς
θῆρας ἔ' Ἀντωνίου, αἰσθηθῆσθαι
τῆσθ' ἑῷ ἐς ἀνύρωσθ' ἔ' κατὰ Καί-
σαρος ἀγαπηγῆσαν. Ἀντωνί-
σθ' ἔ'δ' ἐν αὐτὸς, ἢ πᾶν σμικρόν,
πᾶνθ' ἔ' ἐν ἔ' Καίσαρος κωημη-
μῶτων διακίηθ. καὶ τὰδ' σαφῶς
εἶδ' ἡ βουλή, τὰ μὲρ τινα αὐτῶν
ἐπὶ αἰσθηθῆσθαι διέλυν, ἀθροῖα ἔ'
ἔτος ἠλπίζε ἀγαλύσθον. οἱ μὲρ δὲ
δίκης αἰσθηθῆσθαι, ὅπ' πρὸς λαοοὶ
αἰσθηθῆσθαι τῶν θῆρῶν Ἀντωνίου, πᾶ-
νθ' αὐτῆσθ' ἀπογράφεσθαι καὶ διδά-
σκων, ἀπειλά τε τοῖς ἀπαιθῆσθαι
ἐπιτίθει, καὶ τῶν ὑπαιτων θῆρῶν
ἐς τὸ λοιπὸν ἔ' ἔτους οἱ Πομπηια-
νοὶ μετήσθαι ἀντὶ ἱρτίσθαι π' ἔ' Παί-
σθαι, μετήσθαι ἔ' καὶ ὁ Καῖσαρ, ὅσοι
ἐς τῶν

ἐς τὴν βουλὴν ἐπ' ἐπέμψαν, οἷον
 ἐς τὴν Κικέρωνα ἰδίᾳ, καὶ αὐτὸν παρ-
 εῖλαι καὶ συνάραξαι, ὡς Κικέρων
 μὲν τὴν δόξαν διοικήσονται πρῶ-
 τούτερον τε καὶ ἐμπειροτέρων ὄντων,
 αὐτὸς δὲ τὴν ἑπιχειρήσασαν κερπυσά-
 μηθ' ἄνευ, ἐς δὲ πρὸς τὴν ὁ-
 πλων ἀπερῆται, ἢ δὴ καὶ παρὰ τὴν ἑ-
 νεκεν τὴν φελομένην αἰτήσεται. Κικέρ-
 ων μὲν δὴ τῶν ἐπιχειρήσασαν φιλ-
 λαρχίαν, ἔλεγε αὐτῶν ἀποδῶν
 ἐν τοῖς ἐξω στρατηγῶν ὑπονομι-
 νων, καὶ συνάραξαι στρατηγῶν τὴν
 ἀνδρῶν ὑπονομινῶν, ἔστρατῶν ἐπ' ἀρ-
 χονταὶ πολλοὶ, ἀναρχίαν τε παρ' ἡ-
 δικίαν ἀρχονταὶ ἐν τῇ πόλει μέγα-
 λον, ἢ μάλιστα ἐν ὁπλοῖς, ὡς
 εἴ ἀντὶ μὴ πρῶτον αὐτῶν τὸ τῆ
 βουλῆ συμφέρον, ἐκείθεν αὐτὰ
 συνάραξαι τὴν τινὰ πρῶτον ἑπι-
 φρονα, τὴν ἐκείνην κούρησιν ἐν κερ-
 τῇ παρὰ τὴν ἀρχήν. ἀλλὰ Κικέρων μὲν
 ἢ τε βελτὴ τὴν φιλλαρχίαν ἐπέλασσε,
 ἔοι συνάραξαι μάλιστα τὴν σφαιρῶν
 ἐπέφρονα, δεδιόταται μὴ αὐτὸς ὁ
 Καῖσαρ πομπῶν ὑπατάσων.

Ὑπερῆσαν ἢ ἐπὶ τῇ χειροτονίᾳ
 γυμνασίων ἐνόμων καὶ ποικίλας αἰ-
 τίας, ὁ Ἀντωνίου ἐν τῇ τῶν πρὸς
 Ἀλπεῖς ὑπερῆσαν, Κελσεῶν πεί-
 σασ τὴν ἐν Λεπίδου φύλακα αὐτῶν,
 ἐπὶ τε πομπῶν ἦλθεν, ἐνταῦθα ἐστρα-
 τῶν περὶ τὸν ἑνὸς ὁ Λεπίδου, καὶ
 ἔτε χερσὶν ἀπεβίβατο, ἔτε πα-
 φρον, ὡς δὴ φίλῃ παρὰ τὸν πε-
 δῶν δὲ πομπῶν ἢ ἦσαν ἐς ἀλ-
 λήλας πομπῶν, Ἀντωνίου μὲν ὑπο-
 μνήσασαν φιλίας τε καὶ χερσῶν
 τῶν ποικίλων, καὶ δεδιόταται ὅτι
 μετ' αὐτὸν ὄμοια πείσασαν καὶ

variâque beneficia, & monente

Cæsar perebat, non jam sena-
 tum sollicitans, sed privatim Ci-
 ceronem, rogans ut simul magi-
 stratum gereret: penes illum
 enim fore administrationem, ut
 longo usu peritum, sibi sufficere
 si fruatur solo honoris nomine,
 quo possit honestius arma depone-
 nere, ideòque etiam triumphum
 se petisse antea. Hac spe elatus
 Cicero potestatis cupidus, ait se
 intelligere inter provinciarum
 præfides agi de induciis, suade-
 baturque ut officiis placaret homi-
 nem à se offensum, præfectum
 magnis copiis: facilius se latu-
 rum ut ille ante legitimam aeta-
 tem in Urbe magistratum ger-
 rat, quàm ut armatus inimicitias
 exerceat. Et ne quid præter uti-
 litatem senatus faciat, hortaba-
 tur ut è senioribus aliqueum pruden-
 tem sibi ascisceret, ceu præda-
 gogum ætatis immatutæ. Hanc
 Ciceronis ambitionem senatus
 risit, resistentibus illi maximè
 percussoribus, quod timerent ne
 Cæsar consulatum adeptus pec-
 nas de eis sumeret.

Quùmque ob varias causas
 differrentur comitia legitimè,
 interim Alpes superavit Anto-
 nius, permittente Culeone,
 qui à Lepido harum custodie
 præpositus fuerat: pervenitque
 ad fluvium ubi castra ille habe-
 bat, nec ullo vallo se munit, ut
 qui ad amicum castra admovisset.
 Tum crebri ultro citroque
 commeabant internuntii, Anto-
 nio memorante amicitiam suam
 cavendum ne similiter affigan-
 tur

Artes Octavii.

579

Culeo Al-
pium
custodie
prepositus
à Lepido.

tur singuli Casarianarum partium: Lepido verò senatus mandata causante, pacem tamen promittente, si eam servare per senatum liceat. At milites Lepidi vel quòd reverentur dignitatem Antonii, vel quòd sensitissent internuntios, vel quòd placeret castrorum simplicitas, miscebant se Antonianis clam primo, deinde aperte, ut popularibus & quondam commilitonibus, contemptis etiam tribunorum imperiis: & quo facilius conversari liceret, jungebant ripas fluminis ponte imposito navibus: & decumani, quos Antonius quondam, delectu habito, conscripserat, in castris ei preparabant omnia. Quod ubi senfit Laterensis, unus ex illustribus senatoribus, pramonuit Lepidum: quumque ille non crederet, jussit ut diviso in partes exercitu, alios alio quòd opus videretur mitteret, ut appareret vel fides eorum vel proditio. Lepidus trifariam divisis copiis, jussit eas noctu exire praesidio, quaestoribus propinquantibus cum pecunia: illi quarta vigilia sumptis armis quasi ad iter, munitione castrorum loca occupant, & portas aperiant Antonio. Is recta contendit ad Praetorium, militibus Lepidi eum deducuntibus & ab ipso Lepido perterritus daret pacem ac veniam miseris civibus: qui sic ut erat discinctus è cubili ad eos profiliit, polliciturque se id facturum, complexus est Antonium, & necessitatem excusavit. Nec de

Laterensis
senatoris
consilium
Lepido
datum.

580

Lepidus à
suis prodit-
us.

είνα πάντες, οἱ δὲ Καίσαρ ἔβη
το Φιλίας: Λεπίδου ἢ τὴν τῶ βα-
λλῶ δεδοτος πολέμειν αὐτῷ κελύ-
ουσαι, ἰσχυροῦ μὲν οἱ ὅμως ἔ-
πολεμήσαν ἕκαστοι· ὁ δὲ στρατός ὁ
ἔ Λεπίδου τὸ τε ἀξίωμα υἱοδόμε-
νοι τῷ Ἀντωνίῳ, ἔ τῷ Διχαρομῶν
ἀποθανόντων, ἔ τὴν ἀφίλειαν αὐ-
τῶ τῷ στρατοπέδῳ ἀγρόμενοι, ἐπ-
εμνησθῶ τῆς Ἀντωνίου λαοθά-
νοντες, εἶτα φανεράς, οἱ μὲν πολίταις
τε καὶ συστρατοπέδῳ ἡσυχάζουσιν, τῶν
τε χηλίστραν καλύοντων ὑπερβαίνοντες,
καὶ τῷ ποταμῶν ἐς ἡμετέραν τῷ ἐπι-
μείας ναυσὶν ἐναφύρουσιν, τὸ τε κη-
λαοῦ μὲν δέκαστον τέλει ἔξενασα γη-
μῶν ὑπὸ τῷ Ἀντωνίῳ παλαιῶν, τὰ
ἴδιον αὐτῷ παρεσκευάζειν. ἀν ἀφίλει-
νομῶν Λατρησίῳ, ἔ τῷ πρὸς οὐκ ἔ-
βουλής ἐπιφανῶν, ἀποστραφέντες τῷ
Λεπίδῳ, καὶ ἀπιστοῦντες ἐκείνῳ
τῆν στρατὸν ἐς πολλὰ διαδόντες, ἐκ-
πέμψαν κατὰ δὴ πῶς χρεῖας ἐς ἔ-
πίδειξιν ἢ τῆς ἀσθενείας ἢ τῷ πῆ-
σεως· καὶ ὁ Λεπίδος ἐς πρὸς δι-
ελλῶν, ἐκείνῳ νεκρῶν ἐξήρμαιν ἐς
φρουρῶν ταμίαν ὑποστρέφοντες· οἱ
δὲ ἀμφὶ τῶν ἐκείνῳ φυλακῶν,
ὡς ἐς τῶν ἐξοδῶν οὐλοσάμενοι, πᾶ-
ἐρμενῶ τῷ στρατοπέδῳ κατέλαβον,
καὶ πᾶς πύλας ἀνεάνησαν Ἀντωνίῳ·
ὁ δὲ ἐς τῶν Λεπίδου οὐλοῦν ἴστο
δρόμῳ, τῷ στρατῷ παντός ἡδὴ τῷ
Λεπίδῳ παραπέμποντι αὐτὸν, ἔ
τὸν Λεπίδον ἀγνοῦντι ἐπιβίβῳ τε
καὶ ἔλεον ἐς ἀτυχῶντος πολίταις ὁ
μὲν δὲ Λεπίδος ὡς εἶχον οὐκ ἔ-
νῃς ἀζῶν· ἐς αὐτοῦς ἐξήρμαιν, καὶ
ἐπιγινώσκοντο ποιεῖν, καὶ τὸν Ἀν-
τωνίον ἠσυχάζετο, καὶ ἐξελογῶν τῆς
ἀνάγκης· οἱ δὲ αὐτὸν καὶ ἀσπ-
σεν

τὴν Ἀντωνία νομίζουσιν, ἀπερ-
κτον μὲν ὄντα ἔσπολον· ἔμελλε ἄ-
πασι τοῖς συσχεφθεῖσι πιστὴν, εὐ-
χρῆς πιθανὸν· ἔγωγε που τί αὐτῷ
πολέμιον ἦν Ἀντωνίον ἐπιπέτακτο
θεοῦ ἄξιον. ἔγωγε μὲν ὁ Ἀντωνίῳ ἐς
μῆνα δυνάμειος αὐτῷ ἐπέηρτο, καὶ
τοῖς ἐχθροῖς ἐπιφοδῶνται· ἔ-
σφατόν γὰρ ἔχεν ὃν τ' ἐξάνευσσε Μα-
τινῆς, καὶ σὺν αὐτῷ λαμπερότατον
ἰπτικόν, τρεῖς τε αὐτῷ τελεῖ καὶ
τὴν ὁδὸν ἀστρονομίῃσι καὶ Οὔραν-
θίου, ἔλεπιδῷ αὐτῷ συμμέσχος
ἐγγιστο· ἐπὶ τὰ ἔχον ὀπλίησι τελεῖ,
καὶ πολλῶν ομιλοῦν ἀλλοῶν καὶ περὶ
σκαδῶν ἀξιόλογον· καὶ τοῖσδε ὁ μὲν
λεπιδῷ ἐπινομομάχῃσι ἐπὶ, ὁ δὲ Ἀν-
τωνίῳ αἰπυλῶς διακί.

Ἐξαρχήλθοντα δὲ τὰνδε ἐς Ρώ-
μην, θανυμένη καὶ ἀφιδιῶ· ἐν
αὐτῷ μετὰ πολλῇ, τὴν μὲν οὐκ ἔστι
σὺν πολλῷ καὶ ἀφροσύνας ἐς δεῖρα,
τῷ δὲ ἐς ἴαρο· ὅτι τὸ θεοῦ μετ-
εμῶν· καὶ τε ἀσχεφῶν τῷ δέκα
ἀνδρῶν κατεσθάντο σὺν ὑβρεῖ, καὶ
καὶ χειροτομῶν τῷ ὑπάρχον· ἐπὶ
ἐπὶ μάχῃ, ἢ τε βελή· περὶ πᾶν
ἀπορῶσα, καὶ δειλῶ μὴ συνδοῖτο
ἀλλήλοισι ὅτι Καίσαρ καὶ ὁ Ἀντωνί-
ῳ, ἐπιμπε μὲν ἐς Βεργῶν τε καὶ
Κάσιον κρυφαῖ δὲ πρὸς Ὀλίκιον
καὶ Πάσαν, ὡς ἐπὶ ἴσας ἐς Ἑλ-
λάδα ἐξήντας, ἀμυνεῖ αὐτοῖς ἐς
ὁ δὲ οὐκ ἔστι· μετῴσται δὲ ἐν Λι-
βύης δὲ πρὸς τῶν ὑπὸ Σέξτιον
δύο τελεῖ, καὶ τὸ τρίτον ἐκέλευς
Κορινθίω παρεσθῆναι τῆς ἐπί-
στεως ἀρχῆσι Διούσης, καὶ πᾶσι
βουλῆσι φρονουῶν· εἰδότες μὲν καὶ
τοῖσδε Γαίῳ Καίσαρι ἐσχετευ-
μένους, καὶ τὰ ἐκείνου πᾶντι

accidisse genibus Antonii: quod,
quamvis de homine segni & pa-
rum forti, nec omnes scriptores
produunt, nec mihi fit verisimile: **Lepidi i-**
gnavia.
nondum enim quicquam hostile
contra Antonium fecerat, cur
timere deberet. Sic ille rursus
ad magnam pervenit potentiam,
jam inimicis formidabilis: nam
præter eas copias quas à Mutina
abduxerat, & cum his equitatum
egregium, in itinere ei tres legio-
nes ductu Ventidii se adjunxe-
rant: & Lepidus in societatem
receptus est, cum septem legio-
nibus, ceterisque auxiliis & ap-
paratu non contemnendo. quæ
nomine quidem Lepidi erant, re
autem vera ab Antonio regeban-
tur.

His in urbem nuntiatis, rur-
sum mira secuta est repente mu-
tatio: his qui modò contemp-
tores erant metuentibus, aliis pro
metu audaciam resumentibus,
decemvirovum quoque edicta
refugebantur contumaciter, &
comitia consularia magis adhuc
differebantur. Senatus etiam om-
nino inops consilii, timens-
que ne Cæsar cum Antonio fœ-
dus faceret, clam ad Brutum ac
Cassium misit ex ordine suo Lu-
ceium & Pansam, quasi ad vi-
sendum statum Græciæ, ut sibi
opem ferrent pro viribus. Ex A-
frica quoque è tribus Sextianis
legionibus duas accivit, tertiam
tradi jussit Cornificio præfidi A-
fricæ, foventi partes senatus:
quamvis scirent hos militasse sub
Cæsare & omnia ejus suspecta ha-
be-

Lepidi i-
gnavia.

Luceius &
Pansa in
Græciam
missi à se-
natu.

Pudenda
senatus in-
constan-
tia.

habarent: sed eò cogebat inopia, quando & juvenem Cæsarem, ne se cum Antonio conjungeret, pari cum Decimo potestate, bello contra illum gerendo præesse jusserunt, pudenda inconstantia. At Cæsar jam exercitum exasperabat quòd non contenti ipsum continuus vexasse injuriis, etiam illos ad aliam expeditionem mitterent, nondum perfolutis prioris nomine quinquies millenis sestertiis, monebátque ut eam pecuniam per legatos peterent: illi miserunt centuriones. Nec latuit senatum id ejus monitu fieri, proinde ait se responsurum per alios legatos: itaque missi sunt, pramoniti ut duas legiones, quæ ab Antonio transierant, adirent sine Cæsare, moneréntque ne spes suas collocarent in uno homine, málintque adherere senatui, cujus immortalis sit potentia, & conferre se ad Decimum, apud quem inventuros esse pecuniam. His eum talibus mandatis dimissis, decretum est ad præsens donativi dicti dimidium, & decemviri creati qui id dividerent, nec est additus eis Cæsar undecimus. Legati verò quum à duabus legionibus non. admitterentur semoto Cæsare, reversi sunt inperfecto negotio. Tum Cæsar non amplius cunctandum ratus, nec per sequestros appellandum militem, ipse advocata concione injurias enumeravit illatas sibi à senatu, docens quòd hoc agatur, ut omnes Cæsariani singillatim opprimantur: monebátque

Ostavius
injurias si-
bi à senatu
illatas pro
concione
enumerat.

ὕπονοιώτες, ἢ δὲ δόξαίᾳ σφῶς
ἀδὲ ἠπειροῦ, ἐπὶ τῆ ἡνίο Και-
σαρῶ δειλοῦτος μὴ συνδοῖτο Αὐτα-
νίῳ, φρασηγὼν αὐδὲ ἐπὶ Ἀντωνίῳ
μῆλα ἀπερῆπος ἐχειροτονίῳ ἀμα
Δεκιμῶ. ὁ δὲ Καίσαρ ἀδὲ τὸ σφῶ-
τὸν ἐς ὄργλῳ ὑπὲρ τε αὐτῆς, ὡς
συνεχῶς ὑβελίζομῶ, ἀνεκίῆ, ἢ
ὑπὲρ σφῶν κλειῶν ἐπὶ δὲ αὐτῶν
φρασιῶν πεμπομῶν, πρὶν ἐπὶ τῆ
σφῶτέρα λαθεῖν πῶς πεντακισθλίας
δραχμῶς, ὅσους αὐτῶς ὑπέχοντο
δῶσθῆ, ἐδίδουκέ τε πεμποντας ἰφ-
τῆν· οἱ δὲ ἔπεμπον τῆς λοχουῆς,
& ἡ βουλή συνίῆ μὲ αὐτοῦς ἐς τῶν-
τω δίδουσκουμῶν, δόποκρῆνδῆ δὲ
αὐτοῦς ἔφη δὲ ἑτέρων πρῆσθεῶν, ἢ
ἔπεμπον ἐς ἐδίδουξῶν, τοῖς δύο πε-
λοσι τοῖς ἀπὸ Ἀντωνίου μεφεσηγῆ-
σιν ἐντυχεῖν ἀνδρῶ τῶ Καίσαρῶ, &
διδάσκων μὴ ἐφ' ἐπὶ ποιεῖσθαι πῶς
ἐλπίδας, ἀλλ' ἐπὶ τῆ βουλή τὸ
καθῆρῶ ἀδάνατον ἐχούσῆ μῆτῆ, χω-
ρεῖν δὲ σφῶς Δεκιμῶν, ἐντῶ σφῶσι
τῶ χρημῆται ἀπαντήσεν. ἑὼτ ἔ-
πισκηφῶντες λέγῆν, ἐσίφερον ἠδὲ
τὸ ἡμισυ τῶ δωρεῶς, καὶ δεκα ἄν-
δρες ἐς τῶν ἀξυμένωσιν ἐχειροτό-
νω, οἷς ἐδὲ ἐνδέχοντο σφῶστίθε-
σιν ἐναι τὸν Καίσαρα· οἱ μὲρ δὲ
πρῆσθεῶς, σφῶ ἀναρομῶν τῶ δύο
τελῶν ἐντυχεῖν σφῶσιν ἀνδρῶ τῶ Καί-
σαρῶ, ὑπέσπερον ἀπερῆται· ὁ δὲ
Καίσαρ σφῶσι τῆς λοχουῆς κῆρῆς
δὲ ἑτέρων, ἀδὲ μῆκρῶν ἠξίου, ἀλλ'
αὐτὸς ἐς τῶ σφῶτον συνκλημῶν ἐπ-
ελθῶν, τῶ τε ὑβελίζομῶ ὅσα ἐς
αὐτὸν ἐν τῶ βουλής γῆρῆτο κῆρ-
ελεξε, & τῆν ἐς ἀπαντες τῶς Γαῖῆς
Καίσαρῶ ἐπιῆλθῶ κῆρῶ ἕνα κῆρῶ-
καρῆμῶν, δειδένῶ τε αὐτοῦς πε-
εῖ σφῶν

εὐ εὐθὺν διεκλύσασατο, μεταφρεσ-
 ροῖς ἔστε πολέμιον τ' ἰσχυροῦς στρα-
 τήν, καὶ πολέμου ἐτίερος ἀφ' ἑ-
 τέραν, ἢ ἢ οὐκ ἀπαρῆν, ἢ ἢ ἀσπὸς
 ἀκλήλους εὐσιώσαν' ἐπὶ ἧδ' ἑταῖ-
 καὶ τοῦ πρὸς Μουτινίου ἔργου κινῶ-
 μενοῖσ', τὰ γέροντα τοῖς δύο τί-
 λασσι μοῖσις διδάσξ, ἢ αὐτὰς εἰς ἑ-
 ,, εἰν ἢ γὰρ εἰς ἐμβάλοισι' Ἰστὲ ἦ,
 ,, ἔφθ, καὶ ἔφ' οἷς ὁ Ἀντωνίου εἰ-
 ,, τολήσ' ἢ ἠήθη, εἰά τε τοῖς
 ,, Πομπηϊανούς ἐπύθεθε εἰν ἄσει
 ,, πεποιθίεναι καὶ τ' πῶς θορῆας
 ,, πρὸς Καίσαρος εἰληφῶταν' τί
 ,, δη πρὸν ἢ ὑμῖν ἂν ἐλάσσετε παρ'
 ,, αἰεὶν χειρῶν τε ἢ χρημάτων,
 ,, ἢ ἔμοι τ' σωτηρίας, ἂν εἰν τῇ
 ,, βελῆ δωραδόντων τῶν οἰκείων
 ,, τοῖς σφραγίσσι; κἀγὼ μὲ ἀνδρῶ-
 ,, μου τὸ τέλ', ὅ, π' ἂν ἐπιγίγνη-
 ,, ται μοι; καλὸν γάρ π' ἢ πατεῖν
 ,, πατεῖ ἐπιπορευόμεναι' ὑπερ τ' ἢ
 ,, μῶν δ' ἐδρα τινῶνδε ἢ τινῶνδε κιν-
 ,, θωδόντων ἐς ἐμὴν ἢ πατρὸς
 ,, χεῖρα. ἔστ' ἢ δὴ με κατὰρεῖσται
 ,, φιλοπατίας, ἐξ ἢ στρατηγῶν μου
 ,, δίδονταν ὑμῶν ἄμω σήμερις εἶπε
 ,, εἰδεχόμεναι, ἐν τ' ἢ μόνον ὄρων νῦν
 ,, ἀμφοτέρωσιν σωτηρίαν, εἰ δὲ ἢ
 ,, μῶν ὑπατ' ἢ δόδοιχθεῖναι; ταῖ
 ,, τε ἧδ' ἢ πατρὸς ἢ πατρὸς ὑμῖν δο-
 ,, τήναι πάντα βέβαια ἔσται, δόται
 ,, κἰαμ τε παροῖσινται καὶ ἐπ' ὁ-
 ,, φειλόμην, καὶ γέροντα πάντα εἰ-
 ,, τλήν, ἐγὼ τε τὰς φοβέας ὑπο-
 ,, δίκην ἀγαθῶν, τοῖς ἄλλοις ἂν
 ,, ὑμῖν κατελύομαι πολέμου. ἂν
 ,, λαθροῖσιν, ἢ τε στρατῶν παρ' ὑ-
 ,, μῶν ἐπέδοσε, καὶ τὰς λαθροῦσιν
 ,, αὐτίκα ἐπιπέπον ἀπθονίας τῶν
 ,, ἐχθρῶν τῶν Καίσαρος ὑποκοινα-
 ,, ρῶν εἰ τ' βελῆσιν τῶν ἡλικίων,

caverent militare adversæ factio-
 nis auspiciis, néve sinerent illos
 se abui ad alia bella post alia, ut
 aut delerentur aut mutuis confi-
 sciantur seditionibus: hoc
 enim esse cur post navatam Mu-
 tinenfi bello communem ope-
 ram, duabus tantum legioni-
 bus offerantur præmia ut inter
 ipsos ex æmulatione oriatur sedi-
 tio. Scitis, inquit, qua de causa
 nuper Antonius victus sit: quo-
 modo Pompeiani in Urbe quos-
 dam tractant, propter accepta
 à Cæsare munera, & quàm
 secura relinquuntur vobis agro-
 rum pecuniarumque possessio,
 quam debetis benignitati Cæsaris,
 quàm tuta mihi salus, dum
 in senatu familiares patriciarum
 dominantur? Equidem perferam
 quicquam me manet exitus;
 pulchrum enim est aliquid pati
 pro patria. De vobis magis sum
 sollicitus, qui mea patrisque cau-
 sa tot subitis pericula. me certè
 ambitione carere comperistis,
 quando à vobis oblata prætura
 insignia recusavi, nunc unicam
 tam vobis quàm mihi salutem
 reliquam video, si vestro favo-
 re consulatum assequar, tunc
 enim & mei patris confirma-
 buntur quæ accepistis beneficia,
 & colonias accipietis quæ debentur
 adhuc, & integra præmia.
 Ego quoque homicidas reos per-
 agam, & sic tandem erit bello-
 rum finis. Hæc dicenti occlama-
 tum est alacriter: môxque cen-
 turiones missi qui consulatum
 illi peterent. Ceterum senatu

Octavi o-
ratio ad
exerci-
tum.

582

Centurio-
tatem missi

qui Cæsari-
consula-
tum pe-
tant.

Corvinus
& Scipio,
coff. facti
ante æta-
tem ad
consula-
tum matu-
ram.

derunt juvenis causante, respon-
derunt centuriones, ut erant
præmoniti, & Corvinum quon-
dam juvenem factum consulem,
& Scipionem postea: nec pœni-
tere patriam gestorum ab utro-
que juvene. Proferebatur etiam
recens exemplum Pompeii Ma-
gni ipsiusque Dolobellæ, quin
& Cæsari jam concessum decen-
nium ante ætatem legitimam.
Hæc centurionibus confiden-
ter objicientibus, senatores ali-
quot non ferentes verba liberio-
ra quam pro conditione homi-
num, objurgarunt quasi præter
decorum & disciplinam locutos.
Quod ubi cognitum est in exer-
citu, magis etiam exasperati,
postulabant ut confestim ducerentur
ad Urbem: sè creaturos
cum consulem privatis comitiis,
filium Cæsaris, quem immensus
extollabant laudibus. Sic incita-
tos ille ubi vidit, unitis mox co-
piis castra movit cum octo legio-
nibus, equitatûque idoneo, &
ceteris auxiliis: trajectoq; Rubi-
cone, qui Italiam à Gallia distem-
minat, unde & pater civilis belli
fecerat initium, copias divisit bi-
fariam, justâque altera parte con-
sequi per otium, ipse cum altera
potiore, quæ ex selectis constab-
bat, celeriter properavit, ut im-
paratis superveniret. Quumque
eadem via ex adverso adventa-
rent quidam cum pecunia, quam
fenatus militibus præmiorum
nomine mitebat, veritus Cæ-
sar nequi hac mercede corrumpen-
tibus, clam misit qui illis terro-
rem incuterent: atque ita aufugerunt cum pecunia.

Rubico
fluvius,
Italiam à
Gallia dis-
terminans.

583

ἔλεγον οἱ λοχαγοὶ ἃ ἐδιδάχθησαν
ὅτι καὶ πάλαι Κορίνθιος τε ἀρέσει
νεώτερον ἂν ἔτι, καὶ Σκιπίων ὑπε-
ροι, ὃ τε ἀσπτερον καὶ ὁ δούπερον,
καὶ ἐν τῆς νεότητι ἐνέειπεν πολλὰ
ὄναιτο ἢ πατρὸς· τὰ τε ἐναρχοῦ
ζῶντα καὶ Πομπήιον Μαγνον αὐτοῖς
& Δολοβέλλαν ἀνεύφερον, αὐτὰ π
Καίσαρος ἤδη διδοῦς τῆ δόξῃ με-
τεῖναι ἴσασιν ἐπὶ δεικῶ. ζῶντα ἢ
λοχαγῶν σὺν παλαιοῖς παιδείσιν α-
γοῶντων, ὅσα ἀναρχοῖμοι τινες τῶν
βελότων λοχαγῶν οὐκ ἂν εἴ παρ-
ρησιάζεσθ, ἐπιπληροσιν, ὡς δευ-
σωμοῖμοις ὑπὲρ τὸ στρατιώταις πεί-
πον, καὶ ὁ στρατός πυθνόμενος, ἐτι
μῶλοιοι ἀρχίζοντο, καὶ ἄγειν σφῶς
εὐθύς ἐκείδον ἐς τὴν πόλιν, ὡς
αὐτοὶ χειροτονήσαντες αὐτοὺς ἐξουσί-
α χειροτονία Καίσαρος ἦσαν ὄν-
τα, πολλὰ τε τ' ἀσπτερον Καίσα-
ρος ἀπαύτως ἐυφῆμισαν. ὡς δὲ
αὐτὸς ὄρμησ ἐχόντες ὁ Καίσαρ ἰ-
δὼν, ἤγχι εὐθύς ἐπὶ τ' σινδῶν ὀ-
κτὸ τέλη πεζῶν, καὶ ἑκπὸν ἰκα-
νῶν, ἐ ὅσα ἀλλὰ τοῖς τελεστο σιν-
επῶστω· πρῶτος δὲ τ' Ρ' οὐδ' ἰκα-
να ποταμὸν ἐν τῆς Κελτικῆς ἐς τῆ
ἰταλίας, ὄντινα αὐτὸς ἐ ὁ πατήρ
ὄρμῶς ἐπὶ τῶ πολιτικῶ πολέμῳ
ἀσπτερον ἐπερῶεν, ἐς δυο πῦντας δὴ-
ρει, ἐ π' ἡ ἐπὶ αὐτῶ καὶ χολῆν ἐκείδου-
σε, τὸ δ' ἀμεινον ἐπιλέξαμενος ἐπὶ
χολῶν, ἐπὶ γόμῳ ἐτι ἀπαιροσκόδης
καὶ ἀλλῶσ'· μερὸς τε τ' χρημάτων
ὑπερτινῶσ, ἃ ἐς τὰ γέρον τοῖς στρα-
τιώταις ἢ βασιλῆ ἐπεπομφῶ, δέσας
ἐπὶ τοῖς μισθοφόροις ὁ Καίσαρ, ἀνεύ-
πημπε κρυφῶ τοῖς ἐυφῶσιν ὄντας ἐ
οἱ μ' ἐφόδῳ καὶ τ' χρημάτων.

Ἐς δὲ τὸ αὖτο ἡ ἀρχαία ἀφικουμένη, ἰδούσθαι ἡν ἡ φρόνη ἀπολετῶν ἀφαιρόντων τε ἀνθρώπων, καὶ γυναικῶν πῶν, ἢ παῖδας, ἢ ὄσα πρῶτα ἄλλα ἐς ἀγρῶν ἢ πρὸς ἱερῶν πόλεως μεταφερόντων· οὐ γὰρ πῶ σφαιροῦσιν ὄντων, ὅτι μόνον ὀρίζοιτο ἰσοστασίας, πολέμιον στρατὸν ἐπιέναι σὺν ὀργῇ πικρῶν ἡμεῶν, ἐς πέντη ἐδεδούκεισαν· ἢ βουλή δὲ ἐξεπέπληθε ἀμείψως, ἐδεδούκεισαν αὐτοῖς ἕως ἑτοίμου δυνάμειος, ἀλλήλους τε, οἷον ἐν τοῖς φάσιν γίνεσθαι, κρατερόμενον· οἱ μὲν ὅτι πῶ στρατὸν αὐτὸν ἀφαιροῦσθαι ἐπὶ τῷ Ἀττικῶν ὑπερσικῶς, οἱ δὲ τῷ ἐς τὸν Ἰταλικόν ἰσοστασίας ὅση ἀδικοῦσθαι, οἱ δὲ τῷ φόνου τῷ ἀνεμύστω τῷ ἀνεμύστων, οἱ δὲ ἐδὲ ἐνδεκασθαι ἐπιζήσαντες, οἱ δὲ αὐτὰ τὰ ἀδικοῦσθαι οὐτε ὄρεως, ἢ ἐν ἐπιλήθιδόμα, πῶν στρατὸν σφαιρῶν ἐλεγον ἐκπολεμῶσθαι τῷ τε φιλοεικίας τὸ ἀνεμύσθαι μάλιστα ἡμερόμενον, Βρυῦτου μὲν καὶ Κασιῶν περὶ τῶν τε ὄντων, καὶ σιωπεῶν ἐπὶ, ἐν δὲ πλοῦσι, Ἀττικῶν ἔλεπιδου πολέμιον, οὐδὲ ὅτι ἐνδεκασθαι Κασιῶν σιωπεῶν ἡμερόμενον, πῶν πῶν ἡμερόμενον ὁ φρόνη, Κικίρον τε ὅς τῶν αὐτοῖς ἐπέπολασθαι, ἐδὲ ἐφαιρῶν ἀδικοῦσθαι πάντων ἐς πῶν ἡμερόμενον, ἀντὶ μὲν διχίλιον ἔλεπιδου σφαιρῶν πῶν πῶν πῶν χιλίας, ἀντὶ δὲ τῷ ὄνομα πῶν ἡμερόμενον, Κασιῶν τε ἀνεμύσθαι

In Urbe autem postquam nuntiatuſ est ejus adventuſ, ingens & pavor tumultuſ ac pavor exortuſ est in urbe ad diſcurrentium trepidè: nonnullis uxoreſ ac liberoſ & pretioſiſſima quæque, aut in villas aut in munitioreſ urbiſ locoſ transferentibuſ. quum enim nondum eſſet certum, conſulatuſ tantummodo peti, audito quòd iratuſ exercituſ adventaret hoſtiliter, nihil non metuebant. In hac publica conſternatione nihil fuit ſenatuſ timidiuſ, quum nulluſ praſtè eſſet exercituſ, & alii alioſ (ut rebus turbatiſ ſit) incuſabant, vel quòd violenter ademptæ ſint ei legioneſ ſemel datae ad perſequendum Antoniuſ, vel quòd triumphuſ debituſ ei negatuſ ſit, vel quòd quorundam invidia ſpem donativi reddiderit irritam. Ruruſ alii querebantur decemviruſ cum non addituſ undecimuſ: alii nec mature nec integre præmia reddita, præbitamque militibuſ rebellandi materiã. Sed nihil magiſ reprehenuſ eſt quàm in tempeſtiva contentio, longè abſentibuſ adhuc Bruto Caſſioque, nec ſatiſ etiamnum inſtructiſ, Antonio verò Lepidoque inſtantibuſ ex proximo, quibuſ ſi in mentem veniret reconciliari Caſari, omnia miſcerentur tumultibuſ. Cicero quoque qui priuſ nuſquam non aderat, tum

Tumulus & pavor in urbe adventu Caſaris.

nuſquam comparebat. Itaque uno momento mutatiſ in diverſuſ rebus omnibuſ, pro biſ milleniſ quingeniſ feſtitiſ, quinqueſ milleniſ militi ex S. C. decreti ſunt, nec duabuſ tantum, ſed octo legioneſ, utque non decemviri, ſed Caſar eoſ diſtribueret;

Decreta à ſenatu facta

In

Acta in gra-
tiam Cas-
ris.

584

Senatus-
consultum
mutatum.

bueret: ipseque absens consul de-
signatus est: legati etiam prope-
re sunt emissi, qui celeriter hæc ei
nuntiarent. Qui vix dum portam
transcurrerant, quum senatum
pœnitentia confertationis inde-
coræ viris subiit, admisisse tyran-
nidem nullo pro libertate fuso
sanguine, contra majorum ex-
empla, ambitiosis ansam prabi-
tam novo more appetendi per
vim magistratus: dandam potius
operam ut miles contineatur in
officio, correptisque armis ex
tempore, intentandum legum
ac juris metum irruentibus, bo-
nam spem esse, ne illos quidem
proculcatis legibus illaturos ar-
ma patriæ: quod si pergant in-
ferre, potius sustinendam oppu-
gnationem, donec Decimus aut
Plancus succurrat: & pugnan-
dum ad mortem usque potius
quàm admittatur dominatio,
nunquam antea tentata feliciter.
memorabatur etiam majorum
in tuenda libertate animositas ac
tolerantia, nihil non hujus amo-
re perpefforum. Ubi verò dua
legiones accitæ ex Africa in por-
tum appulerunt eadem die, vi-
sum est deos ipsos favere liberta-
tis studiosis. Itaque pœnitentia
placuit, & Cicerone rursus pro-
deunte senatusconsultum omni-
no mutatum est sumpta saga po-
pulariter, adjunctisque duabus
recens ex Africa delatis legioni-
bus, & mille simul advectis e-
quitis, aliâque legione, quam
Panfa præsidio reliquerat. His omnibus distributis per diversa
munia, pars Janiculum custodiebat & coacervatas ibi pecu-

τοῖς ἀπὸ τῶν δειχῶν ἀνδρῶν ἀλαί-
μεν, καὶ ἐς τὴν ὑπατοῦ δόχλῳ
παρογγεῖεν δότινα πρεσβείας τε
ἐξέτερον, οἱ τὰδε φροσὴν ἐμπαλον
αὐτῶν ἔξωσύνδῳ. ὡν ἀρτι τὸ πό-
λεως σκιδραμότων, μετὰναια εὐέ-
πιπτε τῇ βουλῇ μὴ δῶν ἔτας ἀ-
ἀνδρῶν καὶ ἀπὸ πλῆθους, μηδὲ ἐ-
τερον εὐδὲξασθὶ τερωνίδα ἀναμω-
πι, μηδὲ ἐπίστω τῆς δόχῆς ἐφι-
μδρους ἐκ βίας τυχάνειν, μηδὲ
τους στρατοδολοφῶν ἐξ ἐπιτάγῳ-
τῶ ἀρχειν τῆς πατεροδῶ, ὁπλι-
στῶδρους ἢ ἐκ τῶν εὐνῶτων, τὸν
νομῶς τοῖς ἐπίστω στρατεῖνδῶ ἀπο-
δικῶν ἢ εἴθε ἐμενους, νομῶν ἀπο-
τεινοδρῶν, ὁπλα τῇ πατεροδῶ ἐ-
πίσειν εἰ δὲ φέρειν, ἀνεχεδῶ
τε πολιορκίας, μέχελ Δεικίμῶ ἢ
Πλάγκῶ ἐλδοι, καὶ ἀμύνεσθὶ μέ-
χελ ἴαναια μέλλῶν, ἢ ἐκόντας ἐ-
δὲξασθὶ δουλείαν ἀίωθην ἀδρόδωθῶ
τατὲ δόχλῳ Γαμοσίων ἐπὶ ἐλδοθῶ
ἐκ φρονησῶ καὶ πᾶθῶ, & ἀπὸ
ἐδὲν εὐδόντων ὑπὲρ ἐλδοθῆρας ἀ-
νελέγῶθῶ ἐπεὶ ἢ αὐτοῖς καὶ τὰ δύο
τέλη τὰ ἐκ Λιούνης μετὰπεμπτα,
ἐς τὸ λιμδρα αὐτῆς ἡμερας ἀφικε-
θῶ, τῆς θεοῦ σφῶς ἐδὲξῶ ἐπὶ τῷ
ἐλδοθῆραν ἐποτρυνέιν ἢ μὴ δὴ με-
τῶναια ἐνεκῶρωτο, & μετῶν φεξέ-
το ἅπαντα Κικερωῶ αὐτῆς ἀν-
τοῖς ἐπιφανεῶθῶ, ἢ τε στρατόσι-
μῶ ἢ λικία ἀποεργάφετο πᾶσα,
& τὰ δύο τέλη τατὲ τὰ ἐκ Λιούνης,
καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς ἰππῆς χίλιοι, καὶ
τέλῶ ἔτερον, ὃ Πανῶτες αὐτοῖς ὑ-
πολειοπέθῶ πάντες οἰδὲ μεροδῶ-
τέες, οἱ μὴ τὸ λαφον τὸ κηλενδρῶ
ἰανουκλον, ἔθα καὶ τὰ κρηματὰ ἐ-
σῶδων,

παρδωσαν, ἰφερούσων, οἱ ἢ τῶν Ἐ
ποταμῶν γιφουσαν ἐπὶ διηρηδρῶν
σφισι τ' στρατηγῶν τ' κ' τῶν πό-
λιν, ἄλλοι ἢ αὐτοὶς τὰ ἐν τῶν λι-
μνῶν σκάφῃ κ' ναοὺς κ' χρηματὰ
ἐντρέπιζον, εἰ δεησέν ἠπαιμένους
φυγεῖν ἀπὸ θαλάσσης· Ἐ ταῦτε σὺν
ἐνταρσεια προσσόντες ἕτως ἕξως,
ἠλπιζόν ἀντικαταπλήξεν τ' Καισα-
ρα, κ' ἢ μεταπέσειν τῶν σφῶν
ἀντὶ τ' στρατομαχίας αὐτῶν τῶν
δρόμῳ, ἢ ἐγκρατῶς ἀμυνάσασθαι,
ὅτις τε τῆς ἐναντίας μοίρας οὐ γὰρ
μεσσησάσθαι κατασπαύσαν, μίχρη
πρὸς τῆς ἐλαθέρας ἐστὶν ὁ ἀγών.
τῶν δὲ κητήρα Καισαρ κ' τῶν
ἀδελφῶν ἕτε φωνερῶς, ἕτε λα-
τρά ζῆλωτες ἕμελοισιν ἐθροουώ-
το οὐκ αὐτῶν ὁμηρῶν μεγάλαν ἀ-
φρηιδρῶν, κ' τ' Καισαριανῶν ἕ-
πω σφισι ἐπικλαυδῶν, ὑπὸ ὁ ἐ-
κείνων αὐτῶν ἀδὲ ἀκράδως ἐνόμιζον
κατακρυπτεῖσθαι.

Καίσαρ δ' ἐτι τ' πρὸς οὖσαν ἐ-
πυγαρόντων, τὰ μεταψηφισμένα
εγγράξαται, κ' αὐτοὶ οἱ πρὸς οὖσας
δοτολιπαυτες, ἀνέρερον ὑπὸ ἀδῶς·
ὁ ἢ τῶν στρατῶν μῶλλον ἐτι παρῶν-
νομίαν, κατὰ ἀποδῶν ἰχάρει σὺν
φύδῳ μὴ π παύσειν ἀ γυναικῆς,
ἔς τε τ' δῆμον τεθορυδηδρῶν ἰπ-
πείας ἐπεμψεν, ἀτρεμῆν ἐπικε-
λῶσαν, κ' τεθηπῶτων πάντων, τὰ
περὶν τ' Κυρηναιῶν λοφου κατέ-
λαβεν, ἐκεῖνος ἐς χείρας ἰλθῶν ἢ
καλῶν ἐκατάνηκε· ἢ τὲ αὐτῶν
ἐτίσθησαν ἰαυμάσθαι ἄφισα μεταβολή
θεοτῶν ἐς αὐτῶν τῶν ἐπιφανῶν, Ἐ
ἀπεσταθροδῶντων, ἔθει ἢ κ' ὁ δη-
μότης λέως, κ' τῶν ἐνταξίαν τῶν
στρατιωτῶν αἰς ἐίρωικῶν ἀπεδῶν-
το. ὁ δὲ τῶν στρατῶν ἐνταπρ ἢ

nias, pars pontem fluminis, quæ-
que sub suis urbanis prætoribus:
pars verò in portu majora mino-
ràque navigia parabat, ut cum
pecuniis, si res ita ferret, per
mare victi fugerent. In his rebus
occupati magna fiducia, spera-
bant se mutatis vicibus, repen-
tè perterrituros Casarem, aut
persuasuros ei, ut relicto exer-
citu consulatum ab ipsis peteret,
aut vi denique hostem repulsu-
ros: & adversam factionem tunc
saltem secum consensuram, dum
de communi libertate agitur:
matrem autem & sororem Cæs-
aris diu palam & clam quæstiam
nuscquam invenire potuerunt:
quamobrem rursum terreban-
tur carentes tantis obsidibus,
Casarianis interim nihil ad grati-
am eorum flexis, qui putabant
illas summo celare studio.

Cæsari autem adhuc legatio-
nem audienti, nuntiatur sena-
tum mutasse sententiam; atque
ita legati pudore confusi reversi
sunt. Ille cum exercitu magis e-
tiam exasperato properavit, ti-
mens suis mulieribus, & ad ple-
bem trepidam misit equites qui
juberent eam quieto esse animo.
omnibusque stupentibus quic-
quid ultra Quirinalem collem
est, occupavit, nemine aucto vel
prohibere vel congredi. Ac rur-
sum alia repente fit mira mu-
tatio nobilibus ad eum salutan-
dum confluentibus, accurrente
& plebeia multitudine, & or-
dines militum pacatè incedentes
excipiente. Sequenti die relicto

585

Alia Re-
mæ repen-
tè muta-
tio.

ibi exercitu urbem petiit septus
sufficiente custodia: tum quo-
que per totam viam aliis post al-
ios occurrentibus ac salutanti-
bus, & nihil quod ad humani-
tatem, & officiosam culturam
pertineret, omittentibus: mater
quoque & soror in aede Vestæ
cum Vestalibus cum salutarunt:
& illæ tres legiones contemptis
suis ducibus & legatis ad eum
missis, mox & signa transtule-
runt. Unus ex ducibus Cornutus
manus sibi intulit, reliqui in fi-
dem recepti sunt. Cicero etiam
ubi de pace audiit, per amicos
Cæsaris impetravit colloquium,
admissisque, causam pro se dix-
it, summis laudibus eum extol-
lens, quod consulatum pete-
ret, de quo & ipse antè ad sena-
tum retulisset: ille tantum hoc,
non sine morfu, respondit, Eum
sibi ultimum amicorum occur-
rere, noctu verò crebrescente
rumore, Martiam legionem &
quartam adventare quasi per in-
sidias occupare vellent patriam,
prætores ac senatus nimis facile
crediderunt: & quamvis exerci-
tus esset in proximo, tamen ra-
ti solis se posse optimatum vi-
ribus Cæsari tantisper resistere,
donec aliunde accederent copia,
ipsa nocte Manium Aquilium
Crassum in Picenum miserunt
habendis delectibus, iusseruntq;
unum è collegio tribunorum,
Apuleium, per urbem discurrere
ferentem plebi hoc lætum nun-
tium: senatores quoque eadem
nocte cursim petebant curiam,

Cornutus
manus sibi
infert.

Cæsaris de
Cicerone
dictum.

Manius A-
quilius
Crassus.

ἀπολιπὼν, ἐχώρει τ' ἐπίσης πῶς
τὸ ἄστυ, φυλακῆν ἔχον ἀμφ' αὐ-
τὸν ἰκανῶν· οἱ δ' ἔτι τότε ἰσχυρῶς
δι' ὅλης τ' ὀδοῦ κ' ἤ μέρη, & ὡσεὶ
γύροισιν, ἔθεν ἐνδοῦτες ἢ φιλαφρο-
συίας ἢ ἰσοπευτίας ἀδελφείας. ἢ δὲ
μήτηρ αὐτῆς ἢ ἡ ἀδελφὴ ἐν τῇ τ'
Ε'στίας ἱερῶ μὲν τ' ἱερῶν παρθέτων
ἠσπάρταντο, ἢ τὰ τελεῖα τέλη τῶν
πρατήτων ὑπερδόντων πῶς αὐτὸν
ἐπέσεισθε, ἢ μετετίθετο, & τῶν
πρατήτων, οἱ ἄρχοι αὐτῶν, Κορνέ-
τ' μ' εἰαυτὸν ἐκτείνει, οἱ δ' ἄλ-
λοι ἀπονδῶν ἢ κίσεων ἐπύχοι. Κι-
κέρων τε τ' ἀπονδῶν ποδομάχ' ἔ-
σπαζε δ' ἔτι Καίσαρ' φίλων ἐν-
τυχῆν αὐτῶν, & στυχῆν, ἀπλο-
γέτο, καὶ τὴν εἰρήνην τ' ἰσα-
τείας ὑπερεπῆρεν, ἢ αὐτὸς ἐν τῇ
βουλῇ πῶς ἐπερ εἰσρηγῆται, ἢ εἰ
ποσούτων ἀπεκρίνατο ἐπισκοπῆται,
ὅπ, τῶν φίλων αὐτῶν τελευτῶν
ὀντυγῆνοι. νικῆς δ' ἔειπεν δοξῆς
ἡγορηθῆς, ὅτι δύο τελεῖα Καίσαρ'
τὸ τε Ἀρεῖον & τὸ Ἰέταρτον μετὰ
δοῖτο ἐς τὴν πόλιν, ὡς δὲ οὐ-
δρα ἐπὶ τὴν πατρίδα ἐπαχθῆ-
ται, οἱ πρατήροι ἢ ἡ βουλὴ πάμ-
παν ἀταλαιπωρῆς ἐπίσθουσι, καί-
περ ὄντ' ἐρητύτω τ' στρατῶν, νε-
μισαντῆς τε ἀνθέξειν αὐτοῖς οὐσιν
δείξοις πῶς τὰ λοιπὰ τῆς Καίσα-
ρ', μίχρη πῆς ἐτερωθῆν αὐτοῖς ἰ-
σῆς ἐπιγένοιτο, νικῆς ἔτι μετὰ
Ἀκύλιον Κορκοσὸν ἐς τὴν Πικηνί-
πιδε ἔξέπεμπον στρατὸν ἀετῆρειν,
ἢ τ' πνῶ δημιόχων Ἀπυλείων ἐς
τ' δῆμον ἐποίησαν τὸ εὐαγγέλιον ἐμ-
φῆρειν ἀπὸ θεοῦ ἢ τῆ βουλῆ νι-
κῆς ἐς τὸ βουλευτήριον συνείδου,
Κικέρων' ἐπὶ ταῖς θυραῖς αὐτοῖς
Cicerone eos excipiente pro fo-
dixim

δξιομύμης, ψευδῆς δὲ τῆ δόξης
φαισίσης, ἐν φορέῳ διεφυγῆ· ὁ δὲ
Καίσαρ ἐπιμάσας αὐτοῖς, τῆ μὲν
σεβῶν ἐξυτῶν τῆ πόλεως ἀσθημα-
χῆ ἐς τὸ πεδίον τὸ ἡλιουδρον Ἀ-
ρειον, τῆ δὲ στρατηγῶν τότε μὲν εἰδέ-
να ἡμῶν αὐτῶν, εἰδὲ Κρασοῦν τὸν ἐπὶ
σπυρῆς ἐκδραμόντα, καὶ περ οἱ
ἀσσοχθῆντα, ὡς εἶχε ληφθεῖς ἐν
χρήματι οἰκίτου, ἀλλὰ μετῆκεν ἀ-
παντες ἐς δόξαν φιλανθρωπίας· ἔ-
ποδὸν δὲ ὑστερον ἐπὶ θανάτῳ ἀσσο-
ζαφῆσαν. τὰ χρηματικὰ δὲ, ὅσα τε
κρηνα ἦν ἐν τῇ Γανικῷ ἢ ἐτέρωθι,
ἔ ἀλλὰ συνεισχεθῆναι κελύστας, ὁ-
ποῦτα Κιρίων ἔσησθον ἀσσο-
ρον αὐτοῖς ἐπεγέγραπτο, δίνεμεν
ἀνὰ διαχίλις ἔ πεντακασίας δραχ-
μῶν τὰ πρατῶν, ἔ τὸ ἐπιλοιοπὸν ἐ-
πιδόσθιν ὑπαρχετο, καὶ τῆς πόλεως
ὑπέχλητε, μετὰ χειροτονήσασθιν
ὑπαιτους ἀρετῶν ἀρετῶν δὲ αὐ-
τος σὺν ᾧ περ ἐβόλετο Κίοντῳ Πε-
δίο, ὅς το μερῶ αὐτῶν δειδωρητο
τῆ Καίσαρ κληρονομίας, ἐς τὴν
πόλιν αὐτῆς ὡς ὑπατος ἐσθῆ καὶ ἐ-
θνε, δώδεκα οἱ γυμῶν φανένταν, ὁ-
σους φασὶ καὶ Ρωμύλων τῶν πολιν
οἰκίζοντι ἀφῆται· δὲ τῆ δὲ Ἰουσιῶν
ἑαυτὸν εἰσποιοῦν τῶν πατρῶν αὐτῆς
κατὰ νόμον Κερρόπον· ἐστὶ δὲ ἐπὶ τῆ
δήμου γιγνεσθαι τῶν δέσιν· Κου-
ελος γὰρ, ἐς μέρη τῆς φυλῆς ἢ
τοῦς δήμους ἀμαρῶντες, καὶ ἡλῶ-
σιν, ὡς Ἐβλῶας εἰσχεθῶν φάσιν
Φρασσίας. ἐπινομῶντες δὲ ἐστὶ Ρω-
μῆσις ὁ ἀσσο- ἔστὶ ἐπὶ τῶν ἀ-
πατρῶν, καὶ δυνατὸν μάλιστα αὐτοῖ
ἴσα τῆς γνησιος πατρῶν ἀρχῆν τῆς
συμβίσις τῆ δαμῶν ἔ ἀπαλευδέρους.
Γαῖῳ δὲ ἦν τὰ τε ἀλλὰ λαμπροῖ,
τατ C. Cæsar præter reliquum vitæ

ribus: qui postquam rumore-
vanuit, lecticariorum celeritate
profugit. Cæsar ridens eorum in-
fāniam, exercitum proprium ad-
movit in campum Martium: nec
tamen in ullum prætorem saviit:
ne in Crassum quidem, qui in Pi-
cenum excurrerat, quamvis ad
se adductum, ita ut erat, ser-
vili habitu: sed omnibus noxam
remisit, ut sibi compararet opi-
nionem clementiæ: non multo
tamen post proscripti sunt. Publi-
cam autem pecuniam quæ vel in
Janiculo erat vel alibi, compor-
tari iussit, & juxta S. C. ex Cice-
ronis sententia prius factum bis
millenos quingenos H. S. militi
distribuit, pollicitus se additu-
rum & reliquum: atque ita Ur-
be excessit, donec comitibus crea-
rentur coff. Electus deinde ipse
cum quo volebat collega Q. Pe-
dio, qui portionem suam ex Cæ-
sar's hæreditate illi donaverat,
in urbem consulari pompa ad
sacrificandum ingressus est: quo
tempore XII vulturum auspi-
cium oblatum est ei, ut quon-
dam urbem condenti Romulo.
Post sacra peracta rursus sei-
psum in patris familiam ac no-
men inseruit curiatis comitiis,
hoc est per plebiscitum. plebs
enim Romæ in curias dividitur,
sicut apud Græcos in phratrias.
Est autem hujusmodi orborem
adoptio maximè legitima: nam
sic adoptati idem quod nativi filii
jus habent erga suorum patrum
cognatos ac clientes, & habue-
runt splendorem libertos etiam mul-

586
Cæsar's
clementia.

Cæsar con-
sul, collega
Q. Pædio.

Omen Cæ-
sari obla-
tum, qua-
le Romu-
lo.

Adoptio-
nis vis.

tos, eosque divites: qua potissimum de causa puto filium non contentum priore adoptione per testamentum facto, opus habuisse hac quoque. Moxque alia lege lata absolvit Dolobellam, qui hostis judicatus fuerat, & de Caesaris nece judicia constituit. Moxque Caesarianis accusantibus, alii vocati sunt in jus, ut facinoris socii, alii ut tantummodo conficii: nam & hoc quibusdam crimini datum est, quorum nonnulli ne in urbe quidem fuerant, quando Caesar occisus est. Postquam autem universis una praecognis denuntiatio dies dicta est, omnes absentes damnati sunt, inspectante Caesare: & nemine ex toto iudicum confistorio album ferente calculum, praeter unicum virum nobilem, qui tunc quidem tulit impune, sed paulo post cum aliis proscriptus est. Per eosdem dies Q. Gallius frater Marci degentis cum Antonio, tunc urbanus praetor, a Caesare impetravit Africam provinciam: visusque malo dolo agere, a collegis praetura submotus est: domum ejus diripuit populus, senatus capitalem in eum protulit sententiam. Caesar eum iussit ad fratrem abire, qui nave consensa nusquam postea comparuit.

His Caesar peractis cogitabat de facienda cum Antonio gratia: quippe certior factus jam Cassianus xx legiones habere: & quia opus erat praesente Antonio, ad mare superum profectus lentis

ἢ ἐξελθόντων πολλοὶ τε καὶ πολέμοιοι, καὶ ἀφ' οὗτος μέγιστος ὁ Καίσαρ ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ θεοῦ καὶ ἀσθενήσας ἡγοράσθη, & τῆσδε ἐδεδίθη, νομῶν δ' ἑτέρων ἀπέλυτο, μὴ εἰναι πολέμοιοι Δολοβέλλαν, καὶ ἑσθλὸν δικαστὴν ἐπὶ Καίσαρι καὶ εὐθύς ἦσαν γραφαί, τῶν φίλων δὲ Καίσαρος γραφόμενων, τὰς μὲν αὐτοχειρίας, τὰς δὲ σωτηριακῶν μοιῶν. & γὰρ τὸ τοιοῦτος ἐπεγράφη, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐπιδημήσαντι, ὅτι ὁ Καίσαρ ἐκτένεται πρὸς αὐτὸν ὁμοειδέσσης ὑπὸ κηρύγματι μίας ἡμέρας εἰς κελσίον, ἐρήμιον ἀπαντες ἐάλωσαν, ἐφορώντος τὰ δικαστήρια δὲ Καίσαρος, & τῶν δικαστῶν ἀδελφῶν τῶν ἀπολύουσαν φεροντῶν, πλὴν ἐνὸς ἀδελφοῦ τῶν ἐπιφανῶν, ὃς τοτὸ μὲν οὐδ' αὐτὸς πᾶσι, μικρὸν δὲ ὕστερον, ἐπὶ ἰωνάτῳ κτλ. τῶν ἄλλων καὶ ὁδὸν ἀνέγραψεν ἐδοξε δὲ τῆσδε τῆσ ἡμερῶν Κοῖντῶν Γαλίου ἀδελφοῦ Μάρκου Γαλίου συνόντῶν Ἀντωνίῳ, τῶν πολιτικῶν στρατηγικῶν ἀρχῶν, αἰτήσαντ' αὐτῶν Καίσαρος τῶν στρατηγικῶν τῶν Ἀιγυπτῶν, καὶ ἔσω τυχῶν, ἐπισουλῆσαντ' αὐτῶν Καίσαρος καὶ αὐτῶν τῶν μὲν στρατηγικῶν ἀδελφῶν οἱ σωματοχοί, τῶν δὲ οἰκίαν διηρπύσαντο ὁ δὲ μὲν δὲ βουλὴν κατεργάσθησαν ἰωνάτων ὁ δὲ Καίσαρ ἐς τὸ ἀδελφὸν ἐκίλευσε χερῶν, καὶ δοκῆν νεὸς ἐπιβάς ἐδάμασσε ἐπὶ φανίῳ.

Τοσαῦτα περὶ τῆσ δὲ Καίσαρος, ἐπὶ τῶν ἰωνάτων τῶν ἐς τὸ Ἀντωνίον ἀσθενήσαντ' αὐτῶν ἡδη τῶν ἀμύλων τῶν βαρῶν αἰσῶσι σωτήριον τῶν στρατῶν, καὶ γενῶν ἐπ' αὐτῶν Ἀντωνίου, ἐξήδη δὲ τὸ πάλαι ἐπὶ τῶν ἰωνάτων.

Acta Caesaris in consulatu.

587
Q. Gallius.

ἴονιν, ἔχολαίως ἀνεξέλιγνε, τὰ
 τῆς βουλῆς ἐπιρῶν Πέδιος
 ἢ αὐτὸ ἄπειται. ἔ Καιοσαρ
 ἔπειθε, τὰ ἐς ἀλλήλους μὴ δυσια-
 τε ποιούμενους συναλλαγῶν Λε-
 πιδῶ τε καὶ Ἀντωνίῳ. οἱ δὲ παρῶ-
 ρων μὲν, ὅτι μὴ σφίσι μὴδ' ὑπέρ-
 τῆς πατρὸς εἰσι αἱ ἀλλοτριῶν,
 ἀλλ' ἐς συμμαχικῶν Καιοσαρ καὶ τε
 Καιοσίου τε ἔ Βρυῦτου, ἐπὶ ἡμεῶν δ'
 ὅμως καὶ συνετίθεντο ὑπ' ἀνάγκης,
 καὶ τὰ πόλεμια δογματίζετο Ἀντωνί-
 ος τε καὶ Λεπιδῶν ἔ τῶν ὑπ' αὐτοῖς
 στρατιωτῶν κρατερούτο, εἰρηνώτα ἢ
 ἔπειτα αὐτοῖς ἐπέμπετο, ἔ ὁ Καιο-
 σαρ αὐτοῖς συνήδεται γράφων, Ἀν-
 τωνίῳ δὲ καὶ βοηθῶς ἐπὶ Δεκίμῳ
 ὑπερβύτου ἔξειν εἰ δειοῦσθε. οἱ ἢ ἀν-
 τεφιλοφρονοῦντο μὲν αὐτῶν ἀφῶν, ἔ
 ἐπὶ ἡμεῶν, ὁ δ' Ἀντωνίῳ ἔγραψεν
 αὐτὸς ἄπειτασθε Δεκίμῳ τε ὑπὲρ
 Καιοσαρ, ἔ Πλάγγῳ ὑπὲρ ἑαυ-
 τῶν, ἔ συμμαχίαν Καιοσαρ τοσαύ-
 τῃ μὲν ἀλλήλοις ἐπέστειλεν. διακρί-
 νει τῶν Ἀντωνίῳ Δεκίμῳ παρῶν γιγ-
 νεται Πολλίῳ Ἀσινίῳ ἄγων δύο τέ-
 λη, καὶ Πλάγγῳ μὲν Ἀσινίῳ ἔ-
 περὶ ἀλλοτριῶν, καὶ ὁ Πλάγγῳ
 σὺν περὶ τίλεσι μετῴτατο εἰς τοὺς
 Ἀντωνίῳ, ὥστε ἢ καὶ Βρυῦτάτης δυ-
 ναμείας ἔρειν ὁ Ἀντωνίῳ. Δεκίμῳ
 δὲ ἢ τέλη δέκα, αὐτῶν τίσεσθε μὲν
 τὰ ἐπιπερὶ ἄπειτασθε ὑπὲρ λιμῶν
 διεφθάρτο, καὶ ἔπειτα ἔπ, τὰ νεο-
 στρατεύεται ἢ ἢ ἔξ ἀταλαμῶν ἔ-
 πη καὶ ποινῶν ἀπειτασθε ἄπειτασθε οὐδ'
 καὶ καὶ, Φεύγειν ἔπειτασθε Βρυ-
 τῶν εἰς Μακεδονίαν ἐφόρῳ δὲ ἔπειτα
 ἐπὶ τὰ δὲ ἔ Ἀλβίων, ἀλλ' ἐς Γ' ἄ-

itineribus, observabat quorsum
 fenatus esset proclivior. Pedius
 enim absente Cæsare autor pa-
 tribus erat, ut priu'quam factio-
 num odia fierent immedicabilia,
 Lepidum & Antonium recipere
 in gratiam: qui provide-
 bant quidem hoc è rep. non fore,
 sed tantum auxilia quærere Cæs-
 arem contra Brutum & Cas-
 sium: probabant tamen & as-
 sentiebant necessitate cogente,
 antiquatòque S.C. quo Antonius
 Lepidusque unà cum suis exerci-
 tibus hostes judicati fuerant, pa-
 cificas eis scripserunt literas: id
 quod Cæsar senatui per literas
 gratulatur est: Antonio verò e-
 tiam auxilio se venturum prom-
 misit contra Decimum, si opus
 habeat. Senatus vicissim amicif-
 simo rescripto eum collaudavit.
 Antonius rescripsit exacturum se
 à Decimo penam perfidiæ erga
 Cæsarem & à Planco erga scrip-
 sum, conjuncturumque cum
 Cæsare copias. Hujusmodi literis
 ultro citroque missis, Antonio
 Decimum persequenti conjunxit
 se Asinius Pollio cum duabus le-
 gionibus: quo conciliatore Plan-
 cus cum tribus legionibus ad An-
 tonium transit, ut jam potentif-
 simis copiis præflet. Decimo
 supererant legiones x. quarum
 quatuor peritissimæ rei militaris
 adhuc laborabant fame afflicte:
 sex verò è tironibus conscriptæ,
 rudes erant & inassuetæ labori-
 bus. Quare inconsultum ratus

Pacificæ
 senatus li-
 teræ ad
 Antonium
 & Lepi-
 dum.

eos pralio committere, statuit ad Brutum fugere in Macedo-
 niam, iter aggressus non per Cisalpinam Galliam, sed per Ra-
 vennam

188

vennam & Aquileiam: sed quia
Cæsar hac erat iurus, ipse cogitavit
aliam viam longiorem ac
difficiliorem, ut trajecto Rhe-
no transiret per solum barbaricum.
Qua difficultate deterrita
primū tironum legiones
eo deserto transferunt ad Cæ-

Decimus
ut à suis
desertus.

sarem: nec multo post alia
quatuor veterana contulerunt
se ad Antonium, sinūque auxi-
liarios exceptis Gallis equiti-
bus, destinatis ad corporis cus-
todiam, ille permittis ex hoc
quoque numero domum redire
quotquot voluerant, & do-
natis ex præsentī auro, cum re-
liquis trecentis qui soli secum
permanerant, Rhenum petiit:
quem fluvium, quum difficile
esset trajicere, paulatim & ab
his desertus est, exceptis de-
cem tantummodo. Tum ve-
rò sumpto cultu Gallico, non
ignarus & linguæ, fugiebat
cum his paucis pro Gallo habi-
tus: & relicto viarum dispendio,
petebat Aquileiam, quòd se pro-
pter paucitatem putare posse
fallere. Captus autem à latroni-

A latroni-
bus captus
& vincus.

bus, & vincus, rogabat cujus-
nam Gallorum dynastæ esset ea
regio: & cognito quòd esset Ca-
milli, de quo bene meritus fue-
rat, duci se ad eum iussit. Qui ubi
adductum vidit, magna comi-
tate excepit in propatulo, ob-

Camillus
Decimum
Antonio
prodit.

jurgans eos qui illum vinxerant,
quòd per ignorantiam tantum
virum affecissent injuria: clam
verò significavit hoc Antonio:
qui talem fortunæ mutationem
hactenus miseratus est ut eum
videre non sustinuerit: sed Camillo
mandavit ut interfecti ca-

θενταν ἢ Ακυλίαν· ἐπεὶ δὲ Καῖσαρ
ἄλλοι τούτῳ, ἀλλοι μισοκρίτους
ὄδον ἐδυσποροῦ ἐπιπέσει, τον τι Ρῆ-
νον περὶ αὐτοῦ, καὶ τὰ ἀγχιώτερον τῶν
βαρβάρων ὑπερθεῖν· ὁθεν αὐτὸν
ἴσπερ τε τῆς διπορίας καὶ τῆς κωμικῆς
πρωτοῦ μὲν οἱ νεοσφρατεῦται κωταλι-
παντες, εἰς Καῖσαρος ἐχέσσω, ἐπὶ
δὲ ἐκείνοις καὶ τὰ δοξαίτερον τίσ-
σαρος ἐς Ἀντωνιον, καὶ ὁ ἀλλοῦ ὀμι-
λοῦν ἤδη χροῖας τῆς σωματοφυλάκων
ἰππέων Κελτῶν· ὃ δὲ ἐτάσσει τις
ἐθίλουσι ἐπιτελέσει ἐς τὰ οἰκίαι
σφῶν ἀφίστασθαι, καὶ Διόδωρος ἐκ τῆς
παρόντος ἐπὶ χρυσίου, καὶ τρικρο-
σίων τῶν παρεμεινόντων μόνων ἐπὶ
τῆς Ρῆνον ἐφέρειτο δυσποροῦ ὅτι οἶ-
το αὐτὸν περὶ, συν ὀλιγῶν ἀπ-
ελευθῆρ καὶ ἴσπερ πῶδε, πῶν δὲ
κα μόνων ἠδὲ καὶ ὅτι πῶν ἐσθῆτος
ἐς τὸ Κελτῶν, ἐξέπιστάμενος ἄ-
μοι ἐ πῶν φησὶν, ἐ διεδίδρασε
συν ἐκείνοις οἰά τις Κελτὸς, ἐ πῶν
μισοκρίτων ἐτι θεῶν, ἀλλὰ ἐπὶ
Ἀκυλίαις, ληστέων νομίζων Διό-
την ὀλιγοσῆται, ἀλοῦς δὲ ἴσπερ λη-
σῶν ἐ δεθείς, ἤσπερ μὲν ὅτου Κελ-
τῶν θυμῶν τὸ ἐδίον εἶναι, μετὰ
ὅτι Καμίλλου, πολλὰ πεποι-
κῶς δὲ τῆς Καμίλλου, ἀρῶν αὐτὸν
αὐτοῖς ἐς τῆς Καμίλλου ἐκείλευεν· ὃ
δὲ ἀχρῶντα ἰδὼν, ἐφιλοφρονεῖτο μὲν
ἐς τὸ φανερόν, καὶ τοῖς δημοσίοις ἐπ-
εμύμφετο, ἴσπερ ἀγνοίας ὀνυβλή-
σμοισιν ἀνδρῶν τοσῶνδε· κρύφα δὲ ἐπ-
έσχεδον Ἀντωνία, καὶ Ἀντωνίος τι
πιπῶν ἐπὶ τῆς μεταβολῆς, ἐχ ἰσπ-
ση τὸν ἀνδρῶν ἰδεῖν, ἀλλὰ ἐκείνους
τῶν Καμίλλου κτερόμενος, τὴν κεφαλὴν
Antonio:
qui talem fortunæ mutationem
hactenus miseratus est ut eum
videre non sustinuerit: sed Camillo
mandavit ut interfecti ca-

οὐκ αὐτὸν ἐπιέμψα, καὶ τὴν κε-
 φαλήν ἰδὼν, ἐπέλευσε τοῖς παρῶσι
 θάψαι. τὸτο Δεκιμῷ τέλει ἡ
 ἰκπαρχῆ τε Καίσαρος Ἰουδαῖον,
 καὶ ἀρχόντι τῆς πυλαῆς Κελτικῆς
 ὑπ' αὐτῶν, καὶ ἐς τὸ μέλλον ἔτι
 ὑπατεύειν ὑπ' αὐτῶν κεχειροτονημέ-
 νῳ καὶ τῆς ἐπέρας Κελτικῆς ἀρχῆς.
 Ἐ δεύτερον τὸ σφραγίσαν αὐτῶν ἐπὶ
 Τρεβόνιον Δικλῆν ἰδίδδου μετ' ἐνιαυ-
 τὸν που καὶ ἡμῖς τῆς ἀναρρέσεως.
 τὸ δὲ αὐτῶν χρόνον ἔμινετιος Βά-
 σιλιῶν, σφραγίσαν ἔτι Καίσαρος,
 ὑπὸ τῶν δεσποπόντων ἀνηρέθη, ἐνε-
 χίζων τινὲς αὐτῶν ἐπὶ τιμωρίαν.

put ad se mitteret : quod inspec- Decimi in-
 tum, sepeliendum suis tradidit. teritus.
 Hic finis fuit Decimi, qui Cæsa-
 ris magister equitum fuerat, &
 illo vivo ulteriori Gallia præfue-
 rat, designatus ab eo consul in
 annum proximum, simulque
 rector citerioris Gallia. Hic se-
 cundus post Trebonium poenas
 dedit homicidii, sesquianno post
 interemptum Cæsarem. Per idem
 tempus & Minutius Basilus, u-
 nus è Cæsaris percussoribus, à
 suis servis interfectus est, quia ex
 eis aliquot iratus castraverat.

Basilii, Cæ-
 saris per-
 cussoris,
 interitus.

